

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Извештај на независниот ревизор и

Консолидирани финансиски извештаи

за годината што завршува на 31 декември 2023

Содржина

	Страница
Извештај на независниот ревизор	1
Ревидирани консолидирани финансиски извештаи	
Консолидиран биланс на успех	3
Консолидиран извештај за сеопфатна добивка	4
Консолидиран биланс на состојба	5
Консолидиран извештај за промените во капиталот и резервите	6 - 9
Консолидиран извештај за паричниот тек	10 - 11
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи	12 - 165

Извештај на независниот ревизор

До акционерите на
Комерцијална банка АД Скопје

Грант Торнтон ДОО
Св. Кирил и Методиј 526-1/20
1000 Скопје
Северна Македонија
Т +389 (0)2 3214 700
Ф +389 (0)2 3214 710
Е Contact@mk.gt.com
Даночен број: 4030003475973

Извештај за консолидираните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните консолидирани финансиски извештаи на Комерцијална банка АД Скопје и нејзината подружница (во понатамошниот текст „Групата“), составени од консолидираниот биланс на состојба на ден 31 декември 2023 година и консолидираниот биланс на успех, консолидираниот извештај за сеопфатна добивка, консолидираниот извештај за промените во капиталот и резервите и консолидираниот извештај за паричниот тек за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки прикажани на страните од 3 до 165.

Одговорност на раководството за консолидираните финансиски извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со регулативата на Народна банка на Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на консолидираните финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали консолидираните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во консолидираните финансиски извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во консолидираните финансиски извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на консолидираните финансиски извештаи на Групата со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Групата. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на консолидираните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека придружните консолидирани финансиски извештаи, ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Комерцијална банка АД Скопје и нејзината подружница на ден 31 декември 2023 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со регулативата на Народна банка на Република Северна Македонија.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСП“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРП“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Групата е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Групата за 2023 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски податоци објавени во консолидиранта годишна сметка и ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групата со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2023 година, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за ревизија.

Наше мислење е дека историските финансиски податоци изнесени во годишниот извештај за работењето на Групата со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со податоците објавени во годишната сметка и ревидираните консолидирани финансиски извештаи со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година.

Сузана Ставриќ
Управител
Грант Торнтон ДОО, Скопје

Скопје, 21 февруари 2024 година

Билјана Митревска
Овластен ревизор

² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРП“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија Број 79 од 2010 година.

КОНСОЛИДИРАН БИЛАНС НА УСПЕХ

за периодот од 1 јануари 2023 до 31 декември 2023

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Приходи од камата	5,772,137	3,416,767
Расходи за камата	(559,928)	(319,542)
Нето-приходи/(расходи) од камата	5,212,209	3,097,225
Приходи од провизии и надомести	2,125,973	1,909,597
Расходи за провизии и надомести	(961,150)	(770,312)
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	1,164,823	1,139,285
Нето-приходи од тргување	(2,842)	(3,560)
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност	9,198	4,566
Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики	365,977	336,112
Останати приходи од дејноста	274,883	918,921
Удел во добивката на придружените друштва	92,507	75,587
Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа	(766,891)	(994,026)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	(6,769)	(9,734)
Трошоци за вработените	(1,304,427)	(1,095,738)
Амортизација	(235,938)	(217,243)
Останати расходи од дејноста	(864,278)	(912,823)
Удел во загубата на придружените друштва	-	-
Добивка/(загуба) пред оданочување	3,938,452	2,338,572
Данок на добивка	(336,075)	(166,864)
Добивка/(загуба) за финансиската година од непрекинато работење	3,602,377	2,171,708
Добивка/(загуба) од група на средства и обврски кои се чуваат за продажба*	-	-
Добивка/(загуба) за финансиската година	3,602,377	2,171,708
Добивка/(загуба) за финансиската година, којашто им припаѓа на:		
акционерите на Банката	3,587,308	2,156,076
неконтролираното учество	15,069	15,632
Заработка по акција		
основна заработка по акција (во денари)	1,574	946
разводната заработка по акција (во денари)	1,574	946

* само за консолидираните финансиски извештаи

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи.

Потпишано во име на Комерцијална банка АД Скопје:

Анита Бислимовска

Директор на Самостојна дирекција за финансиско работење, овластен сметководител, лиценца бр.0106800

УПРАВЕН ОДБОР НА БАНКАТА

Д-р Никола
Џамбазовски
Главен директор за
продажба и развојБилјана Максимовска-
Поповиќ
Главен директор за
корпоративно
банкарствоД-р Маја Стевкова
Штеријева
Главен финансов
директорИлија Илоски
Главен оперативен
директорХари Костов
Главен извршен
директор

КОНСОЛИДИРАН БИЛАНС НА СОСТОЈБА**

на ден 31 декември 2023

Белешка	во илјади денари		
	тековна година 31.12.2023	претходна година 31.12.2022	претходна година*** 01.01.2022
Актива			
Парични средства и парични еквиваленти	18 62,400,249	57,443,900	-
Средства за тргување	19 114,321	127,387	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	20 364,135	354,937	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	21 -	-	-
Кредити на и побарувања од банки	22.1 2,981,364	584,519	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	22.2 60,206,811	59,856,354	-
Вложувања во хартии од вредност	23 29,887,949	27,114,944	-
Вложувања во придружени друштва (сметководствено се евидентираат според „методот на главнина“)	24 403,904	385,387	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	30.1 890	983	-
Останати побарувања	25 2,583,333	2,368,784	-
Заложени средства	26 -	-	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	27 1,962,658	15,976	-
Нематеријални средства	28 71,672	82,238	-
Недвижности и опрема	29 2,698,598	2,708,886	-
Одложени даночни средства	30.2 -	-	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	31 5,453	5,453	-
Вкупна актива	163,681,337	151,049,748	-
Обврски			
Обврски за тргување	32 599	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	33 -	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21 -	-	-
Депозити на банките	34.1 521,458	260,358	-
Депозити на други комитенти	34.2 142,515,749	133,174,137	-
Издадени должнички хартии од вредност	35 -	-	-
Обврски по кредити	36 876,461	698,159	-
Субординирани обврски	37 -	-	-
Посебна резерва и резервирања	38 489,670	446,880	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	30.1 229,888	33,554	-
Одложени даночни обврски	30.2 -	-	-
Останати обврски	39 945,153	764,099	-
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	31 -	-	-
Вкупно обврски	145,578,978	135,377,187	-
Капитал и резерви			
Запишан капитал	40 2,279,067	2,279,067	-
Премии од акции	771,527	771,527	-
Сопствени акции	-	-	-
Други сопственички инструменти	-	-	-
Ревалоризациски резерви	-	(16,967)	-
Останати резерви	10,748,513	9,898,860	-
Задржана добивка/(Акумулирана загуба)	4,272,463	2,692,347	-
Вкупно капитал и резерви, кои припаѓаат на акционерите на банката	18,071,570	15,624,834	-
Неконтролирано учество*	30,789	47,727	-
Вкупно капитал и резерви	18,102,359	15,672,561	-
Вкупно обврски и капитал и резерви	163,681,337	151,049,748	-
Потенцијални обврски	42 16,751,579	18,909,050	-
Потенцијални средства	42 -	-	-

* само за консолидираните финансиски извештаи

** овој извештај е познат и како „Извештај за финансиската состојба“

*** оваа колона се пополнува само доколку Банката: ретроактивно применува сметководствена политика, прави ретроактивна корекција на грешка или прави ретроактивна рекласификација на ставки од финансиските извештаи.

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидираните финансиски извештаи се усвоени од страна на Надзорниот одбор на Банката на 20 февруари 2024 година.

Потпишано во име на Комерцијална банка АД Скопје:

Анита Бислимовска

Директор на Самостојна дирекција за финансиско работење, овластен сметководител, лиценца бр.0106800

УПРАВЕН ОДБОР НА БАНКАТА

Д-р Никола
Цамбазовски
Главен директор за
продажба и развојБилјана Максимовска-
Поповиќ
Главен директор за
кооперативно
банкарствоД-р Маја Стевкова
Штеријева
Главен финансов
директорИлија Илоски
Главен оперативен
директорХари Костов
Главен извршен
директор

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНите ВО КАПИТАЛОТ И РЕЗЕРВИТЕ за периодот од 1 јануари 2023 до 31 декември 2023

	Капитал				Ревалоризациски резерви					Останати резерви			Задржана добивка			Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на Банката	Неконтролирано учество *	Вкупно капитал и резерви
	Запишан капитал	Премии од акции	(Сопствени акции)	Други сопственички инструменти	Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплатени побарувања	Ревалоризациски резерви за средства расположливи за продажба	Резерви за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционерите	Ограничена за распределба на акционерите				
во илјади денари																		
На 1 јануари 2022 година (претходна година)	2,279,067	771,527	-	-	-	1,069	-	-	-	455,813	-	8,771,717	2,370,623	250,000	-	14,899,816	43,919	14,943,735
Корекции на почетната состојба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
На 1 јануари 2022 година (претходна година), коригирано	2,279,067	771,527	-	-	-	1,069	-	-	-	455,813	-	8,771,717	2,370,623	250,000	-	14,899,816	43,919	14,943,735
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,156,076	-	-	2,156,076	15,632	2,171,708
Добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) во периодот	-	-	-	-	-	(18,036)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(18,036)	-	(18,036)
должнички инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- нереализирани промени во објективната вредност (нето)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- реализирани промени во објективната вредност (нето), префрлени во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- дополнителна исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ослободување на исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
сопственички инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- нереализирани промени во објективната вредност (нето)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- реализирани промени во објективната вредност (нето), префрлени во Останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот на парични текови	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи
претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи.

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНите ВО КАПИТАЛОТ И РЕЗЕРВИТЕ (продолжува)
за периодот од 1 јануари 2023 до 31 декември 2023

	Капитал				Ревалоризациски резерви				Останати резерви			Задржана добивка		(Акумулиран и загуби)	Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на Банката	Неконтролирано учество *	Вкупно капитал и резерви
	Запешан капитал	Премии од акции	(Сопствени акции)	Други сопственички инструменти	Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплатени побарувања	Ревалоризациски резерви за средства расположливи за продажба	Резерви за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционерите	Ограничена за распределба на акционерите			
<i>во илјади денари</i>																	
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот на нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/(обврски) признаени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во кредитната способност на Банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно нереализирани добивки/(загуби) признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	(18,036)	-	-	-	-	-	-	-	-	(18,036)	-	(18,036)
Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	(18,036)	-	-	-	-	-	-	2,156,076	-			

**КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНите ВО КАПИТАЛОТ И РЕЗЕРВИТЕ (продолжува)
за периодот од 1 јануари 2023 до 31 декември 2023**

во илјади денари

На 31 декември 2022 (претходна година)/ 1 јануари 2023(тековна година)

Корекции на почетната состојба

На 1 јануари 2023 година (тековна година), коригирано
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година

Добивка/(загуба) за финансиската година

Останати добивки/(загуби) во периодот

должнички инструменти

- нереализирани промени во објективната вредност (нето)

- реализирани промени во објективната вредност (нето), префрлени во Билансот на успех

- дополнителна исправка на вредноста на должничките средства

расположливи за продажба

- ослободување на исправка на вредноста на должничките средства

расположливи за продажба

сопственички инструменти

- нереализирани промени во објективната вредност (нето)

- реализирани промени во објективната вредност (нето), префрлени во Останати резерви

Промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба

Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од

ризикот на парични текови

Капитал				Ревалоризациски резерви					Останати резерви			Задржана добивка					
Запишан капитал	Премии од акции	(Сопствени акции)	Други сопственички инструменти	Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплатени побарувања	Ревалоризациски резерви за средства расположливи за продажба	Резерви за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционерите	Ограничена за распределба на акционерите				
2,279,067	771,527	-	-														

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНЕТЕ ВО КАПИТАЛОТ И РЕЗЕРВИТЕ (продолжува)
за периодот од 1 јануари 2023 до 31 декември 2023

	Капитал				Ревалоризациски резерви				Останати резерви			Задржана добивка		(Акумулирани загуби)	Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на Банката	Неконтролирано учество *	Вкупно капитал и резерви
	Запишан капитал	Премии од акции	(Сопствени акции)	Други сопственички инструменти	Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплатени побарувања	Ревалоризациски резерви за средства расположливи за продажба	Резерви за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	Останат и ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционерите	Ограничена за распределба на акционерите			
во илјади денари																	
Промена во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот на нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/(обврски) признаени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промена во кредитната способност на Банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно нерелизирани добивки/(загуби) признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	16,967	-	-									

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИОТ ТЕК
за периодот од 1 јануари 2023 до 31 декември 2023

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Паричен тек од основната дејност		
Добивка/(загуба) пред оданочувањето	3,938,452	2,338,572
Коригирана за:		
Неконтролирано учество, вклучено во консолидираниот биланс на успех*	(15,069)	(15,632)
Амортизацијата на:		
нематеријални средства	15/28 25,678	23,944
недвижности и опрема	15/29 210,260	193,299
Капиталната добивка од:		
продажба на нематеријални средства	11 -	-
продажба на недвижности и опрема	11 (655)	(7,551)
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	11 (46,126)	(151,130)
Капиталната загуба од:		
продажба на нематеријални средства	16 -	-
продажба на недвижности и опрема	16 -	-
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	16 -	-
Приходи од камата	6 (5,772,137)	(3,416,767)
Расходи за камата	6 559,928	319,542
Нето-приходи од тргување	8 6,356	1,006
Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа	12	
дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва	4,291,408	2,977,881
ослободена исправка на вредноста и посебна резерва	(3,524,517)	(1,983,855)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето основа	13	
дополнителни загуби поради оштетување	6,769	9,734
ослободени загуби поради оштетување	-	-
Резервирања		
дополнителни резервирања	38 10,283	209
ослободени резервирања	38 (449)	(3,099)
Приходи од дивиденди	11 (3,220)	(2,870)
Удел во добивката/(загубата) на придружените друштва	(92,507)	(75,587)
Останати корекции	(7,308)	1,655
Наплатени камати	5,401,969	3,321,957

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

**КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИОТ ТЕК (продолжува)
за периодот од 1 јануари 2023 до 31 декември 2023**

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Паричен тек од инвестициската дејност (Вложувања во хартии од вредност)	(11,590,282)	(7,948,094)
Приливи од продажбата на вложувањата во хартии од вредност	9,127,540	8,629,963
(Одливи за вложувањата во подружници и придружени друштва)	-	-
Приливи од продажбата на вложувањата во подружници и придружени друштва	-	-
(Набавка на нематеријални средства)	(15,112)	(19,680)
Приливи од продажбата на нематеријалните средства	-	-
(Набавка на недвижности и опрема)	(200,969)	(152,457)
Приливи од продажбата на недвижностите и опремата	1,663	7,592
(Одливи за нетековните средства кои се чуваат за продажба)	-	-
Приливи од нетековните средства кои се чуваат за продажба	-	-
(Останати одливи од инвестициската дејност)	-	-
Останати приливи од инвестициската дејност	77,210	41,800
Нето паричен тек од инвестициската дејност	(2,599,950)	559,124
Паричен тек од финансирањето (Отплата на издадените должнички хартии од вредност)	-	-
Приливи од издадените должнички хартии од вредност	-	-
(Отплата на обврските по кредити)	(660,703)	(527,089)
Зголемување на обврските по кредити	839,005	511,712
(Отплата на издадените субординирани обврски)	-	-
Приливи од издадените субординирани обврски	-	-
Приливи од издадените акции/сопственички инструменти во текот на периодот	-	-
(Откуп на сопствени акции)	-	-
Продадени сопствени акции	-	-
(Платени дивиденди)	(1,172,644)	(1,417,692)
(Останати одливи од финансирањето)	-	-
Останати приливи од финансирањето	-	-
Нето паричен тек од финансирањето	(994,342)	(1,433,069)
Ефект од исправката на вредноста на паричните средства и паричните еквиваленти	52	(123)
Ефект од курсните разлики на паричните средства и паричните еквиваленти ето-зголемување/(намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти		

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

Број на
Белешка

Белешка

Вовед

1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски

2. Управување со ризици

- 2.1. Кредитен ризик
- 2.2. Ризик на ликвидност
- 2.3. Пазарен ризик
 - 2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промените на пазарниот ризик
 - 2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средства за тргување)
 - 2.3.3. Валутен ризик
 - 2.3.4. Останати пазарни ризици
- 2.4. Оперативен ризик

3. Адекватност на капиталот

4. Известување според сегментите

5. Објективна вредност на финансиските средства и обврски

Биланс на успех

- 6. Нето-приходи (расходи) од камата
- 7. Нето-приходи (расходи) од провизии и надомести
- 8. Нето-приходи од тргување
- 9. Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност
- 10. Нето-приходи (расходи) од курсни разлики
- 11. Останати приходи од дејноста
- 12. Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето основа
- 13. Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето основа
- 14. Трошоци за вработените
- 15. Амортизација
- 16. Останати расходи од дејноста
- 17. Данок од добивка

Биланс на состојба

Актива

- 18. Парични средства и парични еквиваленти
- 19. Средства за тргување
- 20. Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање
- 21. Дериватни средства чувани за управување со ризик
- 22.1. Кредити на и побарувања од банки
- 22.2. Кредити на и побарувања од други комитенти
- 23. Вложувања во хартии од вредност
- 24. Вложувања во придружени друштва
- 25. Останати побарувања
- 26. Заложени средства
- 27. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања
- 28. Нематеријални средства
- 29. Недвижности и опрема
- 30. Тековни и одложени даночни средства и обврски
- 31. Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

Обврски, капитал и резерви

- 32. Обврски за тргување
- 33. Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање
- 21. Дериватни обврски чувани за управување со ризик
- 34.1. Депозити на банки
- 34.2. Депозити на други комитенти
- 35. Издадени должнички хартии од вредност
- 36. Обврски по кредити
- 37. Субординирани обврски
- 38. Посебна резерва и резервирања
- 39. Одложени даночни обврски
- 39. Останати обврски
- 31. Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување
- 40. Запишан капитал

Други обелоденувања

- 41. Заработка по акција
- 42. Потенцијални обврски и потенцијални средства
- 43. Работи во име и за сметка на трети лица
- 44. Трансакции со поврзаните страни
- 45. Наеми
- 46. Плаќање врз основа на акции
- 47. Подружници на Групата
- 48. Настаните после датумот на билансот на состојба

Вовед

а) Општи информации

Комерцијална банка АД Скопје („Банката“) претставува акционерско друштво, со седиште во Република Северна Македонија. Седиштето на Банката е на ул. Васил Иљоски.3, 1000 Скопје. Банката своите активности во Република Северна Македонија ги извршува преку мрежа на филијали и експозитури. Овие консолидирани финансиски извештаи ја вклучуваат Банката и нејзината подружница КБ Публикум Инвест АД Скопје („КБ Публикум“) (заедно именувани како „Групата“).

Банката е регистрирана како универзален тип комерцијална банка, во согласност со македонските закони. Основните активности на Банката се следните:

- Прибирање депозити и други повратни извори на средства;
- Кредитирање во земјата и во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање комерцијални трансакции;
- Издавање и администрирање платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници);
- Менувачки работи;
- Платен промет во земјата и во странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
- Брз трансфер на пари;
- Издавање платежни гаранции, авали и други форми на обезбедување;
- Изнајмување сефови, остава и депо;
- Тргување со инструменти на пазарот на пари;
- Тргување со девизни средства;
- Тргување со хартии од вредност;
- Давање услуги на чување имот на инвестициски и пензиски фондови;
- Чување хартии од вредност за клиенти;
- Обработка и анализа на информации за кредитната способност на правни лица;
- Економско-финансиски консалтинг;
- Продажба на удели во инвестициони фондови;
- Застапување во осигурување;
- Тргување со финансиски деривати;
- Продажба на полиси за осигурување;
- Други финансиски услуги утврдени со закон што може да ги врши само банка.

Акциите на Банката котираат на официјалниот пазар на Македонската берза на хартии од вредност и истите се тргуваат на посебниот потсегмент Супер котација. Исто така, акцијата на Банката е една од десетте акции на компании кои го сочинуваат Македонскиот берзански индекс МБИ-10, а кодот под кој котираат е следниот:

Шифра на хартија од вредност
КМВ (обична акција)

ИСИН број
MKKMB101019

КБ Публикум Инвест АД Скопје има дозвола за основање и управување со отворени и затворени инвестициони фондови. Друштвото управува со шест отворени инвестициони фондови, КБ Публикум – балансиран, КБ Публикум – обврзници, КБ Публикум – паричен, КБ Публикум – МБИ 10, КБ Публикум – акции и КБ Публикум – златен фонд. Овие фондови немаат статус на правно лице и не извршуваат специфични активности.

Вовед (продолжува)

а) Општи информации (продолжува)

Бројот на вработени во Групата на 31 декември 2023 година изнесува 967 вработени (31 декември 2022: 964 вработени).

Согласно известување објавено на Македонската берза во септември 2023 година, Комерцијална банка АД Скопје ја разгледува можноста за присоединување на Стопанска банка АД Битола кон Комерцијална банка АД Скопје. Банката оствари контакт со раководството на Стопанска банка АД Битола за првична размена на информации, врз основа на кои би се дефинирала евентуална намера за присоединување во иднина. Известувањето не треба да се толкува како официјална намера за присоединување на Стопанска банка АД Битола кон Комерцијална банка АД Скопје и во ниту еден аспект нема обврзувачки карактер.

Консолидираните финансиски извештаи на Групата за годината што заврши на 31 декември 2023 година беа одобрени за издавање од страна на Надзорниот одбор на Банката на 20 февруари 2024 година.

б) Основи за изготвување на консолидираните финансиски извештаи

Стандарди врз основа на кои се подготвени консолидираните финансиски извештаи

Податоците во финансиските извештаи на Групата се изготвени во согласност со Законот за трговски друштва („Службен весник на РМ“ бр.28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18, 120/18 и „Службен весник на РСМ“ бр. 290/20, 215/21, 99/22), Законот за банки („Службен весник на РМ“ бр. 67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15, 153/15, 190/16, 7/19 и „Службен весник на РСМ“ бр. 101/19 и 122/21), подзаконската регулатива пропишана од страна на Народната банка на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст „НБРСМ“), како и во согласност со Одлуката за методологија за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиски извештаи (во понатамошниот текст „Методологија“) („Службен весник на РМ“, бр. 83/17) и Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките („Службен весник на РМ“, бр. 83/17 и 149/18), пропишани од страна на НБРСМ.

Стандарди кои се објавени а сè уште не се во примена

На датумот кога овие финансиски извештаи беа авторизирани за издавање од страна на Управниот одбор, не постојат објавени стандарди кои сè уште не се во примена.

Презентација на консолидираните финансиски извештаи

Овие финансиски извештаи претставуваат консолидирани финансиски извештаи на Групата. Банката има вложувања во придружено друштво и таа исто така изготвува и посебни финансиски извештаи во согласност со Методологијата.

Консолидираните финансиски извештаи на Групата се прикажани во согласност со формата и содржината на билансните шеми објавени во Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките.

Раководството на Групата го проценува влијанието на промените на регулативата на НБРСМ врз консолидираните финансиски извештаи, како и барањата за формата и содржината на одредени билансни шеми во согласност со Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките и со барањата на Методологијата.

Вовед (продолжува)

б) Основи за изготвување на консолидираните финансиски извештаи

Презентацијата на консолидираните финансиски извештаи бара користење најдобри можни процени и разумни претпоставки од страна на раководството на Групата, кои имаат ефекти врз презентираниите вредности на средствата и обврските, како и на приходите и расходите настанати во периодот на известување. Овие процени и претпоставки се засновани на искуство од минатото и други фактори за кои се верува дека се разумни во околностите и чии резултати претставуваат основа за процена на сметководствената вредност на средствата и обврските за кои не се достапни податоци од други извори. Стварните резултати во наредните периоди на известување можат да се разликуваат од проценетите износи.

Процените и претпоставките се разгледуваат на континуирана основа. Ревидираните сметководствени процени се признаваат во периодот во кој процената е ревидирана ако истата има влијание само на тој период или пак во периодот на процена и идните периоди, ако ревидираната процена има влијание на двата периода - тековниот и идниот период.

Консолидираните финансиски извештаи се подготвени во согласност со принципот на историска набавна вредност, освен за вреднувањето на вложувањата во финансиските средства расположливи за продажба кои се вреднуваат по објективна вредност, како и други финансиски средства кои се вреднуваат по објективна вредност преку билансот на успех врз основа на претпоставката на принципот на континуитет.

Информациите во однос на критичните процени во примената на сметководствените политики кои имаат најзначаен ефект врз износите обелоденети во консолидираните финансиски извештаи, се наведени во Белешка г).

Консолидираните финансиски извештаи на Групата се подготвени во согласност со сметководствените политики образложени во Белешката в) кон консолидираните финансиски извештаи.

Известувачка и функционална валута

Презентираните консолидирани финансиски извештаи се искажани во илјади македонски денари. Денарот претставува функционална и известувачка валута на Групата за целите на известувањето до НБРСМ.

в) Значајни сметководствени политики

Сметководствените политики прикажани во продолжение се применувани конзистентно за сите периоди прикажани во овие консолидирани финансиски извештаи.

Основи за консолидација

и) Деловни комбинации

Деловните комбинации се евидентираат со користење на методот на купување на датумот на стекнување т.е. на датумот кога контролата е стекната од Групата. Износот којшто се пренесува при стекнувањето се мери по објективна вредност, исто како и идентификуваните нето-средства кои се стекнуваат. Гудвилот којшто произлегува од ова се тестира годишно за оштетување. Трансакционите трошоци се признаваат како расход веднаш, освен доколку тие не се однесуваат за издавање должнички или сопственички инструменти.

Износот којшто се пренесува при стекнувањето не вклучува износи кои се однесуваат на подмирување на некои односи кои претходно постоеле. Таквите износи генерално се признаваат во билансот на успех.

Вовед (продолжува)

v) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Основи за консолидација (продолжува)

ii) Неконтролирани учества

Неконтролираните учества се мерат според нивното пропорционално учество во нето-средствата на стекнатиот ентитет.

Промените во учеството на Групата во подружниците кои не доведуваат до губење контрола, се евидентираат како трансакции во капиталот.

iii) Подружници

Подружници се ентитети контролирани од Групата. Групата има контрола врз ентитетот кога е изложена на, или има право на варијабилни поврати од своето инволвирање со ентитетот и има можност да влијае врз износот на овие поврати преку својата моќ врз ентитетот. Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот кога контролата започнува до моментот кога контролата престанува.

iv) Губење на контролата

Кога Групата ја губи контролата врз подружницата, ги депризнава средствата и обврските на подружницата, како и поврзаното неконтролирано учество и останатите компоненти на капиталот. Каква било добивка или загуба која е резултат на престанокот на контролата се признава во добивката или загубата. Какво било учество задржано во поранешната подружница се мери по објективна вредност во моментот на губење на контролата.

v) Вложувања евидентирани со користење на „методот на главнина“

Вложувањата на Групата евидентирани со користење на „методот на главнина“ вклучуваат вложувања во придружени друштва.

Придружените друштва се оние друштва врз кои Групата има значајно учество, но нема контрола или заедничка контрола врз оперативните и финансиските политики. Вложувањата во придружени друштва се мерат според метод на главнина. Почетно се признаваат по нивната набавна вредност, вклучувајќи ги и трансакционите трошоци. Последователно, во финансиските извештаи се вклучува учеството на Групата во добивката или загубата на придруженото друштво, до датата на која престанува значајното учество. Распределбите од придружените друштва ја намалуваат сметководствената вредност на вложувањето.

vi) Трансакции елиминирани при консолидација

Салдата и трансакциите во рамките на Групата, и сите нереализирани добивки и загуби кои произлегуваат од трансакции во рамки на Групата, се елиминираат. Нереализираните загуби се елиминираат на ист начин како и нереализираните добивки, но само до оној износ до кој не постојат докази за оштетување.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Приходи и расходи по основ на камати

Приходите и расходите по основ на камати се признаваат во билансот на успех за сите каматоносни инструменти на пресметковна основа, според амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Методот на ефективна каматна стапка е метод за пресметка на амортизирана набавна вредност на финансиските средства или финансиските обврски преку алокација на приходите од камата и расходите за камата во соодветниот релевантен период. Ефективната каматна стапка е стапка со која се дисконтираат проценетите идни парични приливи или одливи во текот на очекуваниот век на финансискиот инструмент или, каде што е соодветно, за пократок период до нето сметководствената вредност на финансиското средство или финансиската обврска. При пресметката на ефективната каматна стапка, Групата врши процена на паричните текови имајќи ги предвид договорените услови за финансиските инструменти (на пример, опциите за предвремена отплата), но не ги зема предвид идните загуби поради оштетување. Интегрален дел на пресметката на ефективната каматна стапка се и платените и/или наплатените провизии и надоместоци помеѓу договорните страни, трансакционите трошоци, сите други премии или дисконти при одобрување на кредитите, како и пресметани ефекти од модификации направени поради промени на условите во текот на амортизирањето на кредитот, кои се составен дел на ефективната каматна стапка.

Приходи од надоместоци и провизии

Провизиите и надоместите, со исклучок на надоместите за одобрување кредити, генерално се признаваат на пресметковна основа во периодот кога се врши услугата. Останатите надоместоци за одобрување кредити се разграничуваат и амортизираат за времетраењето на кредитот со примена на методата на ефективна каматна стапка.

Приходи од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат кога правото да се добие дивиденда е востановено за сите акционери кои учествуваат во распределбата. Дивидендите се прикажани како дел од нето-приходите од тргување или приходи од дивиденди, во зависност од соодветната класификација на инструментот.

Трансакции во странска валута

Трансакциите настанати во странска валута се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на НБРСМ, кои важат на денот на трансакцијата. Средствата и обврските кои гласат на странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните девизни курсеви кои важат на датумот на составувањето на билансот на состојба.

Позитивните и негативните курсни разлики кои произлегуваат од претворањето на износите во странска валута, како и во однос на вреднувањето на средствата и обврските во странска валута, се вклучени во билансот на успех во периодот кога тие настануваат.

Преземените и потенцијалните обврски деноминирани во странска валута се преведуваат во денари со примена на официјалните девизни курсеви кои важат на датумот на билансот на состојба.

Вовед (продолжува)**в) Значајни сметководствени политики (продолжува)****Трансакции во странска валута (продолжува)**

Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2023 и 2022 година за евра (ЕУР) и американски долари (УСД), беа како што следува:

	2023 МКД	2022 МКД
1 ЕУР	61.4950	61.4932
1 УСД	55.6516	57.6535

Финансиски средства и финансиски обврски**(i) Признавање и почетно мерење**

Финансиските средства и обврски се признаваат на датумот на порамнување, што го претставува датумот кога средството се испорачува од/на Групата.

Финансиско средство или финансиска обврска почетно се мерат по објективна вредност зголемени за ставки кои не се мерат по објективна вредност преку билансот на успех, трансакционите трошоци кои се директно поврзани со стекнувањето или издавањето.

(ii) Класификација**Финансиски средства**

Финансиско средство е средството коешто е:

- парично средство,
- сопственички инструмент издаден од друго правно лице,
- договорно право да се примат пари или друго финансиско средство од друго лице,
- договорно право да се разменат финансиски инструменти со друго лице според услови коишто се потенцијално поволни за Групата.

Финансиските средства може да бидат класифицирани во една од следните категории:

- финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност;
- финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка; и
- финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех.

Групата ги класифицира финансиските средства при нивното почетно признавање.

Класификацијата на финансиските средства се врши врз основа на следниве два критериума:

- припадност на финансиското средство во соодветен деловен модел на Групата за управување со финансиски средства, и
- карактеристики на договорните парични тековни на финансиското средство (исполнување на условот на СППИ).

Оцена на деловниот модел на Групата

Оцената на деловниот модел на Групата се врши на ниво на деловен процес, а не по одделен финансиски инструмент. Групата може да има повеќе деловни процеси за управување со финансиски инструменти, при што Групата може да користи и управува одделен вид финансиски инструмент на различни начини, односно еден вид финансиски инструмент може да се појави во различни деловни процеси на Групата за управување со финансиските инструменти.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Оцена на деловниот модел на Групата (продолжува)

Оцената на деловниот модел ја врши раководство на Групата, врз основа на релевантни и расположливи екстерни и интерни фактори значајни за начинот на управување со финансиските инструменти.

Оцената на деловниот модел ја врши клучното раководство на Групата, при што ги зема предвид сите релевантни и расположливи податоци за начинот на управување со финансиските инструменти, особено: како се следат успешноста/остварувањата на деловниот модел и како се известува до раководство на Групата; кои се ризиците коишто влијаат на остварувањето на тој деловен модел и како се управува со тие ризици; врз што се темелат наградите на раководството на Групата; и сл.

Во зависност од начинот на управување со финансиските средства, се идентификуваат три деловни модели, и тоа:

- Деловен модел чувани за наплата на главница и камата,
- Деловен модел чувани за наплата на главница и камата и продажба,
- Деловен модел за управување преку реализација на нивната објективна вредност (т.н. резидуален модел).

Деловен модел - „Чувани за наплата“

Целта на овој деловен модел е да се чува средството (или портфолиото од средства) за да се наплатат договорните парични текови, и средството (или портфолиото) припаѓа во „чувано за наплата“ деловен модел.

Притоа, иако целта на овој деловен модел е да се чува финансиското средство до достасување, доколку се случи одредени финансиски инструменти да се продадат пред нивниот договорен рок на достасување (предвремени продажби), или да се случи нивна модификација, тоа не е директен показател за промената на деловниот модел. Се земаат предвид следниве аспекти при процена на продажбите во моделот „чувано за наплата“, и тоа: историска фреквенција, време и вредност на продажба, причина за продажба (на пр., влошен кредитен ризик на средството, продажба поради концентрација во одделен сегмент согласно одделни лимити за концентрација, продажба поради управување со ликвидноста, продажба поради одредби на регулаторот, продажби по одлука на Групата за кои треба да се документира причината за истата, условите во окружувањето, износот, фреквенциите и сл.)

Деловен модел - „Чувани за наплата и продажба“

Чувањето на финансиските средства за да се постигне одредена цел преку наплата на договорни парични текови и преку продажба на финансиските средства, па така средството припаѓа во „Чувано за наплата и продажба“ деловен модел (познат и како ОВОСД деловен модел).

Целта на овој деловен модел се достигнува преку наплата на паричните текови и продажба на финансиските средства, односно целта на овој деловен модел е финансиските средства да се држат поради управување со секојдневни ликвидносни потреби, одржување одреден профит на принос од камата, поради поврзување на времетраењето на финансиските средства со времетраењето на финансиските обврски (усогласување на рочноста) и слично.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

(ii) Класификација (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Деловен модел – „Објективна вредност преку билансот на успех“

Ако финансиско средство или група финансиски средства се чуваат со цел тргување и остварување добивка или финансиските средства не може да се вклучат во деловниот модел „Чувани за наплата“ или „Чувани за наплата и продажба“, тогаш истите припаѓаат во деловен модел „објективна вредност преку билансот на успех“ (во понатамошниот текст: ОББУ).

Целта на овој деловен модел е да се управува со финансиските средства преку активно и фреквентно тргување со цел остварување добивка од промените во објективната вредност на средствата. Групата ги управува овие средства со цел реализација на нивната пазарна/објективна вредност и одлуките при управувањето ги носи врз основа на нивната пазарна/објективна вредност. ОББУ е останата, т.н. резидуална категорија во која може да се вклучат финансиските инструменти, доколку не припаѓаат на деловен модел „чувано за наплата“ или „чувано за наплата и продажба“.

Анализа на договорните парични текови на инструментот – дали претставуваат единствено плаќање на главница и камата – СППИ

По утврдување на припадноста во одделен деловен модел за управување со финансиските средства, се утврдува дали договорните услови на финансиското средство доведуваат до парични текови, на одредени датуми, кои се само наплати на главница и камата на ненаплатената главница (наречен „СППИ тест“).

СППИ условот единствено може да се разгледува само за должничките финансиски средства.

Главница претставува објективната вредност на финансиското средство при првичното признавање.

Камата претставува надомест за временската вредност на паричниот и кредитниот ризик. Сепак, каматата може да земе предвид и други основни ризици за кредитирање (на пример, ликвидносен ризик), како и трошоци (на пример, трошоци за сервисирање или административни трошоци) поврзани со чување на финансиското средство одреден временски период, како и профитната маржа.

Анализата дали е исполнет условот на СППИ се прави при почетното признавање на секое/група должничко финансиско средство. Анализата дали е исполнет условот на СППИ се прави врз основа на договорните услови на инструментот и се земаат предвид сите парични текови утврдени во договорот. За оние должнички финансиски средства кои произлегуваат од одреден производ за кој има типизиран договор (или договорни услови) кој се применува за сите одделни побарувања по тој производ, анализата дали е исполнет условот на СППИ се прави на ниво на производ, а не по одделно финансиско средство.

Во случај на измена на договорните парични текови на постоечко финансиско средство, на датумот на изменувањето се оценува/проверува дали е исполнет условот на СППИ со новите изменети договорни услови. Соодветно на добиените резултати, се утврдува дали финансиското средство и понатаму ќе продолжи да се класифицира и да се мери по амортизирана набавна вредност (доколку СППИ условот повторно е исполнет) или пак ќе се утврди дека во понатамошниот животен век финансиското средство ќе треба да се мери по објективна вредност (доколку СППИ условот не е исполнет).

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

(ii) Класификација (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Финансиските средства, генерално се поделени на:

- Должнички финансиски средства, и
- Сопственички финансиски средства.

Должнички финансиски средства

Должничките финансиски средства, се класифицираат и се мерат во следните категории:

- Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност,
- Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка,
- Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех.

Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност

Во оваа категорија Групата ги класифицира финансиските средства кои ги исполнуваат следните критериуми:

- ги управува финансиските средства со цел наплата на договорните парични текови, и
- согласно со договорните услови на средството, исполнет е условот на „единствено отплати на главница и камата“ - СППИ.

Финансиските средства вклучени во оваа категорија, всушност, иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана набавна вредност.

Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка

Во оваа категорија Групата ги класифицира финансиските средства кои ги исполнуваат следните критериуми:

- го управува финансиското средство со цел наплата на договорните парични текови и/или за продажба, и
- согласно со договорните услови на средството, исполнет е условот на „единствено отплати на главница и камата“ - СППИ.

Финансиските средства вклучени во оваа категорија, иницијално се признаваат и последователно се мерат по објективна вредност.

Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех

Во оваа категорија Групата ги класифицира финансиските средства со намена за тргување и остварување готовински текови од продажба на истите.

Ова е и резидуална категорија, односно Групата во оваа категорија ги класификува и сите оние финансиски средства коишто не ги исполнуваат критериумите на останатите две категории.

Групата ги поседува овие финансиските средства со цел тргување и остварување добивка од промените во објективната вредност на средството.

Финансиските средства вклучени во оваа категорија ги мери по објективна вредност.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

(ii) Класификација (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Сопственички финансиски средства

Класификацијата на сопственичките инструменти се прави за поединечен инструмент, и тоа само при почетно признавање на инструментот, и потоа не е дозволена прекласификација.

Сопственичките инструменти се класифицираат и се мерат по објективна вредност (немаат договорни парични текови врз основа на главница и камата, односно не го исполнуваат условот СППИ).

Сопственички инструменти чувани за тргување

Сопственичките инструменти коишто Групата ги чува за тргување, задолжително се мерат по објективна вредност и сите промени во објективната вредност се евидентираат во Билансот на успех.

Останати сопственички инструменти

За сопственичките инструменти со кои не се тргува, Групата може при првичното признавање да избере дали промените во објективната вредност (реализирани и нереализирани/пресметани) ќе ги евидентира во билансот на успех или во ревалоризациските резерви во рамки на Останата сеопфатна добивка. Понатаму, износите во ревалоризациските резерви може само да се прекласификуваат во друга категорија на резерви, но никогаш не може да се признаат во билансот на успех.

За вложувањата на Групата во сопственички инструменти на одредени специфични институции за коишто нема активен пазар и чиешто поседување е утврдено со закон и/или е поврзано со можноста за користење на услугите коишто ги вршат овие институции, може да се смета дека нивната набавна вредност ја одразува нивната објективна вредност.

(iii) Депризнавање

Групата ги депризнава финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг. Секој остаток од пренесените финансиски средства кои се креирани или задржани од Групата, се признава како посебно средство или обврска.

Групата ги депризнава финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

(iv) Модификација на финансиските средства и финансиските обврски

Финансиски средства

Доколку, во текот на животниот век на финансискиот инструмент настанат промени во договорните парични текови (освен исправката на вредноста), кои не предизвикуваат депризнавање на финансиското средство и за кои Групата утврдила дека сè уште ги исполнуваат условите да се класифицираат и да се мерат по амортизирана набавна вредност, Групата на датумот на измената ја утврдува новата сметководствена вредност на изменетото средство, еднаква на сегашната вредност на идните очекувани изменети парични текови, дисконтирани со примена на првичната/оригиналната ефективна каматна стапка.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

Групата ја признава разликата помеѓу новата сметководствена вредност на изменетото средство и сметководствената вредност на средството пред да настане измена на договорните парични текови, како добивка или загуба од измената во билансот на успех во рамки на сметките за приходи/расходи за камата, како и на сметките за акумулирана амортизација во рамки на соодветната група сметки за финансиското побарување во Билансот на состојба.

(iv) Модификација на финансиските средства и финансиските обврски

По исклучок, во случаите на промена единствено на преостанатиот договорен рок на наплата на побарувањата, промена единствено на прилагодливата каматна стапка, предвремена отплата блиску до договорниот рок на отплата или незначителни/ситни износи на претплата, промена единствено на променлива каматна стапка, но без притоа да се менуваат други услови од договорот кои влијаат на првично договорените парични текови (единствено од комерцијални причини кога може да се случи промена на договорната каматна стапка како резултат на промена на референтната каматна стапка и/или промена на каматна маржа за конкретен кредит), Групата не утврдува новата сметководствена вредност на изменетото средство (не прави нова пресметка на ефективната каматна стапка, односно на разграничувањето на акумулираната амортизација) и не признава добивка или загуба од измената во Билансот на успех, бидејќи тие промени се незначителни. Во случај на предвремена отплата блиску до крајниот рок на достасување, Групата во целост го приходува целиот преостанат износ на акумулирана амортизација на датумот на предвремената отплата. Во случаите на промена единствено на преостанатиот договорен рок на наплата на побарувањата, промена единствено на прилагодливата каматна стапка или незначителни износи на претплата, Групата продолжува со разграничување на акумулираната амортизација согласно со првично утврдениот амортизациски план.

Финансиски обврски

Групата ги депризнава финансиските обврски кога условите на обврската се изменети и паричните текови на финансиската обврска се суштиниски различни. Во таков случај, се признава нова обврска врз основа на модифицираните услови по објективна вредност. Разликата помеѓу сметководствената вредност на обврската која се депризнава и новата обврска, се признава во билансот на успех.

Финансиските обврски се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

(v) Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето-износот се прикажува во билансот на состојбата само кога Групата има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето-основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се презентираат на нето-основа само доколку тоа е дозволено со сметководствените стандарди, или за добивки и загуби коишто произлегуваат од групи слични трансакции.

(vi) Принцип на мерење според објективна вредност

Мерењето по објективна вредност претпоставува дека средството или обврската се разменуваат помеѓу пазарните учесници, во вообичаена трансакција, според тековните пазарни услови на датумот на мерење. Објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски се утврдува на различни начини, во зависност од тоа дали средството или обврската се тргува на активен пазар или не се тргува.

Активен пазар е пазарот на кој се вршат трансакции со средството или обврската со доволна фреквенција и обем, за да обезбедат ценовна информација за средството или обврската.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

(vi) Принцип на мерење според објективна вредност (продолжува)

Соодветната котирана пазарна цена за средството или обврската е онаа што е во рамките на распонот помеѓу куповната и продажната цена, а којашто најдобро ја претставува објективната вредност во соодветните услови. Вообичаено се употребува тековната: куповна цена за средството коешто се чува или за обврската којашто треба да се издаде, односно продажна/понудена цена за средството коешто ќе биде стекнато или за обврската којашто се чува; просечната пазарна цена или друга цена согласно со вообичаената, прифатена пазарна практика.

Вовед (продолжува)

Доколку не постои активен пазар за финансиското средство или обврска, Групата, за да ја одреди објективната вредност на средството или обврската, применува техники на вреднување за коишто има најмногу расположливи податоци, давајќи им предност на податоците коишто можат да се потврдат на пазарот.

Вообичаени техники на вреднување се: пазарен пристап (се користат котираните цени или други релевантни информации од пазарни трансакции со исти или слични средства или обврски), трошочен пристап (познат и како тековен трошок на замена, го претставува износот којшто би бил потребен за замена на постојното средство) и приходен пристап (дискотирана вредност на тековните пазарни очекувања за идните износи, парични приливи или приходи и расходи, од средството или обврската).

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти вклучуваат готовина и ностро сметки кои претставуваат депозити по видување и пласмани кај други банки и финансиски институции, износи кај НБРСМ и други финансиски средства, како што се благајнички и државни хартии од вредност, како високо ликвидни средства кои доспеваат во рок од 3 месеци од датумот на стекнување и имаат незначителни промени на објективната вредност.

За целите на изготвување на извештајот за паричен тек од паричните средства и парични еквиваленти, се исклучува задолжителната резерва во девизи и ограничените депозити.

Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување

Хартиите од вредност за тргување се хартии од вредност вклучени во портфолио за кое постои намера за остварување профит на краток рок. Хартиите од вредност за тргување иницијално се признаваат и последователно се мерат според нивната објективна вредност, а трансакциските трошоци директно се признаваат во билансот на успех.

Сите поврзани реализирани и нереализирани добивки и загуби се вклучени во нето-приходи од тргување. Каматата, ако е остварена за време на располагањето со хартиите од вредност за тргување, се прикажува како нето-приходи од тргување во билансот на успех на Групата. Купопродажбата на хартиите од вредност за тргување се признава на датумот на порамнување, што го претставува датумот кога средството се испорачува на Групата.

Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање

При почетното признавање, секое финансиско средство може да биде определено како финансиско средство по објективна вредност преку билансот на успех, освен некотираните сопственички инструменти и оние финансиски инструменти кои немаат котирана пазарна цена и чијашто објективна вредност не може реално да се измери.

Групата во оваа категорија ги евидентира вложувањата во удели во отворени инвестициски фондови и истите иницијално ги признава и последователно ги мери според нивната објективна вредност. Сите поврзани реализирани и нереализирани добивки и загуби се вклучени во нето-приходи од тргување.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние финансиски средства коишто се чуваат на неопределено време и истите можат да бидат продадени доколку постои потреба за решавање проблеми поврзани со ликвидноста или промената на каматните стапки, девизните курсеви или цената на акциите. Прикажаното портфолио е составено од сопственички хартии од вредност издадени од финансиски институции и друштва, врз кои Групата нема контрола, како и од должнички хартии од вредност издадени од Република Северна Македонија. Финансиските средства расположливи за продажба ги вклучуваат и вложувањата во подружници коишто се евидентираат по набавна вредност.

Финансиските средства расположливи за продажба се прикажуваат според нивната објективна вредност, со исклучок на финансиските средства за коишто не постои активен пазар и котирана пазарна цена и чијашто објективна вредност не може веродостојно да се измери, а во кој случај се мерат по набавна вредност намалена за загубите поради оштетување.

Нереализираните добивки и загуби кои произлегуваат од промена на објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба се евидентираат во ревалоризациски резерви.

Во моментот на депризнавање на должничките финансиски средства расположливи за продажба кумулативните добивки/загуби што се претходно признаени во ревалоризациските резерви се депризнаваат од капиталот и нето-добивките или загубите се признаваат во билансот на успех во позицијата „Останати приходи од дејноста/Останати расходи од дејноста“.

Приходите врз основа на камата, дивиденда, како и позитивните/негативните курсни разлики на финансиските средства што се расположливи за продажба, се признаваат во билансот на успех за тековниот период.

Финансиски средства кои се чуваат до достасување

Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до достасување претставуваат должнички финансиски средства коишто Групата ги управува со цел наплата на договорните парични текови и кои согласно договорните услови на средството го исполнуваат СППИ условот. Овие хартии од вредност се прикажани според амортизираната набавна вредност со примена на методот на ефективната каматна стапка.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата на Групата ги вклучуваат кредитите кога средствата се одобрени на комитентите. Кредитите иницијално се признаваат по објективна вредност, вклучувајќи ги сите трансакциски трошоци, а последователно се вреднуваат според амортизираната набавна вредност со користење на методот на ефективна каматна стапка. Каматите по основ на кредити одобрени од Групата, се вклучени во приходите од камати и истите се признаваат на пресметковна основа.

Кредитите на комитентите и финансиските институции се прикажани во нето-износ намалени за загубата поради оштетување.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Загуби поради оштетување на финансиски средства

Групата, најмалку на месечна основа, проценува дали постојат објективни докази за оштетување на финансиските средства кои не се мерат според објективна вредност преку билансот на успех или на група финансиски средства. Финансиските средства се оштетени кога објективни докази покажуваат дека оштетувањето настанало по почетното признавање на средството, и истото има влијание на идните парични текови кои можат веродостојно да се проценат.

Групата анализира докази за оштетување за кредитите и побарувањата и хартиите од вредност на поединечна основа.

Објективен доказ дека финансиските средства (вклучувајќи ги и сопственичките хартии од вредност) се оштетени може да вклучува доцнење или неисполнување на обврските на должникот, реструктурирање на кредитот од страна на Групата според услови кои Групата инаку не ги одобрува, индикации дека должникот или издавачот на хартиите од вредност банкротирал, исчезнување на активен пазар за хартиите од вредност, или други уочливи информации за група средства, како што се негативни промени во платежниот статус на должникот или на издавачот на хартиите од вредност во групата, или економски услови кои соодветствуваат со неисполнување на обврските на Групата.

Загуба поради оштетување на средствата евидентирани по амортизирана набавна вредност се мери како разлика помеѓу сметководствената вредност на финансиските средства и сегашната вредност на очекуваните парични текови, дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на средствата.

Загубите поради оштетување се признаваат во билансот на успех и се рефлектираат на соодветни сметки во активата и пасивата на билансот на состојба.

Каматата на оштетените средства продолжува да се признава преку амортизација на дисконтот. Доколку во наредниот период износот на загубата поради оштетување се намали, загубата се анулира низ билансот на успех.

Загубите поради оштетување на вложувањата расположливи-за-продажба се признаваат со пренесување на кумулативната загуба која е признаена директно од главнината во билансот на успех. Кумулативната загуба која се пренесува од главнината во билансот на успех е разлика помеѓу набавната вредност, намалена со сите исправки на вредност претходно признаени во билансот на успех. Промените во посебната резерва како резултат на временската вредност на парите се признаваат како компонента на приходи од камата.

Доколку во последователен период објективната вредност на оштетени расположливи-за-продажба должнички инструменти се зголеми и зголемувањето може да биде објективно поврзано со настан кој се случил откако загубата поради оштетување била признаена во билансот на успех, загубата се анулира низ билансот на успех. Сепак, секое последователно зголемување на објективната вредност на оштетени расположливи-за-продажба сопственички хартии од вредност се признава директно во главнина.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Резервации за загуби поради оштетување на кредити и побарувања

Резервацијата за загуби поради оштетување по кредити се искажува како намалување на сметководствената вредност на кредитите, додека за вонбилансните ставки резервацијата се искажува во рамките на ставката резервации. Зголемувањата на резервациите се вршат преку искажаните загуби поради оштетување признаени во билансот на успех.

Резервациите за загуби поради оштетување на кредитите и на останатите активни билансни и вонбилансни позиции се вршат во согласност со регулативата пропишана од страна на НБРСМ со важност на секој датум на билансот на состојба, според која Групата е должна да ги класифицира активните билансни и вонбилансни позиции во групи според степенот на нивната ризичност и да изврши процена на износот на потенцијалните загуби поради оштетување, кои се пресметуваат со примена на објективни и субјективни мерила на 31 декември 2023 и 31 декември 2022 година со примена на следните проценти:

<u>Ризична Категорија</u>	<u>Процент</u>
А	од 0.01 % до 5 %
Б	од 5.01 % до 20 %
В	од 20.01 % до 45 %
Г	од 45.01 % до 70 %
Д	од 70.01 % до 100 %

Резервациите за загуби поради оштетување на кредитите се утврдуваат врз основа на степенот (големината) на ризикот од ненаплатливост и ризикот на земја во случај на ризик од загуба поради изложеност на Групата кон субјекти од одделна земја. Поединечните кредитни изложености (ризици) се оценуваат врз основа на видот на кредитобарателот, неговата целокупна финансиска позиција, изворите и евиденцијата за плаќање и надоместливата вредност на обезбедувањето. Резервациите за загуби поради оштетување се мерат и утврдуваат како разликата помеѓу сметководствената вредност на кредитот и неговиот проценет надоместлив износ, што всушност ја претставува сегашната вредност на очекуваните готовински текови;

- Загубата по кредит претставува престанок на пресметка на приход од камата согласно договорените услови, а кредитот се класифицира како нефункционален во случај кога договорните обврски за плаќање на главницата и/или каматата се во задоцнување, односно ненаплатени во период подолг од 90 дена. Утврдувањето на резервациите се врши на месечна основа, и сите промени во споредба со претходните периоди резултираат во промена на резервацијата за загуби поради оштетување, која се евидентира како дополнување или ослободување на загубите поради оштетување евидентирани во билансот на успех;

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Загуби поради оштетување на финансиски средства (продолжува)

Резервации за загуби поради оштетување на кредити и побарувања (продолжува)

- Почнувајќи од 01.01.2024 година, стапува во сила новата Одлука за методологија за управување со кредитниот ризик ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 57/23), каде што има промена на дефиницијата на нефункционални кредитни изложености. Согласно новата Одлука, како „нефункционална кредитна изложеност“ се подразбира ненаплатена кредитна изложеност која износот на достасаните побарувања кон клиентот по која било основа (главница, камата, други некаматни побарувања) не е наплатен подолго од 90 последователни дена сметано од денот кога достасаниот износ го надминал прагот на значајност или е утврдено дека клиентот исполнува услов за неможност за наплата, изложеноста кај која е утврдено дека постојат објективни докази дека настанало оштетување, во согласност со регулативата на Народната банка на Република Северна Македонија за методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи, кредитната изложеност класифицирана во категориите на ризик „Г“ или „Д“, кредитната изложеност којашто ги исполнува условите за реструктурирана нефункционална изложеност и вонбилансна позиција, за која постои веројатност дека ќе биде активирана или искористена при што билансната изложеност којашто ќе настане со нејзиното активирање или искористување ќе ги исполни условите за нефункционална кредитна изложеност.
- Кредитите кои се веројатни дека е неможно да се наплатат се оштетуваат со соодветна резервација за загуби поради оштетување, а сите понатамошни наплати се евидентираат како ослободување на загубите поради оштетување во билансот на успех;
- Во случаите кога кредитите се од кредитокорисници во земји со зголемен ризик (потешкотии за сервисирање на надворешен долг), се проценува политичката и економската ситуација, и при утврдувањето на резервациите се зема предвид и ризикот на земја.

Групата, за целите на финансиските извештаи, групите на кредитен ризик (Група 1, 2, 3) од Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи и категориите на ризик од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик, ги поврзува и ги известува на следниот начин:

- во рамки на Група 1, изложеностите на кредитен ризик класифицирани во категорија на ризик „А“;
- во рамки на Група 2, изложеностите на кредитен ризик класифицирани во категориите на ризик „Б“ и „В“, коишто немаат статус на нефункционална кредитна изложеност;
- во рамки на Група 3, изложеностите на кредитен ризик коишто имаат статус на нефункционална кредитна изложеност.

Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со содржината на договорениот аранжман. Финансиските обврски се класифицирани како депозити на банки, финансиски институции и комитенти, обврски по основ на кредити, останати обврски и дериватни финансиски инструменти.

Вовед (продолжува)**в) Значајни сметководствени политики (продолжува)****Депозити од банки и други финансиски институции и комитенти**

Овие финансиски обврски се евидентираат по објективната вредност при иницијалното признавање, намалена за трансакциските трошоци, и последователно се мерат по амортизираната набавна вредност со примена на метод на ефективна стапка.

Обврски по основ на кредити

Обврските по основ на кредити се евидентираат по објективната вредност при иницијалното признавање вклучувајќи ги сите трансакциски трошоци. Последователното мерење е според амортизираната набавна вредност, користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Каматите по основ на обврски по кредити земени од Групата се вклучени во расходите од камати и истите се признаваат на пресметковна основа.

Недвижности и опрема

Недвижностите и опремата се евидентираат според набавната вредност, намалена за акумулираната амортизација и акумулираната загуба поради оштетување, доколку има. Издатоците направени за замена на дел од недвижностите и опремата што се евидентира одделно, се капитализираат. Останати последователни издатоци се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска корисност на ставката вклучена во дел од недвижностите и опремата. Сите останати издатоци се признаваат како трошоци во билансот на успех кога настануваат. Амортизацијата на недвижностите и опремата се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот корисен век на употреба. На инвестициите во тек не се пресметува амортизација сè до нивното ставање во употреба.

Корисен век на употреба на одделните категории недвижности и опрема е како што следува:

	2023	2022
Градежни објекти	40 години	40 години
Мебел и опрема	4-20 години	4-20 години
Транспортни средства	5 години	5 години

Методот на амортизација, корисниот век на употреба и остатокот на вредноста се ревидираат на секој датум на известување.

Добивките или загубите остварени со отуѓување на недвижностите и опремата се определуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и сметководствената вредност на средството и истите се признаваат во билансот на успех, во позицијата „Останати приходи од дејноста“ или „Останати расходи од дејноста“.

Нематеријални средства

Нематеријалните средства се посебно набавени средства и истите се евидентираат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација, како и акумулираната загуба поради оштетување, доколку постои. Нематеријалните средства вклучуваат компјутерски софтвер и лиценци, кои се набавени одделно од хардверот. Трошокот за софтверот се амортизира со употреба на праволиниска метода на проценетиот век на траење кој изнесува 5 години. На крајот на секоја година Групата врши анализа на сметководствените вредности на нематеријалните средства и проценува дали постојат индикации кои укажуваат дека средствата се оштетени. Доколку постојат какви било навестувања, се утврдува проценетата надоместувачка вредност на средството и, доколку истата е помала од сметководствената вредност, сметководствената вредност на средството се намалува до неговата надоместувачка вредност.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Нематеријални средства (продолжува)

Нематеријалните средства треба да бидат депризнаени при нивното отуѓување или кога не се очекуваат идни економски користи од нивната употреба или отуѓување. Добивките и загубите кои произлегуваат од отуѓувањето на нематеријалните средства се определуваат како разлика помеѓу нето-приносите од отуѓувањето и сметководствената вредност на средството и се признаваат во билансот на успех во позицијата „Останати приходи од дејноста“ или „Останати расходи од дејноста“.

Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

Нетековните средства кои се чуваат за продажба се средства кои Групата ги чува со намера да ги отуѓи. Групата ги класифицира како нетековни средства чувани за продажба оние средства за кои очекува нивната сметководствена вредност да се надомести преку продажба, наместо преку континуирана употреба. Нетековните средства чувани за продажба не се амортизираат, сè додека средството е класифицирано како такво наменето за продажба.

Овие средства во секој момент се расположливи за продажба и нивната продажба е високо веројатна.

Групата ги мери нетековните средства кои се чуваат за продажба според вредноста пониска од нивната сметководствена вредност и од објективната вредност.

Групата признава загуба поради оштетување во билансот на успех за секое почетно или последователно намалување на вредноста на средството до објективната вредност.

Добивките за последователно зголемување на објективната вредност се признаваат најмногу до износот на кумулативните претходно признаени загуби поради општетување.

Загуби поради оштетување на нефинансиските средства

Нефинансиските средства на Групата се разгледуваат на секој датум на изготвување на билансот на состојба со цел да се определи дали постојат објективни докази за оштетување. Ако постои ваква индикација, се проценува износот на средството кој би бил наплатлив.

Загуба поради оштетување се признава доколку нето-вредноста на дадено средство или единица која генерира пари, а на која ѝ припаѓа средството, го надминува неговиот надоместлив износ. За средството што не создава во голема мера независни парични приливи, надоместувачкиот износ се утврдува за единицата која генерира пари, а на која ѝ припаѓа средството.

Единицата која генерира пари е најмалата група средства што може да се идентификува и којашто генерира парични приливи од континуирана употреба коишто во голем степен се независни од парични приливи од други средства или групи на средства. Загубите поради оштетување се признаваат во билансот на успех.

Надоместувачкиот износ на дадено средство или за единицата која генерира пари претставува повисокиот износ од проценетата вредност на средството намалена за трошоците за продажба и неговата употребна вредност. При процената на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни процени на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството.

Загубата поради оштетување на дадено средство се анулира доколку постои индикација дека загуба поради оштетување признаена за средството можеби веќе не постои и има промени во процените користени за утврдување на надоместувачкиот износ.

Зголемената сметководствена вредност на дадено средство, како резултат на анулирање на загуба поради оштетување, не треба да ја надмине сметководствената вредност која би била определена (нето од амортизацијата) кога не би била признаена загуба поради оштетување на средството во претходните години.

Вовед (продолжува)**в) Значајни сметководствени политики (продолжува)****Преземени средства по основ на ненаплатени побарувања**

Преземените средства вклучуваат недвижности и опрема кои се стекнати преку постапка на преземање како би се исполниле обврските на комитентите, целосно или делумно, за соодветниот кредит и истите се прикажани во ставката преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (преземените средства). Преземените средства почетно се признаваат по пониската од проценетата вредност, намалена за очекуваните трошоци за продажба кои ќе паднат на товар на Групата, и вредноста на преземеното средство наведена во актот донесен од страна на Извршителот во постапката за присилна наплата, од кој произлегува правниот основ за стекнување на правото на сопственост. Проценетата вредност се определува од страна на овластен проценувач.

На датумот на почетното признавање на средството, Групата е должна согласно Одлуката за сметководствениот и регулаторниот третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања („Службен весник на РМ“, бр.50/13 и бр. 26/17) во билансот на состојба да ја намали вредноста на преземеното средство како оштетување во износ од најмалку 20 % од вредноста по која средствата почетно се признаваат.

По почетното признавање, најмалку еднаш во период од дванаесет месеци, Групата врши проценка на преземеното средство и утврдува разлика со сметководствената вредност. Во исто време Групата пресметува 20 % од нето-вредноста на преземеното средство и го споредува со разликата помеѓу проценетата и сметководствената вредност. Поголемиот износ го признава во билансот на успех како загуба за оштетување.

Во случај на пренамена на преземено средство во основно средство коешто служи на Групата во работењето, вредноста по која ќе се евидентира основното средство е по пониската од последната важечка проценка извршена од страна на овластен проценител и од сметководствена вредност на средството на датумот на преземање (согласно со Одлуката за сметководствениот и регулаторниот третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања).

Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се депризнаваат при продажбата или кога трајно ќе се повлечат од употреба (не се очекуваат идни економски користи). Остварениот износ над, односно под сметководствената вредност намалена за загубите за оштетување признаени во минати периоди, се признава како приход во позицијата „Останати приходи од дејноста“, односно како расход во позицијата „Останати расходи од дејноста“, на денот на продажбата.

Средства од комисионо работење

Групата делува како доверител и во останати доверителски работи во име и за сметка на правни лица, физички лица, инвестициски и пензиски фондови и други институции за кои чува и управува со различни финансиски инструменти врз основа на насоките на комитентите. Групата добива надомест за овие услуги. Средствата од комисионото работење не претставуваат средства на Групата и истите не се признаени во финансиските извештаи. Групата не е изложена на каков било ризик поврзан со овие средства, со оглед на тоа дека не ги гарантира истите.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Вонбилансна евиденција

Банката води вонбилансна евиденција за настани за кои во моментот на настанот не се исполнети критериумите за признавање на средство или обврска, но истите можат да создадат приливи или одливи на средства и кои претставуваат извор на информации за работењето, за утврдување на ризик од работењето или евентуални идни обврски.

Оваа позиција ги опфаќа следните настани: отворени непокриени акредитиви, издадени непокриени платежни и чинидбени гаранции, авали, акцепти, преземени неотповикливи и отповикливи обврски за кредити, неискористен дел на одобрени рамковни кредити, неискористени лимити на кредитни картички, неискористени а дозволени прецекорувања на тековни сметки и други облици на настани врз чија основа може да настане обврска за плаќање или побарување на средства од страна на Групата.

Во оваа позиција има и евиденција на Групата која не претставува посебен вид на ризик, како покриени акредитиви и покриени гаранции.

Исто така во оваа позиција е вклучена и евиденција која е директно поврзана за соодветната регулатива, како отпишани побарувања.

Резервации

Резервациите се признаваат во случај кога Групата има тековни обврски (законски или изведени) како резултат на минати настани и притоа е веројатно дека Групата ќе биде обврзана истите да ги плати и износот на обврската може веродостојно да се процени. Износот признаен како резервација ја претставува најдобрата процена на потребниот износ за измирување на тековната обврска на датумот на билансот на состојба, земајќи ги предвид ризиците и неизвесностите кои ја опкружуваат обврската.

Онаму каде што резервацијата се мери со користење на проценетите парични текови за измирување на тековната обврска, нејзината сметководствена вредност претставува сегашна вредност на тие парични текови.

Користи за вработените

i) Планови за дефинирани придонеси

Групата плаќа придонеси во пензиските фондови во согласност со барањата на македонските закони. Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платата на вработените се уплаќаат во пензиските фондови, коишто се одговорни за исплата на пензиите. Групата нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во билансот на успех кога се пресметуваат. Покрај придонесите за задолжително пензиско и инвалидско осигурување се плаќаат и придонеси за задолжително здравствено осигурување, дополнителен придонес за задолжително здравствено осигурување за случај на повреда на работа и професионално заболување, и задолжителен придонес за осигурување во случај на невработеност. Групата нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови.

(ii) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Краткорочните користи за вработените вклучуваат: плати, задолжителни придонеси за социјално осигурување, краткорочни платени отсуства (платен годишен одмор, платено боледување), удел во добивката и бонуси (плата од деловна успешност) и немонетарни користи (здравствена заштита).

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Користи за вработените (продолжува)

(iii) Останати долгорочни користи за вработените

Согласно македонската законска регулатива, Групата исплаќа две просечни месечни нето-плати, по работник исплатени во РСМ во претходните три месеци на вработените во моментот на заминување во пензија, и јубилејни награди согласно критериумите утврдени во Општиот колективен договор.

Согласно Методологијата, отпремнините за пензионирање претставуваат дефинирани користи по исполнување на условите. Сметководствената вредност на обврските на Групата кои произлегуваат од овие користи за вработените се пресметуваат на крајот од периодот на известување. Состојбата на овие обврски на крајот од периодот на известување го претставува износот на дисконтираните плаќања што ќе се направат во иднина.

Останати обврски

Во групата останати обврски спаѓаат обврски кои не припаѓаат и не се презентирани во некоја друга позиција од пасивата на Билансот на состојба.

Останатите обврски се евидентираат по амортизирана набавна вредност согласно прописите и одлуките на Групата и главно вклучуваат обврски кон добавувачи, останати обврски, пресметани недостасани обврски и одложен приход.

Капитал и резерви

Капиталот го сочинуваат:

- основната главнина која е еднаква на номиналната вредност на сите акции (запишан и уплатен капитал);
- зголемување на капиталот по основ на остварена разлика помеѓу номиналната вредност на акциите и износите по кои се продадени (премии на акции);
- ревалоризациска резерва;
- останати резерви; и
- задржана добивка / акумулирани загуби од претходни години.

Ревалоризациски резерви

Ревалоризациските резерви опфаќаат ревалоризациска резерва на средствата расположливи за продажба на која се евидентираат добивките и загубите од промените во објективната вредност на финансиските инструменти расположливи за продажба. Овие резерви ги сочинува нето кумулативната промена во објективната вредност на средствата, чиешто промени во објективната вредност се признаваат директно во капиталот.

Законска резерва

Според локалната законска регулатива, Групата треба да пресметува и издвојува 5 % од нето-добивката за годината за законска резерва додека нивото на резервите не достигне износ кој е еднаков на една десетина од акционерскиот капитал. Додека законската резерва не го надмине определениот најмал износ, може да се употребува само за покривање на загубите. Кога законската резерва ќе го надмине најмалиот износ и по покривање на сите загуби од годишните завршни сметки, со одлука на Собранието, вишокот може да се употреби за дополнување на дивидендата, доколку таа за деловната година не го достигнала најмалиот износ пропишан со Законот за трговски друштва или со Статутот.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Капитал и резерви (продолжува)

Останати резерви

Останатите резерви се формираат во дополнително на законската резерва, врз основа на одлука на органите на Групата за распределба на добивката, и може да се користат за покривање на определени загуби или за други издатоци.

Одржувањето на нивото на резервите на Групата е детерминирано од исполнувањето на капиталните барања пропишани со регулативата од НБРСМ, согласно која овие позиции треба да се во целост и веднаш на располагање за покривање на ризиците и загубите за време на работењето на Групата, како и обврските согласно Законот за трговски друштва.

Заработка по акција

Групата ја прикажува заработката по акција во основната структура на Билансот на успех, ако обичните акции се предмет на јавно тргување на пазарот или ако е во процес на издавање обични акции на јавните пазари.

Основната заработка по акција претставува дел од добивката или загубата, кој им припаѓа на акционерите – сопственици на обични акции за ефектите на сите обични акции во оптек во текот на периодот.

Основната заработка по акција се пресметува кога нето-добивката или загубата која им припаѓа на имателите на обични акции се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек во текот на периодот. Пондерираниот просечен број на акции во оптек во текот на периодот, се добива кога бројот на акции во оптек на почетокот на периодот се коригира за бројот на акции кои се издадени или откупени во текот на периодот, помножени со (временскиот пондер) бројот на денови во текот на кој конкретните акции се во оптек – во однос на вкупниот број на денови во годината.

Разводнетата заработка по акција во Групата е идентична со основната заработка по акција, поради непостоење издадени потенцијални обични акции за чиј ефект се врши корекција на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции.

Данок на добивка

Данокот на добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех, освен кога се однесува за ставки коишто се однесени директно во капиталот и соодветниот данок од добивка се признава во капиталот.

Тековниот данок од добивка е очекувана даночна обврска од добивката пред оданочување за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка од 10 % на денот на билансот на состојба и корекции на даночната обврска која се однесува на претходни години.

Одложениот данок се признава со користење на методата на билансот на состојба, и произлегува од времените разлики помеѓу сметководствената вредноста на средствата и обврските за потребите на финансиското известување и вредноста на истите за даночни цели. Одложениот данок се мери со примена на даночните стапки кои се очекува да се применат кога ќе се реализираат времените разлики врз основа на законите кои се усвоени или значајно усвоени на денот на известувањето.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Данок на добивка (продолжува)

Одложено даночно средство се признава за неискористени даночни загуби, неискористен даночен кредит и одбивни времени разлики до износот за кој е веројатно дека ќе има оданочив приход во иднина наспроти кој средството би се искористило. Одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се намалува до степенот до кој веќе не е веројатно дека овие даночни приходи ќе се реализираат. Секое вакво намалување треба да се анулира до степенот до кој станува веројатно дека ќе биде расположлива доволна оданочива добивка. Непризнаено одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се признава до степенот до кој е веројатно дека идните даночни приходи, на товар на кои може да се искористи тоа средство, ќе бидат доволни.

Наеми

Групата дава и зема недвижности под закуп по основ на оперативни наеми. Приходите и расходите по основ на наемнини се признаваат во билансот на успех на праволиниска основа во рамките на времетраењето на наемот.

Поврзани страни

Поврзаните страни ги вклучуваат КБ Прво Пензиско друштво АД Скопје како „Придружено друштво“, членовите на Надзорниот одбор и лицата со посебни права и одговорности во Банката заедно со поврзаните лица како „Раководен кадар на Групата“. Банкарските трансакции се склучуваат со поврзани страни во редовното работење и се засноваат на условите на пазарот. Тие вклучуваат кредити, депозити, вложувања во хартии од вредност и потенцијални обврски. Приходите од придруженото друштво главно се состојат од останати приходи – удел во добивката, додека расходите се минимални. Приходите и расходите за раководниот кадар главно се состојат од приходи од камати од кредити, расходи по камати за депозити, приходи од провизии, и останати приходи и расходи (курсни разлики и други приходи).

г) Употреба на оценки и процени

Најзначајните области за кои се потребни процени и претпоставки се:

Објективна вредност на финансиските инструменти

Објективната вредност на финансиските инструменти кои не котираат на активните пазари се определува со користење интерни техники за вреднување. Тие вклучуваат користење методи на сегашна вредност и модели врз основа на параметри кои се достапни. Сите модели на вреднување прво се потврдуваат пред да бидат користени како основа за финансиско известување и периодично се разгледуваат од страна на квалификуван персонал којшто е независен во однос на областа за која е креиран моделот. Каде што е можно, Групата ги споредува вреднувањата добиени од различните модели со оние кои котираат на активни пазари на слични инструменти и со стварните вредности кога истите се реализираат, со цел понатаму да ги потврди и стандардизира моделите. Голем број различни фактори се вклучени во моделите, вклучувајќи стварни или проценети пазарни цени и стапки, како што се временска вредност и непостојаност, пазарни услови и ликвидност.

Групата ги применува моделите конзистентно од еден до друг период, обезбедувајќи споредливост и континуитет на вреднувањата низ периодите, но оцената на објективната вредност инхерентно инволвира значаен степен на проценување.

Вовед (продолжува)

г) Употреба на оцени и процени (продолжува)

Објективна вредност на финансиските инструменти (продолжува)

Во Република Северна Македонија не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купување и продажба на побарувања и други финансиски средства и обврски, за кои постојат официјално објавени пазарни цени.

Раководството врши процена на вкупната изложеност на ризик така што кога е проценето дека постојат навестувања дека евидентираната сметководствена вредност нема да може да биде реализирана, во тој случај се признава резервација. Според мислењето на раководството, искажаните сметководствени вредности на средствата кои не котираат на активниот пазар всушност ги претставуваат највалидните и најкорисните вредности за известување кои важат под сегашните пазарни околности.

Исправка на вредноста на кредитите

Групата врши анализа на своето кредитно портфолио на месечна основа, со цел одново да направи процени дали постојат промени или објективни индикации кои би резултирале во оштетување на кредитите (исправка на вредност). При одредувањето на потребата за признавање на загубата од оштетување во Билансот на успех, Групата проценува дали има евидентни податоци (докази) коишто укажуваат на мерливо намалување на идниот проценет готовински тек на целото кредитно портфолио, пред намалувањето да може да биде идентификувано на ниво на поединечен кредит (заем) од тоа портфолио. Овие процени можат да произлезат од влошување на платежната способност на корисниците на кредити во рамките на групата, или пак од национални или локални економски услови кои имаат влијание врз загубата на средствата во Групата.

Раководството користи процени врз основа на: историското искуство за загуби кои се однесуваат на средства кои имаат карактеристики на кредитен ризик и постоење објективен доказ за оштетување кои се слични на оние во портфолиото при распоредување на идните парични текови. Методологијата и претпоставките користени за процена се анализираат на редовна основа со цел да се намалат разликите меѓу проценетите и стварно настанатите загуби

Корисен век на материјалните и нематеријалните средства

Раководството на Групата го одредува проценетиот корисен век и соодветниот трошок за амортизација на материјалните и нематеријалните средства. Соодветноста на проценетиот корисен век се анализира секогаш кога постојат индикации за значајни промени во користените претпоставки, како што се предвидениот технолошки развој, факторите кои влијаат на економијата во поширокото опкружување и индустријата.

Оцена на контрола над вложувањата

Менаџментот прави процени за да одреди дали индикаторите за контрола наведени во делот кај сметководствените политики во в) укажуваат на тоа дека Групата има контрола над одредено вложување или инвестициски фонд.

Вовед (продолжува)

г) Употреба на оценки и процени (продолжува)

Инвестициски фондови

Групата има улога на фонд менаџер на шест инвестициски фондови. Одредувањето дали Групата има контрола над инвестициските фондови вообичаено се фокусира на оценка на вкупниот економски интерес на Групата во фондовите (вклучувајќи кој било пренесен интерес и очекувани управувачки провизии) и правата на инвеститорите. Средствата на инвестициските фондови се правно одделени од средствата на Групата. Во случај на престанок со работа на Групата, средствата на инвестициските фондови припаѓаат на имателите на удели во инвестициските фондови. Исто така, Групата има слаб агрегатен економски интерес во фондовите. Како резултат на ова, Групата има донесено заклучок дека таа има улога на агент на инвеститорите во сите случаи и, следствено на тоа не ги консолидира овие фондови.

д) Промена на сметководствените политики, сметководствените оценки и корекција на грешки

За годината завршена на 31 декември 2023 година немаше промени во сметководствените политики, сметководствените оценки и корекција на грешки.

ѓ) Усогласеност со законската регулатива

На датумот на финансиските извештаи не постојат неусогласености со регулативата пропишана од НБРСМ, во однос на солвентноста и адекватноста на капиталот, лимитите на изложеност на Групата, вложувањата на Групата, ликвидноста на Групата и отворената девизна позиција.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски
А. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски

	по објективна вредност преку биланс на успех		по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка		по амортизирана набавна вредност	Вкупно
	за тргување	по објективна вредност при почетното признавање	должнички инструменти	сопственички инструменти		
<i>во илјади денари</i>						
2023 (тековна година)						
Финансиски средства						
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	62,400,249	62,400,249
Средства за тргување	114,321	-	-	-	-	114,321
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	364,135	-	-	-	364,135
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	2,981,364	2,981,364
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	60,206,811	60,206,811
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	64,965	29,822,984	29,887,949
Останати побарувања	-	-	-	-	2,520,729	2,520,729
Вкупно финансиски средства	114,321	364,135	-	64,965	157,932,137	158,475,558
Финансиски обврски						
Обврски за тргување	599	-	-	-	-	599
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	-	-	-	-	521,458	521,458
Депозити на други комитенти	-	-	-	-	142,515,749	142,515,749
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	876,461	876,461
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	938,019	938,019
Вкупно финансиски обврски	599	-	-	-	144,851,687	144,852,286

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)
А. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

	по објективна вредност преку биланс на успех		по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка		по амортизирана набавна вредност	Вкупно
	за тргување	по објективна вредност при почетното признавање	должнички инструменти	сопственички инструменти		
<i>во илјади денари</i>						
2022 (претходна година)						
Финансиски средства						
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	57,443,900	57,443,900
Средства за тргување	127,387	-	-	-	-	127,387
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	354,937	-	-	-	354,937
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	584,519	584,519
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	59,856,354	59,856,354
Вложувања во хартии од вредност	-	-	3,515,798	64,983	23,534,163	27,114,944
Останати побарувања	-	-	-	-	2,308,970	2,308,970
Вкупно финансиски средства	127,387	354,937	3,515,798	64,983	143,727,906	147,791,011
Финансиски обврски						
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	-	-	-	-	260,358	260,358
Депозити на други комитенти	-	-	-	-	133,174,137	133,174,137
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	698,159	698,159
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	760,038	760,038
Вкупно финансиски обврски	-	-	-	-	134,892,692	134,892,692

2. Управување со ризици

Активностите на Групата ја изложуваат кон различни видови ризици, а тие активности опфаќаат идентификување, мерење или оцена, контрола или намалување и следење на одделните ризици или комбинација на истите. Преземањето ризик е основа на финансиското работење, а оперативните ризици се неизбежна последица на вршењето на деловните активности. Затоа, целта на Групата е да постигне соодветна рамнотежа помеѓу ризикот и приносот, како и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти врз финансиските перформанси на Групата.

Групата има воспоставено Стратегија за преземање и управување со ризиците, која е одобрена од страна на Надзорниот одбор и истата редовно се ревидира. Стратегијата го дефинира системот за управување со ризиците и неговиот опфат, со посебен осврт на прифатливото ниво на ризик, културата на ризик и процесот на утврдување на интерниот капитал (ПИК) и процесот на утврдување на интерната ликвидност (ПИЛ).

Собранието на акционери ги назначува Надзорниот одбор и на Одборот за ревизија. Надзорниот одбор има целосна одговорност за воспоставување и следење на рамката на управување со ризици и истиот ги назначува членовите на Управниот одбор, Кредитниот одбор и Одборот за управување со ризици. Овие тела се одговорни за следење и развивање на политиките за управување со ризиците. Групата има воспоставено јасна поделба на надлежностите и одговорностите меѓу организационите делови кои се носители и кои ги преземаат ризиците и организационите делови кои се надлежни за управување со ризиците.

Најважните видови ризици се: кредитниот ризик, ликвидносниот ризик, пазарниот ризик (ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, валутен ризик и останати пазарни ризици) и оперативниот ризик.

2.1. Кредитен ризик

Групата презема изложеност кон кредитен ризик, којшто претставува ризик од загуба за Групата, поради неможности нејзиниот клиент да ги намирава своите обврски кон неа, во договорениот износ и/или во договорените рокови. Кредитниот ризик е значаен ризик за работењето на Групата, затоа раководството внимателно ја следи изложеноста кон кредитниот ризик.

Кредитните изложености главно произлегуваат од активностите за кредитирање, односно билансите позиции кои ги опфаќа кредитите; депозитите; вложувањата во должнички инструменти; побарувањата врз основа на договори за лизинг; откупените побарувања (факторинг и форфетинг); извршените плаќања врз основа на дадени гаранции, акредитиви, авали или други вонбилансни позиции; каматите, провизиите и надоместите; побарувањата врз основа на трговски и други договори со клиенти и другите финансиски средства коишто ја изложуваат Банката на кредитен ризик. Исто така, постои кредитен ризик во вонбилансните финансиски инструменти, како што се неискористени неотповикливи рамковни кредити, неискористени дозволени пречекорувања на платежни сметки и кредитни картички, гаранциите, акредитивите, дадените авали; дадените акцепти и другите вонбилансни позиции коишто претставуваат потенцијална обврска за Групата.

2.1.1. Управување со кредитниот ризик

Групата воспоставува систем за управување со кредитниот ризик, како дел од корпоративното управување во Групата. Системот за управување со кредитниот ризик и неговиот опфат се усогласени со развојниот план и деловната политика на Групата и одговараат на природата, видот и обемот на финансиските активности кои ги врши Групата и се предмет на редовно унапредување, имајќи ги предвид профилот на ризичност на Групата и промените во надворешното окружување.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.1. Управување со кредитниот ризик (продолжува)

Системот за управување со кредитниот ризикот опфаќа:

- ефикасен процес за управување со кредитниот ризик и
- соодветна организациска поставеност за управување со кредитниот ризик

Ефикасен процес на управување со ризиците подразбира донесување, воспоставување и примена најмалку на:

- политики и други интерни акти за идентификување, мерење или оцена, контрола или намалување и следење на кредитниот ризик;
- правила за стрес-тестирање;
- правила за воведување нов производ, активност/услуга или систем во Групата;
- информативен систем.

Управувањето со кредитниот ризик се остварува на сите хиерархиски нивоа во организациската структура во Групата:

- Стратешко ниво – функцијата на управување со кредитниот ризик се остварува од страна на членовите на Надзорниот одбор и на Управниот одбор, како и на Одборот за управување со ризици и Одборот за ревизија;
- Макро ниво – функцијата за управување со кредитниот ризик се остварува на ниво на деловната единица и се извршува од страна на лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција и од посебен организационен дел надлежен за управување со кредитниот ризик.

Функцијата на управување со кредитниот ризик во посебните деловни единици надлежни за преземање на кредитниот ризик се извршува во секоја деловна единица на Банката каде се презема кредитниот ризик и од страна на лицата со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во таа деловна единица, а согласно со Стратегијата за преземање и управување со ризици на Групата.

Надлежностите на ниво на наведените деловни единици се регулираат во соодветните политики и други акти донесени од страна на органите на Групата.

Како независна деловна единица надлежна за управување со кредитниот ризик во Групата е Секторот за управување со ризици и планирање - Дирекцијата за управување со кредитен ризик.

2.1.2. Контрола на лимитите за ризична изложеност и политики за заштита од ризик

Групата ја следи и управува со концентрацијата на кредитен ризик по различни основи, вклучувајќи ја концентрацијата по комитент, категории комитенти, дејности, валутна структура, географска концентрација, инструменти на обезбедување и по други основи. Групата управува со ризикот од концентрација преку дефинирање на висината на прифатливо ниво на изложеност по горенаведените категории на концентрации.

Иницијално, при одобрување кредит или друга кредитна изложеност, кредитоспособноста на клиентите се оценува од страна на соодветните кредитни тела, во зависност од видот и износот на изложеноста, врз база на дефинирани критериуми. Групата има имплементирано различни практики за намалување на кредитниот ризик при одобрување на кредитите, вклучувајќи колатерали и други видови обезбедување. Со оглед на тоа што колатералот сам по себе не е доволен да генерира парични текови, Групата го смета како секундарен фактор при оценувањето на кредитната способност. Вредноста и квалитетот на колатералот зависи од типот (првокласно обезбедување, недвижен, подвижен имот - залихи, побарувања и др.) и веројатноста за негово активирање со цел наплата на побарувањата. За дел од кредитните изложености класифицирани во категорија на ризик В нефункционални, Г и Д, коишто Групата очекува да ги наплати преку реализација на обезбедувањето, и обезбедувањето ги исполнува условите согласно Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик, Групата ја зема предвид и неговата вредност при утврдување на сегашна вредност на очекувани идни парични текови на тие изложености. Обезбедувањето се дели на два вида: првокласно обезбедување кое се зема со 100 % при пресметка на нето реализирачка вредност и останато обезбедување.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.2. Контрола на лимитите за ризична изложеност и политики за заштита од ризик (продолжува)

Поважните типови обезбедување за кредити и други изложености се:

а) Правни лица:

- Парични средства;
- Недвижен имот;
- Опрема и моторни возила;
- Залихи;
- Побарувања;
- Банкарски гаранции и гаранции од правни лица;
- Хартии од вредност, вклучувајќи: должнички хартии од вредност издадени од Владата на Република Северна Македонија, Народната банка на Република Северна Македонија и хартии од вредност издадени од останати правни лица;

б) Физички лица:

- Недвижен имот;
- Патнички возила;
- Депозити;
- Хартии од вредност, вклучувајќи: должнички хартии од вредност издадени од Владата на Република Северна Македонија, Народната банка на Република Северна Македонија и хартии од вредност издадени од останати правни лица.

2.1.3. Политики за пресметка на загуба од оштетување/исправка на вредноста

Загубите поради оштетување претставуваат идентификувани загуби на кредитното портфолио на Групата коишто настанале до датумот на изготвување на билансот на состојба и за кои постојат објективни докази за оштетување. Групата ја врши пресметката на исправка на вредност/посебна резерва за оштетување по извршената класификација на кредитната изложеност во соодветната категорија на ризик.

Согласно интерните акти на Групата, одредувањето на оштетувањата и исправката на вредност/посебна резерва се врши на поединечна основа, за сите изложености на кредитен ризик на Групата.

Изложености класификувани на поединечна основа

Класификацијата во ризична категорија на поединечно значајните изложености се врши како комбинација од оцената (score) добиена врз основа на одредени параметри, вклучувајќи ја кредитната способност на клиентот, уредноста во измирувањето на обврските и квалитетот на обезбедувањето и оцената на изложеноста на кредитен ризик добиена согласно критериумите за категории на ризик дефинирани во точка 9 од Одлуката за методологија за управување со кредитниот ризик.

Групата има воспоставено Политика за управување со кредитен ризик и Политика и постапки за оштетување на изложеност на кредитен ризик, усвоена од страна на Надзорниот одбор, како и Процедури за идентификување, процена, мерење, следење и контрола на кредитниот ризик донесени од страна на Управниот одбор, кои се усогласени со регулативата на НБРСМ за управување со кредитниот ризик.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

2.1.3 Политики за пресметка на загуба од оштетување/исправка на вредноста (продолжува)

Исправка на вредност/посебна резерва за оштетување на индивидуално оценетите ставки на поединечна основа се утврдуваат преку евалуација на генерирана загуба на датумот на изготвување на билансот на состојба, што претставува разлика меѓу сметководствената вредност и сегашната вредност на проценетите идни парични текови. Ефективната каматна стапка се користи при дисконтирањето на идните парични текови.

2.1.4. Методологии за процена на кредитниот ризик на клиентите

Методологијата на Групата за системот на интерно рангирање на клиентите преку развиен score модел опфаќа селекција на критериуми за оцена на кредитниот ризик на клиентите кои се класифицираат на поединечна основа, во форма на score шема.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.A. Анализа на вкупната изложеност на кредитен ризик

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
во илјади денари	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 1																		
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/посебна резерва	2,981,666	584,646	51,490,385	51,976,672	-	3,515,798	29,744,374	23,474,969	56,012,010	51,310,820	8,515	7,324	726,869	758,861	13,609,071	15,018,774	154,572,889	146,647,864
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	(301)	(70)	(436,642)	(484,425)	-		(2,229)	(2,249)	(1,268)	(1,342)	(121)	(127)	(1,011)	(1,109)	(65,560)	(72,093)	(507,131)	(561,415)
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	2,981,365	584,576	51,053,743	51,492,247	-	3,515,798	29,742,145	23,472,720	56,010,743	51,309,478	8,393	7,197	725,859	757,752	13,543,510	14,946,681	154,065,758	146,086,449
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 2																		
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/посебна резерва	-	-	10,295,156	10,243,676	-	-	5,252	5,254	-	-	1,202	2,125	227	182	643,409	964,860	10,945,247	11,216,097
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	-	-	(1,365,875)	(2,022,511)	-	-	(552)	(552)	-	-	(233)	(321)	(28)	(22)	(67,412)	(110,760)	(1,434,099)	(2,134,166)
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	-	-	8,929,281	8,221,165	-	-	4,701	4,702	-	-	970	1,804	199	160	575,997	854,100	9,511,148	9,081,931

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.A. Анализа на вкупната изложеност на кредитен ризик (продолжува)

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
во илјади денари	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 3																		
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/посебна резерва	-	-	1,708,697	1,466,285	-	-	-	-	-	-	6,410	6,639	30,758	15,467	376,687	270,285	2,122,552	1,758,676
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	-	-	(1,176,230)	(1,091,973)	-	-	-	-	-	-	(5,528)	(5,341)	(30,139)	(13,499)	(318,332)	(231,437)	(1,530,229)	(1,342,250)
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	-	-	532,467	374,312	-	-	-	-	-	-	882	1,298	619	1,968	58,355	38,848	592,323	416,426
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик пред исправката на вредноста и посебната резерва	2,981,666	584,646	63,494,238	63,686,633	-	3,515,798	29,749,626	23,480,223	56,012,010	51,310,820	16,127	16,088	757,855	774,510	14,629,166	16,253,919	167,640,688	159,622,637
(Вкупна исправка на вредноста и посебна резерва)	(301)	(70)	(2,978,747)	(3,598,909)	-		(2,780)	(2,801)	(1,268)	(1,342)	(5,882)	(5,789)	(31,178)	(14,630)	(451,304)	(414,290)	(3,471,459)	(4,037,831)
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	2,981,365	584,576	60,515,492	60,087,724	-	3,515,798	29,746,846	23,477,422	56,010,743	51,309,478	10,245	10,299	726,677	759,881	14,177,862	15,839,629	164,169,229	155,584,805

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.Б. Вредност на обезбедувањето (објективна вредност) земено за заштита на кредитниот ризик

во илјади денари

Вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност којашто се оценува за оштетување на поединечна основа

Првокласни инструменти за обезбедување
парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во Банката)
државни хартии од вредност
државни безусловни гаранции
банкарски гаранции
Гаранции од друштва за осигурување и полиси за осигурување
Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштва за осигурување)
Гаранции од физички лица
Залог на недвижен имот
имот за сопствена употреба (станови, куќи)
Имот за вршење дејност
Залог на подвижен имот
Останати видови на обезбедување

Вкупна вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност којашто се оценува за оштетување на поединечна основа

Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
-	-	2,642,126	1,465,055	-	-	-	-	-	-	49,598	83,784	149,784	189,179	2,841,508	1,738,018
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	12	143,388	143,384	143,400	143,396
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1,248,980	1,574,467	-	-	-	-	-	-	-	-	743,458	417,913	1,992,438	1,992,380
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	24,545,521	22,435,063	-	-	-	-	-	-	615	355	1,398,558	1,212,978	25,944,694	23,648,396
-	-	46,089,353	43,449,443	-	-	-	-	-	-	4,703	11,300	8,836,247	8,090,679	54,930,303	51,551,422
-	-	13,912,311	16,798,638	-	-	-	-	-	-	93,551	775	3,726,277	2,688,512	17,732,139	19,487,925
-	-	6,528,072	6,237,296	-	-	-	-	-	-	1	2	360,491	249,563	6,888,564	6,486,861
-	-	94,966,363	91,959,962	-	-	-	-	-	-	148,480	96,228	15,358,202	12,992,208	110,473,046	105,048,398

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.B. Концентрација на кредитен ризик по сектори и дејности

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
во илјади денари	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
Индустриска гранка																		
Нерезиденти	-	-	42,659	259,457	-	-	1,717,819	582,748	-	-	42	591	-	-	-	-	1,760,520	842,796
Земјоделство, шумарство и рибарство	-	-	769,697	817,134	-	-	-	-	-	-	87	41	15	3	27,198	22,415	796,997	839,593
Рударство и вадење на камен	-	-	1,328,997	1,354,673	-	-	-	-	-	-	25	13	-	-	301,462	233,710	1,630,484	1,588,396
Прехранбена индустрија	-	-	3,581,029	3,526,177	-	-	-	-	-	-	121	69	50	24	228,751	174,394	3,809,951	3,700,664
Текстилна индустрија и производство на облека и обувки	-	-	874,433	863,955	-	-	-	-	-	-	71	60	80	220	298,834	341,830	1,173,418	1,206,065
Хемиска индустрија, производство на градежни материјали, производство и преработка на горива, фармацевтска индустрија	-	-	1,143,591	1,744,964	-	-	-	-	-	-	180	77	37	4	223,130	427,116	1,366,938	2,172,161
Производство на метали, машини, алати и опрема	-	-	2,288,023	3,762,377	-	-	-	-	-	-	200	87	16	51	920,854	1,579,557	3,209,092	5,342,072
Останата преработувачка индустрија	-	-	655,160	1,138,401	-	-	-	-	-	-	34	28	53	27	297,334	36,695	952,581	1,175,151
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	-	-	2,156,795	2,293,081	-	-	-	-	-	-	398	338	135,499	135,499	423,059	773,844	2,715,751	3,202,762
Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	-	-	251,613	305,556	-	-	-	-	-	-	41	50	4,482	5,063	13,416	12,452	269,551	323,121
Градежништво	-	-	5,169,646	4,278,686	-	-	-	-	-	-	418	492	630	1,093	2,371,967	2,921,483	7,542,661	7,201,754

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.B. Концентрација на кредитен ризик по сектори и дејности

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
во илјади денари	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли	-	-	6,345,694	6,331,430	-	-	-	-	-	-	1,361	877	1,017	1,278	4,039,447	4,201,641	10,387,519	10,535,226
Транспорт и складирање	-	-	797,064	752,150	-	-	-	-	-	-	195	123	151	109	336,133	359,122	1,133,543	1,111,504
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	-	-	1,718,628	1,195,431	-	-	-	-	-	-	66	157	88	220	38,806	21,667	1,757,587	1,217,475
Информации и комуникации	-	-	309,155	324,903	-	-	-	-	-	-	223	223	394	253	135,331	105,660	445,103	431,039
Финансиски дејности и дејности на осигурување	2,981,365	584,575	73,126	73,273	-	-	225,232	226,806	56,010,743	51,309,477	4,003	3,642	15,978	22,587	152,178	48,574	59,462,625	52,268,934
Дејности во врска со недвижен имот	-	-	4,181,854	4,738,344	-	-	-	-	-	-	36	6	23	16	277,342	321,231	4,459,255	5,059,597
Стручни, научни и технички дејности	-	-	1,039,039	844,737	-	-	-	-	-	-	119	121	252	169	88,842	86,895	1,128,252	931,922
Административни и помошни услужни дејности	-	-	171,841	230,976	-	-	-	-	-	-	102	126	489	1,461	88,184	368,938	260,617	601,501
Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување	-	-	1,426,224	1,711,914	-	3,515,798	27,803,795	22,667,869	-	-	148	361	299	290	2,457	432,316	29,232,923	28,328,548
Образование	-	-	244,679	418,136	-	-	-	-	-	-	21	6	90	52	4,761	25,085	249,552	443,279
Дејности на здравствена и социјална заштита	-	-	1,598,308	1,667,973	-	-	-	-	-	-	114	146	92	48	67,270	41,887	1,665,784	1,710,054
Уметност, забава и рекреација	-	-	563,530	303,127	-	-	-	-	-	-	227	81	62	36	511,040	193,856	1,074,858	497,100
Други услужни дејности	-	-	275,251	271,648	-	-	-	-	-	-	63	37	339	315	4,519	3,902	280,172	275,902

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.B. Концентрација на кредитен ризик по сектори и дејности (продолжува)

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
во илјади денари	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
Дејности на домаќинствата како работодавачи, дејности на домаќинствата кои произведуваат разновидна стока и вршат различни услуги за сопствени потреби	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дејности на екстериторијалн и организации и тела	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Физички лица	-	-	23,426,725	20,772,445	-	-	-	-	-	-	1,896	2,492	566,477	591,017	3,315,429	3,099,028	27,310,526	24,464,982
Трговци поединци и физички лица кои не се сметаат за трговци	-	-	82,732	106,775	-	-	-	-	-	-	54	52	63	47	10,118	6,333	92,968	113,207
Вкупно	2,981,365	584,575	60,515,492	60,087,723	-	3,515,798	29,746,846	23,477,423	56,010,743	51,309,477	10,245	10,296	726,677	759,882	14,177,862	15,839,631	164,169,229	155,584,805

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.Г. Концентрација на кредитниот ризик по географска локација

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
во илјади денари	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
Географска локација																		
Република Северна Македонија	54,562	83,542	60,472,833	59,828,265	-	3,515,798	27,808,496	22,672,571	48,384,524	39,265,132	10,136	9,200	726,677	759,881	14,041,947	15,806,903	151,499,174	141,941,292
Земји-членки на Европската Унија	1,331,191	7,349	42,438	259,457	-	-	818,004	804,852	3,129,152	7,929,363	94	989	-	-	124,488	20,358	5,445,366	9,022,368
Европа (останато)	1,132,847	30,933	221	-	-	-	-	-	3,536,100	3,627,881	3	25	-	-	-	941	4,669,170	3,659,780
Земји-членки на ОЕЦД (без европските земји членки на ОЕЦД)	462,765	462,752	-	-	-	-	1,120,346	-	881,104	408,516	9	82	-	-	11,428	11,427	2,475,651	882,777
Останато	-	-	-	-	-	-	-	-	79,863	78,585	4	3	-	-	-	-	79,867	78,588
(изложеноста која претставува повеќе од 10% од вкупната кредитна изложеност)																		
Вкупно	2,981,365	584,576	60,515,492	60,087,722	-	3,515,798	29,746,846	23,477,423	56,010,743	51,309,477	10,245	10,299	726,677	759,881	14,177,862	15,839,629	164,169,229	155,584,805

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.Г. Концентрација на кредитниот ризик по географска локација

Вредноста на вкупната кредитна изложеност според географската положба на должниците покажува највисока концентрација во Република Северна Македонија, којашто на 31 декември 2023 година изнесува 92.28% од вкупната изложеност (31 декември 2022 година: 91.23 %). Изложеноста кон должниците од земјите членки на ЕУ изнесува 3.32 % на 31 декември 2023 година (31 декември 2022 година: 5.80 %). Изложеноста кон должниците од останатите европски земји и земјите членки на ОЕЦД изнесува 4.40 % од вкупната изложеност на кредитен ризик на Банката на 31 декември 2023 година (31 декември 2022 година: 2.97 %).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.Д. Анализа на кредитниот ризик на средствата кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех

	Средства за тргување				Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех определни како такви при почетното признавање									
	Должнички хартии од вредност за тргување		Сопственички хартии од вредност за тргување		Должнички хартии од вредност		Сопственички хартии од вредност		Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вкупно	
	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
	во илјади денари													
Сметководствена вредност на финансиските средства кои се мерат по објективна вредност														
категиорија на ризик <u>без кредитен рејтинг</u>	35,926	19,982	77,485	107,405	364,135	354,937	-	-	-	-	-	-	477,546	482,324
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупна сметководствена вредност	35,926	19,982	77,485	107,405	364,135	354,937	-	-	-	-	-	-	477,546	482,324

Вложувањата се однесуваат на финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку Билансот на успех и за кои нема издадено кредитен рејтинг од надворешни кредитни рејтинг агенции.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.2. Ризик на ликвидност

Ликвидносниот ризик е ризик од загуба што се јавува кога Групата не може да обезбеди доволно парични средства за намирување на своите обврски во рокот на нивното достасување или може потребните средства да ги обезбеди со многу повисоки трошоци. Ликвидносниот ризик произлегува како од неможноста за правилно управување со неочекуваните промени во изворите на средства, така и од неможноста Групата навремено и брзо да ја претвори активата во парични средства, со минимални трошоци.

Процес на управување со ликвидносниот ризик

Управувањето со ликвидносниот ризик подразбира управување со активата и пасивата на начин што овозможува навремено и редовно плаќање на обврските, во нормални или во вонредни услови за работење на Групата.

Изложеноста на ликвидносен ризик зависи од одделните категории во билансот на состојба според роковите на достасување (резидуална рочност) и нивото на нивна усогласеност. Изложеноста на ризик од несолвентност зависи од нивото на капитал и резерви, односно од сопствените средства на Групата. Целта за управувањето со овој ризик е да се максимизира стабилноста и профитабилноста, преку применување оптимална комбинација на рочноста и валутната структура на средствата и обврските.

Групата е изложена на побарувања на дневна основа за повлекување средства од страна на комитентите, кои влијаат на расположливите парични средства од тековните сметки, депозитите и заемите. Групата нема потреба да одржува ниво на парични средства за да излезе во пресрет на сите потенцијални барања, проценувајќи дека реално достасаните обврски (стабилност на депозитното јадро) може да бидат предвидени со голема сигурност.

Групата има воспоставено Политика за управување со ликвидносен ризик која е усвоена од страна на Надзорниот одбор и истата редовно се ревидира, а во која е дефиниран начинот на управување со ликвидноста. Управувањето со ликвидноста се одвива преку утврдување на основните цели, оценка на капацитетот на Групата за преземање ликвидносен ризик и оценка на профилот на ризичност, основните компоненти на системот на управување со ликвидносен ризик, основните елементи на процесот на одржување соодветно ниво на ликвидност и утврдување прифатливи инструменти за заштита од или намалување на ликвидносниот ризик.

Групата има воспоставено Процедури за идентификување, мерење или оценка, контрола или намалување и следење на ликвидносниот ризик, кои се донесени од страна на Управниот одбор и истите редовно се ревидираат. Во Процедурите се подетално разработени постапките (процесите) за управување со ликвидносниот ризик, и тоа: идентификување, мерење или оценка на ликвидноста и ликвидносниот ризик, тестирање на оперативната ликвидност и стрес-тестирање на ликвидноста, следење на ликвидноста и ликвидносниот ризик и известување, контрола или намалување на ликвидносниот ризик и процес на утврдување на интерната ликвидност (ПИЛ).

2. Управување со ризици (продолжува)

2.2. Ризик на ликвидност (продолжува)

Процес на управување со ликвидносниот ризик (продолжува)

Рочна структура на активата (побарувањата) и пасивата (обврските) на збирно ниво и според секоја значајна валута, стапка на покриеност со ликвидност (СПЛ) на збирно ниво и според секоја значајна валута, интерни ликвидносни показатели, концентрација на изворите на средства според инструменти, односно производи, цената на изворите на средства и нивната рочност, можноста за обновување на изворите на средства, утврдувањето на расположливите неоптоварени средства, стрес-тестирање и стрес-тестирање во обратна насока (reverse stress-test), планирање на потребите за ликвидност на дневна основа, исполнување на законска обврска за задолжителна резерва во денари и девизи, анализа на денарска и девизна оперативна ликвидност, сопствени средства и стапка на адекватност на капиталот и други постапки, претставуваат методи кои се користат од страна на Групата за мерење на ликвидносниот ризик.

Раководството на Групата ги следи состојбите на тековните сметки и депозитите на дневна основа. Раководството врз база на своето искуство ги одредува критичните денови кои влијаат врз ликвидноста на Групата, односно значајните датуми кои влијаат врз одливот на средства. Врз основа на идентификација на расположливите средства и определените, дневни потреби на пари, се донесува одлука за соодветната употреба на средствата. Совпаѓањето и контролираната неусогласеност на средствата и обврските е од фундаментално значење за раководството на Групата.

Групата управува со ризикот на ликвидност преку постојано набљудување на достасаноста на средствата и обврските.

Анализата според достасаноста на финансиските средства и обврски, вклучително билансна и вонбилансна достасаност на 31 декември 2023 и 2022 година, е изработена според преостанатите договорни достасувања, односно преостанатиот период од датумот на известување до договорниот датум на достасување. Прикажаните износи во анализите не се намалени за износите на акумулираната амортизација, исправка на вредност и издвоената посебна резерва. Постојат индикации за значајна неусогласеност за периодот до еден месец, еден до три месеци и три до дванаесет месеци на 31 декември 2023 година и на 31 декември 2022 година. Основна причина за гореспоменатата неусогласеност лежи во фактот што краткорочните извори на средства се ангажирани за одобрување на кредити со подолг временски период на доспевање. За потребите на управување со ликвидносниот ризик, Групата ги следи и очекуваните приливи од кредити и аванси, очекуваните одливи од депозити, како и очекуваното користење на вонбилансни обврски каде е вграден елементот на предвидување и истата укажува на стабилна ликвидносна позиција.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)
2.2. Ризик на ликвидност (продолжува)

Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски (преостаната рочност)

во илјади денари	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно
2023 (тековна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	49,200,322	1,942,514	-	11,258,681	-	-	62,401,517
Средства за тргување	114,321	-	-	-	-	-	114,321
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	364,135	364,135
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	624,565	-	1,893,798	490	-	462,811	2,981,664
Кредити на и побарувања од други комитенти	1,391,077	3,111,295	15,232,053	8,709,212	17,876,525	16,908,577	63,228,739
Вложувања во хартии од вредност	3,857,800	1,559,708	2,858,625	9,562,305	8,017,867	4,034,367	29,890,672
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	403,904	403,904
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	890	-	-	-	-	890
Останати побарувања	2,375,586	67	45,950	136,187	-	-	2,557,790
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно финансиски средства	57,563,671	6,614,474	20,030,426	29,666,875	25,894,392	22,173,794	161,943,632
Финансиски обврски							
Обврски за тргување	599	-	-	-	-	-	599
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	521,458	-	-	-	-	-	521,458
Депозити на други комитенти	93,136,502	8,496,283	22,828,609	5,601,697	12,194,796	257,862	142,515,749
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	13,744	60,272	214,796	211,828	195,890	183,619	880,149
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	229,888	-	-	-	-	-	229,888
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	898,661	6,942	23,031	9,416	-	-	938,050
Вкупно финансиски обврски	94,800,852	8,563,497	23,066,436	5,822,941	12,390,686	441,481	145,085,893
Вонбилансни ставки							
Вонбилансна актива	349	10,939	97,130	133,501	193,250	-	435,169
Вонбилансна пасива	7,716,588	837,956	3,694,671	3,793,563	191,012	-	16,233,790
Рочна неусогласеност	(44,953,420)	(2,776,040)	(6,633,551)	20,183,872	13,505,944	21,732,313	1,059,118

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.2. Ризик на ликвидност (продолжува)

Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски (преостаната рочност)

во илјади денари		до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно
2022 (претходна година)								
Финансиски средства								
Парични средства и парични еквиваленти		46,753,930	1,837,941	-	8,853,373	-	-	57,445,244
Средства за тргување		127,387	-	-	-	-	-	127,387
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање		-	-	-	-	-	354,937	354,937
Дериватни средства чувани за управување со ризик		-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки		86,564	3,859	30,936	488	-	462,798	584,645
Кредити на и побарувања од други комитенти		1,784,640	3,854,285	15,714,850	8,556,043	17,950,440	15,707,512	63,567,770
Вложувања во хартии од вредност		299,757	995,892	11,179,145	917,861	7,374,095	6,350,994	27,117,744
Вложувања во придружени друштва		-	-	-	-	-	385,387	385,387
Побарувања за данок на добивка (тековен)		-	984	-	-	-	-	984
Останати побарувања		2,161,738	52	31,510	136,185	-	-	2,329,485
Заложени средства		-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства		-	-	-	-	-	-	-
Вкупно финансиски средства		51,214,016	6,693,013	26,956,441	18,463,950	25,324,535	23,261,628	151,913,583
Финансиски обврски								
Обврски за тргување		-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање		-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик		-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки		260,358	-	-	-	-	-	260,358
Депозити на други комитенти		89,418,632	9,570,760	23,389,204	6,904,015	3,742,760	148,765	133,174,136
Издадени должнички хартии од вредност		-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити		22,444	45,997	204,048	190,169	193,654	47,222	703,534
Субординирани обврски		-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)		33,555	-	-	-	-	-	33,555
Одложени даночни обврски		-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски		741,874	7,527	5,092	5,638	-	-	760,131
Вкупно финансиски обврски		90,476,863	9,624,284	23,598,344	7,099,822	3,936,414	195,987	134,931,714
Вонбилансни ставки								
Вонбилансна актива		56,129	241,539	105,570	39,127	158,468	-	600,833
Вонбилансна пасива		8,807,392	1,213,537	5,204,041	2,973,035	245,809	-	18,443,814
Рочна неусогласеност		(48,014,110)	(3,903,270)	(1,740,375)	8,430,220	21,300,781	23,065,641	(861,113)

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)**2.3. Пазарен ризик**

Пазарниот ризик претставува ризик дека објективната вредност или идните готовински текови на некој финансиски инструмент ќе флукутираат поради промени во пазарните цени. Пазарните ризици произлегуваат од отворени девизни, каматни и позиции од сопственички хартии од вредност кои се изложени на пазарни движења и промени на пазарните стапки или цените (како што се каматните стапки, каматни маржи, девизен курс и цени на капитал).

2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик**A. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските**

	Добивка/ Загуба во илјади денари	Сопствени средства во илјади денари	Актива пондерирана според ризици во илјади денари	Стапка на адекватност на капиталот Во %
2023 (тековна година) Износ пред анализи на чувствителност/ стрес-тестови (состојба на 31.12.2023)		14,413,820	80,240,242	17.96
Ефекти од примена на сценарија Ризик од промена на девизен курс (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото) Стрес-тест сценарија а) Редовни (нормални) услови на работа Сценарио 1: Денарот да депрецира за 5% во однос на другите валути 23,150 Сценарио 2: Денарот да апрецира за 5% во однос на другите валути (23,150)		14,413,820 14,413,820	81,884,782 78,595,702	17.60 18.34
б) Вонредни услови Сценарио 1: Денарот да депрецира за 30% во однос на сите други валути 138,901 Сценарио 2: Денарот да апрецира за 30% во однос на сите други валути (138,901)		14,413,820 14,413,820	90,107,482 70,373,002	16.00 20.48
Ризик од промена на каматните стапки (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)* Стрес-тест сценарија а) Редовни (нормални) услови на работа Сценарио 1: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки да се зголемат за 3,00 п.п. 618,315 Сценарио 2: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки да се намалат за 3,00 п.п. (618,315)		14,413,820 14,413,820	80,253,281 80,227,203	17.96 17.97

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик (продолжува)

А. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските (продолжува)

б) Вонредни услови

Сценарио 1: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки да се зголемат за 6,00 п.п

Сценарио 2: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки да се намалат за 6,00 п.п

Ризик од промена на пазарна цена кај вложувањата во сопственички хартии од вредност (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Комбинирани сценарија, ако има (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

1,236,630	14,413,820	80,266,319	17.96
(1,236,630)	14,413,820	80,214,165	17.97

*Во активата пондерирана според ризици дополнет е и ефект од промената на активата пондерирана според оперативен ризик согласно сценаријата за промена на каматните стапки.

Добиените ефекти од симулациите со 31.12.2023 година немаат влијание врз сопствените средства на Групата бидејќи потенцијалниот ефект би бил апсорбиран од добивката за годината.

Оваа табела ја претставува анализата на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските на Банката, поради незначителното учество (под 1 %) на вкупната актива на Подружницата во активата на Банката. Групата не спроведува стрес-тестирање за ризикот од промена на пазарна цена кај вложувања во сопственички хартии од вредност, како и комбинирани сценарија од промена на пазарните ризици.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)
2.3. Пазарен ризик (продолжува)
2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик (продолжува)
A. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските (продолжува)

	Добивка/ Загуба	Сопствени средства	Активна пондерирана според ризици	Стапка на адекватност на капиталот
	во илјади денари	во илјади денари	во илјади денари	Во %
2022 (претходна година)				
Износ пред анализи на чувствителност/ стрес-тестови (состојба на 31.12.2022)		13,377,396	76,902,609	17.40
Ефекти од примена на сценарија				
Ризик од промена на девизен курс (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				
Стрес-тест сценарија				
а) Редовни (нормални) услови на работа				
Сценарио 1: Денарот да депрецира за 5% во однос на другите валути	20,133	13,377,396	80,308,226	16.66
Сценарио 2: Денарот да апрецира за 5% во однос на другите валути	(20,133)	13,377,396	73,496,992	18.20
б) Вонредни услови				
Сценарио 1: Денарот да депрецира за 30% во однос на сите други валути	120,801	13,377,396	97,336,312	13.74
Сценарио 2: Денарот да апрецира за 30% во однос на сите други валути	(120,801)	13,377,396	56,468,906	23.69
Ризик од промена на каматните стапки (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				
Стрес-тест сценарија				
а) Редовни (нормални) услови на работа				
Сценарио 1: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки по одлука на органите на управување на Банката да се зголемат за 3,00 п.п.	441,967	13,377,396	76,902,609	17.40
Сценарио 2: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки по одлука на органите на управување на Банката да се намалат за 3,00 п.п.	(441,967)	13,377,396	76,902,609	17.40

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик (продолжува)

A. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските (продолжува)

б) Вонредни услови

Сценарио 1: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки по одлука на органите на управување на Банката да се зголемат за 6,00 п.п

Сценарио 2: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки по одлука на органите на управување на Банката да се намалат за 6,00 п.п

Ризик од промена на пазарна цена кај вложувањата во сопственички хартии од вредност (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Комбинирани сценарија, ако има (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Добивка/ Загуба во илјади денари	Сопствени средства во илјади денари	Активна пандери- рана според ризик во илјади денари	Стапка на адекват- ност на капиталот Во %
883,934	13,377,396	76,902,609	17.40
(883,934)	13,377,396	76,902,609	17.40

Добиените ефекти од симулациите со 31.12.2022 година немаат влијание врз сопствените средства на Групата бидејќи потенцијалниот ефект би бил апсорбиран од добивката за годината.

Оваа табела ја претставува анализата на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските на Банката, поради незначителното учество (под 1 %) на вкупната актива на Подружницата во активата на Банката. Групата не спроведува стрес-тестирање за ризикот од промена на пазарна цена кај вложувањата во сопственички хартии од вредност, како и комбинирани сценарија од промена на пазарните ризици.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик (продолжува)

Б. Анализа на вредноста изложена на пазарен ризик за портфолиото за тргување

	тековна година 2023				претходна година 2022			
	состојба на 31 декември	просечна вредност	највисока вредност (максимум)	најниска вредност (минимум)	состојба на 31 декември	просечна вредност	највисока вредност (максимум)	најниска вредност (минимум)
<i>во илјади денари</i>								
Вредност изложена на ризик кај каматоносните инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-
Вредност изложена на ризик кај инструментите во странска валута	-	-	-	-	-	-	-	-
Вредност изложена на ризик кај сопственичките инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-
Варијанса (ефект на нетирање)								
Вкупно	-	-	-	-	-	-	-	-

Согласно „Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот“ Групата не утврдува капитал потребен за покривање на пазарните ризици за портфолиото за тргување, поради тоа што портфолиото за тргување не надминува 5 % од вкупната актива или 915 милиони денари.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности (во понатамошниот текст: ризик на каматни стапки) претставува ризик од загуба кој произлегува од неповолните промени на каматните стапки, а кои влијаат на позициите во портфолиото на банкарските активности на Групата. Истиот може да настане и од рочна неусогласеност на средствата и изворите на средства, што на долг рок може негативно да се одрази на одржувањето на вредноста на капиталот и профитабилноста.

Групата е изложена на ризици во однос на ефектите од движењата на нивото на каматните стапки на пазарот врз финансиските позиции и готовинските текови. Каматните маржи можат да се зголемат како резултат на таквите промени, но исто така можат и да се намалат или да предизвикаат загуба во случај на појава на непланирани движења. Активностите за управување со средствата и обврските се спроведуваат од аспект на реагирање на сензитивноста на Групата на промените на каматните стапки. Групата настојува да ја одржи нето каматната маржа во рамките на прифатливото ниво. Во секој случај, крајниот ефект ќе зависи од различни фактори, вклучувајќи ја стабилноста на економијата, опкружувањето и стапката на инфлација.

Изложеноста на овој ризик зависи од вредноста на билансните и вонбилансните позиции кои се чувствителни на промена на каматните стапки, осцилаторноста на каматните стапки и временскиот период во чии рамки постои изложеност на ризик од промена на каматни стапки.

Целта на управувањето со ризикот од промена на каматните стапки е максимизирање на стабилноста и профитабилноста преку применување оптимална структура и оптимални каматни стапки на портфолиото на банкарски активности.

Групата има воспоставено Политика за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор и истата редовно се ревидира. Политиката дефинира: предмет и дефиниции, основни цели, системот за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности (ефикасен процес на управување и организациска поставеност на управувањето со ризикот од промена на каматни стапки) и оцена на капацитетот за преземање на овој ризик и оцена на профилот на ризичност, прифатливи инструменти за заштита од или намалување на ризикот. Групата има воспоставено Процедури за идентификување, мерење или оцена, контрола или намалување и следење на ризикот од промена на каматни стапки во портфолиото на банкарски активности, кои се донесени од страна на Управниот одбор и истите редовно се ревидираат. Процедурите подетално ги разработуваат постапките и процесите за управување со каматниот ризик, и тоа: идентификување, мерење или оцена, контрола или намалување и следење и известување за изложеноста на ризик од промена на каматни стапки.

Методи кои се користат за мерење на овој ризик вклучуваат: анализа на реализираните каматни приходи и расходи, просечни пондерирани каматни стапки, каматна маржа (распон), нето каматна маржа, и други интерни показатели за изложеност на ризик од промена на каматните стапки, анализа на структурата и динамиката на каматноносната актива и каматноносната пасива и влијанието на квалитетот на активата врз профитабилното работење на Групата, коефициент на каматноносна актива и каматноносна пасива, каматен јаз, промена на економската вредност на портфолиото на банкарски активности, анализа на усогласеноста на каматните стапки на финансиските средства и обврски и на рочната неусогласеност на каматочувствителните активни и пасивни позиции, ризик од разлики во висината на референтните каматни стапки на инструменти со слични карактеристики, ризик од движење на крива на принос, ризик кој произлегува од опциите што се вградени во каматочувствителните позиции, симулациони модели, стрес-тестирање и стрес-тестирање во обратна насока (reverse stress-test) и друго.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)
2.3. Пазарен ризик (продолжува)
2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)
A. Анализа на чувствителноста на промени на каматните стапки

Подолу е прикажан „Образец ВПВ“ изготвен согласно „Упатството за спроведување на Одлуката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности“ за годините што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година.

во илјади денари

	Позиција	Валута	31 декември 2023
	1	2	3
1.1	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА МКД (ФКС+ВКС+ПКС)	МКД	414,813
1.2	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА ЕУР (ФКС+ВКС+ПКС)	ЕУР	28,732
1.3	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА МКД кл ЕУР (ФКС+ВКС+ПКС)	МКД кл ЕУР	1,191,776
1.4	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА останати (ФКС+ВКС+ПКС)	останати	21,322
2	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ - ПРОМЕНА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ		1,656,643
3	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		14,413,820
4	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ/СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА (2/3*100)		11.49%

	Позиција	Валута	31 декември 2022
	1	2	3
1.1	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА МКД (ФКС+ВКС+ПКС)	МКД	675,999
1.2	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА УСД (ФКС+ВКС+ПКС)	УСД	(5,441)
1.3	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА ЕУР (ФКС+ВКС+ПКС)	ЕУР	183,367
1.4	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА МКД кл ЕУР (ФКС+ВКС+ПКС)	МКД кл ЕУР	1,243,478
1.5	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА останати (ФКС+ВКС+ПКС)	останати	(2,843)
2	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ - ПРОМЕНА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ		2,094,560
3	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		13,377,396
4	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ/СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА (2/3*100)		15.66%

Оваа табела ја претставува анализата на чувствителноста на промените на каматните стапки на Банката, поради незначителното учество (под 1 %) на вкупната актива на Подружницата во активата на Банката.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки

во илјади денари		до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно каматоносни средства / обврски
31 декември 2023 (тековна година)								
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА								
Парични средства и парични еквиваленти		54,170,486	1,934,925	-	-	-	-	56,105,411
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање		-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки		610,502	-	1,867,551	-	-	-	2,478,053
Кредити на и побарувања од други комитенти		1,385,182	3,052,163	40,660,239	5,923,467	4,701,064	3,984,455	59,706,570
Вложувања во хартии од вредност		119,885	1,549,463	2,856,199	9,210,034	7,817,592	4,013,517	25,566,690
Останата неспомената каматочувствителна актива		-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски средства		56,286,055	6,536,551	45,383,989	15,133,501	12,518,656	7,997,972	143,856,724
ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ								
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање		-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки		387,418	-	-	-	-	-	387,418
Депозити на други комитенти		16,345,334	8,459,354	25,313,607	2,683,299	10,815,122	-	63,616,716
Издадени должнички хартии од вредност		-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити		5,854	58,878	375,524	56,398	121,515	147,579	765,748
Субординирани обврски и хибридни инструменти		-	-	-	-	-	-	-
Останати неспоменати каматочувствителни обврски		-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски		16,738,606	8,518,232	25,689,131	2,739,697	10,936,637	147,579	64,769,882
Нето-билансна позиција		39,547,449	(1,981,681)	19,694,858	12,393,804	1,582,019	7,850,393	79,086,842
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции								
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции								
Нето вонбилансна позиција								
Вкупна нето-позиција		39,547,449	(1,981,681)	19,694,858	12,393,804	1,582,019	7,850,393	79,086,842

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година
2. Управување со ризици (продолжува)
2.3. Пазарен ризик (продолжува)
2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)
Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки (продолжува)

	во илјади денари						Вкупно каматносни средства / обврски
	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	
31 декември 2022 (претходна година)							
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА							
Парични средства и парични еквиваленти	49,530,489	1,832,668	-	-	-	-	51,363,157
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	86,533	3,859	31,219	-	-	-	121,611
Кредити на и побарувања од други комитенти	1,565,305	3,668,095	41,906,387	3,040,767	5,163,698	4,059,919	59,404,171
Вложувања во хартии од вредност	299,757	994,919	11,115,065	844,733	7,232,255	6,302,385	26,789,114
Останата неспомената каматочувствителна актива	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски средства	51,482,084	6,499,541	53,052,671	3,885,500	12,395,953	10,362,304	137,678,053
ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ							
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на други комитенти	17,234,835	9,462,958	28,430,341	2,300,258	1,636,700	-	59,065,092
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	14,436	45,058	499,060	1,751	2,147	-	562,452
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-	-
Останати неспоменати каматочувствителни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски	17,249,271	9,508,016	28,929,401	2,302,009	1,638,847	-	59,627,544
Нето-билансна позиција	34,232,813	(3,008,475)	24,123,270	1,583,491	10,757,106	10,362,304	78,050,509
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции							
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции							
Нето вонбилансна позиција							
Вкупна нето-позиција	34,232,813	(3,008,475)	24,123,270	1,583,491	10,757,106	10,362,304	78,050,509

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.3. Валутен ризик

Валутен ризик е ризик од загуба заради промена на меѓувалутните курсеви и/или промена на вредноста на денарот кон вредноста на другите странски валути.

Изложеноста на валутен ризик зависи од износот на билансните и вонбилансните позиции кои се деноминирани во девизи или во денари со валутна клаузула, како и од движењето на меѓувалутните курсеви и/или промена на вредноста на денарот кон вредноста на другите странски валути.

Целта на Групата во управувањето со валутниот ризик е максимизирање на стабилноста и профитабилноста, преку применување оптимална валутна структура на средствата и обврските.

Групата има воспоставено Политика за управување со валутен ризик, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор и истата редовно се ревидира. Политиката ги дефинира основните цели, основните компоненти на системот за управување со валутниот ризик (ефикасен процес и организациска поставеност), оценка на капацитетот на Групата за преземање валутен ризик и оценка на профилот на ризичност и прифатливи инструменти за заштита од или намалување на валутниот ризик.

Групата има воспоставено Процедури за идентификување, мерење или оценка, контрола или намалување и следење на валутниот ризик, кои се донесени од страна на Управниот одбор, и истите редовно се ревидираат. Процедурите подетално ги разработуваат постапките и процесите за управување со валутниот ризик, и тоа: идентификување на валутниот ризик, мерење или оценка, контрола и следење и известување за изложеноста на валутен ризик.

Методите за мерење на валутниот ризик вклучуваат: анализа на изложеноста на валутен ризик по позиции и збирно, валутна структура на билансот на состојба, валутна структура на девизните средства, стрес-тестирање и стрес-тестирање во обратна насока (reverse stress-test) и други методи.

Главниот принцип на политиката на Групата за управување со валутниот ризик е да оствари и одржува усогласеност на нејзините побарувања во странска валута (средства во странска валута), како минимум, во износ од нејзините вкупни обврски во странска валута (обврски во странска валута). Исто така, овој однос се одржува и од перспектива на доспеаноста на обврските и побарувањата во странска валута. Ваквиот однос во билансот на состојба обезбедува дека Групата е во состојба да ги покрива загубите од курсни разлики кои потекнуваат од нејзините обврски преку курсните разлики кои произлегуваат од нејзините побарувања, дури и во услови на чести промени на девизните курсеви. Табелите подолу ја сумираат нето девизната позиција на монетарните средства и обврски на Групата на 31 декември 2023 и 2022 година.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.3. Валутен ризик (продолжува)

	во илјади денари		наведете ги одделно валутите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните монетарни средства/обврски					Други валути	Вкупно
	МКД	ЕУР	УСД						
2023 (тековна година)									
Монетарни средства									
Парични средства и парични еквиваленти	42,634,235	13,034,091	4,312,659	-	-	-	-	2,419,264	62,400,249
Средства за тргување	108,318	6,003	-	-	-	-	-	-	114,321
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	364,135	-	-	-	-	-	-	-	364,135
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	54,561	494,130	2,432,673	-	-	-	-	-	2,981,364
Кредити на и побарувања од други комитенти	31,280,032	28,922,493	4,286	-	-	-	-	-	60,206,811
Вложувања во хартии од вредност	16,175,072	12,592,029	1,120,848	-	-	-	-	-	29,887,949
Вложувања во придружени друштва	403,904	-	-	-	-	-	-	-	403,904
Побарувања за данок на добивка (тековен)	890	-	-	-	-	-	-	-	890
Останати побарувања	2,088,543	277,331	154,855	-	-	-	-	-	2,520,729
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно монетарни средства	93,109,690	55,326,077	8,025,321	-	-	-	-	2,419,264	158,880,352
Монетарни обврски									
Обврски за тргување	-	-	599	-	-	-	-	-	599
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	14,181	455,170	-	-	-	-	-	52,107	521,458
Депозити на други комитенти	78,671,742	53,838,197	7,726,028	-	-	-	-	2,279,782	142,515,749
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	876,461	-	-	-	-	-	-	876,461
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	229,888	-	-	-	-	-	-	-	229,888
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	716,506	119,267	96,761	-	-	-	-	5,485	938,019
Вкупно монетарни обврски	79,632,317	55,289,095	7,823,388	-	-	-	-	2,337,374	145,082,174
Нето-позиција	13,477,373	36,982	201,933	-	-	-	-	81,890	13,798,178

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година
2. Управување со ризици (продолжува)
2.3. Пазарен ризик (продолжува)
2.3.3. Валутен ризик (продолжува)
во илјади денари
2022 (тековна година)
Монетарни средства

Парични средства и парични еквиваленти
Средства за тргување
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање
Дериватни средства чувани за управување со ризик
Кредити на и побарувања од банки
Кредити на и побарувања од други комитенти
Вложувања во хартии од вредност
Вложувања во придружени друштва
Побарувања за данок на добивка (тековен)
Останати побарувања
Заложени средства
Одложени даночни средства

Вкупно монетарни средства
Монетарни обврски

Обврски за тргување
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање
Дериватни обврски чувани за управување со ризик
Депозити на банки
Депозити на други комитенти
Издадени должнички хартии од вредност
Обврски по кредити
Субординирани обврски
Обврски за данок на добивка (тековен)
Одложени даночни обврски
Останати обврски

Вкупно монетарни обврски
Нето-позиција

МКД	ЕУР	УСД						Други валути	Вкупно
35,892,504	12,195,759	6,970,847	-	-	-	-	-	2,384,790	57,443,900
127,387	-	-	-	-	-	-	-	-	127,387
354,937	-	-	-	-	-	-	-	-	354,937
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
83,541	500,978	-	-	-	-	-	-	-	584,519
31,328,918	28,056,228	471,208	-	-	-	-	-	-	59,856,354
13,607,839	13,506,585	520	-	-	-	-	-	-	27,114,944
385,387	-	-	-	-	-	-	-	-	385,387
983	-	-	-	-	-	-	-	-	983
1,954,928	197,361	156,657	-	-	-	-	-	24	2,308,970
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
83,736,424	54,456,911	7,599,232	-	-	-	-	-	2,384,814	148,177,381
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27,166	38,752	30,866	-	-	-	-	-	163,574	260,358
70,089,900	53,475,559	7,417,758	-	-	-	-	-	2,190,920	133,174,137
-	698,159	-	-	-	-	-	-	-	698,159
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33,554	-	-	-	-	-	-	-	-	33,554
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
473,723	121,196	159,205	-	-	-	-	-	5,914	760,038
70,624,343	54,333,666	7,607,829	-	-	-	-	-	2,360,408	134,926,246
13,112,081	123,245	(8,597)	-	-	-	-	-	24,406	13,251,135

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.4. Останати пазарни ризици

Останатите пазарни ризици се однесуваат на пазарниот ризик кој претставува ризик од загуба како последица на промена на цената на финансиските инструменти и стоките наменети за тргување.

Изложеноста зависи од вредноста на портфолиото за тргување и од движењето на цената на финансиските инструменти кои се дел од портфолиото за тргување.

Целта на Групата во управувањето со останатите пазарни ризици е максимизирање на стабилноста и профитабилноста, преку применување оптимална структура на портфолиото за тргување.

Групата има воспоставено Политика за управување со пазарен ризик, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор и истата редовно се ревидира. Политиката ги дефинира: предмет и дефиниции, основните цели, системот за управување со пазарниот ризик (ефикасен процес и организациска поставеност), оценка на капацитетот за преземање на овој ризик и оценка на профилот на ризичност и прифатливи инструменти за заштита од или намалување на ризикот.

Групата има воспоставено Процедури за идентификување, мерење или оценка, контрола или намалување и следење на пазарниот ризик, кои се донесени од страна на Управниот одбор и истите редовно се ревидираат. Процедурите подетално ги разработуваат постапките и процесите за управување со пазарниот ризик, и тоа: идентификување на пазарниот ризик, мерење или оценка, контрола или намалување и следење и известување за изложеноста на пазарен ризик.

Методите за мерење на пазарниот ризик вклучуваат: Анализа на секое вложување наменето за тргување, анализа на портфолиото за тргување (вид на хартија од вредност, пазарна сегментација, пазарна вредност, учество во капиталот на издавачот и друго), валутна структура, реализирани трансакции на тргување, почитување законски лимити, почитување интерни лимити и исклучоци, резултати од тргувањето, дневно следење на портфолиото за тргување во однос на вкупните активности на Групата, стрес-тестирање и стрес-тестирање во обратна насока (reverse stress - test) и други методи.

На 31 декември 2023 и 2022 година, согласно регулаторните барања, Групата не утврди капитал потребен за покривање на пазарниот ризик за портфолиото за тргување.

2.4. Оперативен ризик

Оперативен ризик е ризик од загуба поради несоодветни или неуспешни внатрешни процеси, лица и системи во Банката или од надворешни настани. Оперативниот ризик го вклучува и правниот ризик, како и ризикот од перење пари и финансирање на тероризмот, ризикот од несоодветност на информативните системи и други оперативни ризици.

Под „правен ризик“ се подразбира ризик од загуба којшто произлегува од прекршувања или непочитувања на законските и подзаконските прописи, договори, пропишани практики, етички стандарди, или како последица на погрешно толкување на прописите, правилата, договорите и други правни документи.

Групата има воспоставено рамка за управување со оперативен ризик која се базира врз Стратегија, Политика и Методологија, соодветна организациска структура и воспоставен процес за управување со овој ризик. Таа овозможува во рамките на различните процеси во Групата да се идентификуваат ризиците кои произлегуваат од овие процеси, нивно мерење и преземање корективни акции со цел да се избегне потенцијалниот негативен ефект врз финансискиот резултат и капиталната позиција на Групата. Соодветноста на воспоставената рамка за управување со оперативен ризик редовно се ревидира.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.4. Оперативен ризик (продолжува)

Идентификувањето и мерењето на оперативниот ризик Групата го врши преку анализа на прибраните податоци за настани кои предизвикале или може да предизвикаат штета во Групата, анализа на клучните показатели за ризик на Групата, примена на метод на самооценување преку квалитативен пристап, како и анализа на надворешни податоци за загуби кај други банки.

Групата утврдува капитал за покривање на оперативниот ризик применувајќи го стандардизираниот пристап. Износот на капиталот со 31.12.2023 година е презентираан во точката 3.1.1. Извештај за стапката на адекватност на капиталот.

3. Адекватност на капиталот

Согласно Одлуката од НБРСМ за консолидирана супервизија, доколку вкупната актива на подреденото лице е помала од 1 % од активата на матичното лице, подреденото лице нема да се вклучи во консолидираните финансиски извештаи за потребите на консолидираната супервизија. Врз основа на погоре наведеното, стапката на адекватност на капиталот не се утврдува на консолидирана основа.

Управување со капиталот

Целите на Банката при управување со капиталот, што е поширок концепт од акционерски капитал кој се прикажува во билансот на состојба, се:

- обезбедување капитална усогласеност на Банката со барањата на НБРСМ;
- одржување на способноста на Банката да продолжи да функционира како успешна компанија и да продолжи да обезбедува позитивни финансиски резултати за акционерите и поволности за другите инволвирани субјекти; и
- одржување соодветно ниво на капитал кое ќе овозможи успешно натамошно работење и развој.

Адекватноста на капиталот и употребата на регулаторниот капитал редовно се следат од раководството на Банката, при што се применуваат техники базирани на инструкциите дадени од регулаторот за супервизорски цели. Потребните информации се доставуваат до НБРСМ на месечна основа.

Согласно законската регулатива, Банката ги почитува следните стапки:

- редовниот основен капитал не смее да биде понизок од 4,5 % од активата пондерирана според ризиците (стапка на редовен основен капитал),
- основниот капитал не смее да биде понизок од 6 % од активата пондерирана според ризиците (стапка на основен капитал) и
- стапката на адекватност на капиталот не смее да биде пониска од 8 %.

Со состојба 31.12.2023 година Банката ги исполнува законски пропишаните капитални барања и пропишаните заштитни слоеви за зачувување на капиталот и за системска значајност, кои ги покрива со редовниот основен капитал. Согласно регулативата, Банката во текот на 2023 година имаше обврска да издвојува противцикличен заштитен слој на капиталот, при што почнувајќи од 01.08.2023 година беше пропишана стапка на противцикличен заштитен слој на капиталот за изложеностите во Република Северна Македонија во висина од 0,5 %, додека од 01.10.2023 година при утврдување на противцикличниот заштитен слој на капиталот се земаат во предвид и пропишаните стапки од надлежните органи за изложености кон други земји.

Во дополнение, Банката има воспоставено Процес на утврдување интерен капитал (ПИК) во согласност со Одлуката за управување со ризиците, пропишана од страна на НБРСМ. Процесот на утврдување на интерниот капитал се базира врз донесени Политика и Процедури и во рамките на истиот Банката:

- го утврдува потребниот интерен капитал за покривање на прифатливото ниво на ризик, што е во согласност со нејзиниот профил на ризичност и големината и сложеноста на тековните и идните финансиски активности;
- е насочена кон воспоставување одржливо ниво на капитал на долг рок, земајќи го предвид влијанието на сите материјални ризици и сл.

3. Адекватност на капиталот (продолжува)

3.1. Утврдување на адекватноста на капиталот

Банката ги утврдува сопствените средства и адекватноста на капиталот во согласност со пропишаната Методологија за утврдување на адекватност на капиталот од НБРСМ. Согласно регулативата, активата пондерирана според кредитен ризик и капиталот потребен за покривање на оперативниот ризик се пресметуваат со примена на стандардизиран пристап.

Коефициентот на адекватноста на капиталот го покажува нивото на покриеност на ризичното работење на Банката и се пресметува како однос помеѓу сопствените средства на Банката и активата пондерирана според ризиците.

- а) Сопствените средства се категорија која е во функција на утврдување на стапката на адекватноста на капиталот и на другите регулаторни и прудентни лимити. Сопствените средства претставуваат збир на основниот капитал и дополнителниот капитал, а основниот капитал се состои од редовен основен капитал и додатен основен капитал. Со состојба 31 декември 2023 и 2022 година Банката располага само со редовен основен капитал, кој е дел од основниот капитал на Банката.
- б) Активата пондерирана според ризиците претставува збир на активата пондерирана според кредитниот ризик, активата пондерирана според валутниот ризик, активата пондерирана според оперативниот ризик и активата пондерирана според други ризици.
 - Активата пондерирана според кредитниот ризик ги содржи активните билансни и вонбилансни позиции, кои распоредени по соодветни категории на изложеност се пондерираат со соодветен пондер на ризичност во зависност од степенот на кредитен квалитет на должникот. Степенот на кредитен квалитет на должникот се утврдува врз основа на пропишаната регулатива од НБРСМ.
 - Активата пондерирана според валутниот ризик се утврдува врз основа на пресметан капитал потребен за покривање на валутниот ризик, кој Банката го утврдува врз основа на износот на агрегатната девизна позиција и апсолутниот износ на нето-позицијата во злато.
 - Активата пондерирана според оперативен ризик се утврдува врз основа на пресметан капитал потребен за покривање на оперативен ризик, кој Банката го утврдува со користење на стандардизиран пристап.
 - Активата пондерирана според другите ризици ги содржи капиталот потребен за покривање на ризикот од промена на цените на стоките и капиталот потребен за покривање на пазарните ризици, капиталот потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака и капиталот потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна.

Утврдувањето на адекватноста на капиталот согласно регулативата се врши на квартална основа, меѓутоа во текот на 2023 година на барање на НБРСМ адекватноста на капиталот се утврдуваше и на месечна основа, а во зависност од интерните потреби и заради ефикасно управување со ризиците од работењето, се изготвуваат и други извештаи, анализи и симулации за потенцијалните промени на стапката на адекватност на капиталот.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

3. Адекватност на капиталот (продолжува)
3.1. Утврдување на адекватноста на капиталот (продолжува)
3.1.1. Извештај за стапката на адекватност на капиталот

Ред. бр.	ОПИС	во илјади денари	
		тековна година 2023	претходна година 2022
I	Актива пондерирана според кредитниот ризик		
1	Актива пондерирана според кредитниот ризик со примена на стандардизиран пристап	70,201,125	69,000,350
2	Капитал потребен за покривање на кредитниот ризик	5,616,090	5,520,028
II	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ВАЛУТНИОТ РИЗИК		
3	Агрегатна девизна позиција	507,431	411,537
4	Нето-позиција во злато	-	-
5	Капитал потребен за покривање на валутниот ризик	40,595	32,923
6	Актива пондерирана според валутниот ризик	507,431	411,537
III	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК		
7	Капитал потребен за покривање на оперативниот ризик со примена на пристапот на базичен индикатор	-	-
8	Капитал потребен за покривање на оперативниот ризик со примена на стандардизираниот пристап	762,438	599,258
9	Актива пондерирана според оперативниот ризик	9,530,484	7,490,722
IV	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ДРУГИТЕ РИЗИЦИ		
10	Капитал потребен за покривање на ризикот од промена на цените на стоките	-	-
11	Капитал потребен за покривање на пазарните ризици (11.1+11.2+11.3)	-	-
11.1	Капитал потребен за покривање на позицискиот ризик (11.1.1+11.1.2+11.1.3+11.1.4)	-	-
11.1.1	Капитал потребен за покривање на специфичниот ризик од вложувања во должнички инструменти	-	-
11.1.2	Капитал потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во должнички инструменти	-	-
11.1.3	Капитал потребен за покривање на специфичниот ризик од вложувања во сопственички инструменти	-	-
11.1.4	Капитал потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во сопственички инструменти	-	-
11.2	Капитал потребен за покривање на надминувањето на лимитите на изложеност	-	-
11.3	Капитал потребен за покривање на пазарните ризици од позиции во опции	-	-
12	Капитал потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака	-	-
13	Капитал потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна	96	-
14	Капитал потребен за покривање на другите ризици (10+11+12+13)	96	-
15	Актива пондерирана според други ризици	1,202	-
V	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД РИЗИЦИ	80,240,242	76,902,609
16	Капитал потребен за покривање на ризиците	6,419,219	6,152,209
VI	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА	14,413,820	13,377,396
VII	АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ (VI/V)	17.96%	17.40%

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

3. Адекватност на капиталот (продолжува)
3.1 Утврдување на адекватноста на капиталот (продолжува)
3.1.2 Извештај за сопствените средства на Банката

Ред. бр.	Опис	во илјади денари	
		тековна година 2023	претходна година 2022
1.	Сопствени средства	14,413,820	13,377,396
2.	Основен капитал	14,413,820	13,377,396
3.	Редовен основен капитал (РОК)	14,413,820	13,377,396
3.1.	Позиции во РОК	14,429,107	13,402,487
3.1.1.	Капитални инструменти од РОК	2,279,067	2,279,067
3.1.2.	Премија од капиталните инструменти од РОК	771,527	771,527
3.1.3.	Задолжителна општа резерва (општ резервен фонд)	10,748,513	9,898,860
3.1.4.	Задржана нераспоредена добивка	630,000	470,000
3.1.5.	(-) Акумулирана загуба од претходни години	-	-
3.1.6.	Тековна добивка или добивка на крајот на годината	-	-
3.1.7.	Збирна сеопфатна добивка или загуба	-	(16,967)
3.2.	(-) Одбитни ставки од РОК	(15,287)	(25,091)
3.2.1.	(-) Загуба на крајот на годината или тековна загуба	-	-
3.2.2.	(-) Нематеријални средства	(15,287)	(25,091)
3.2.3.	(-) Одложени даночни средства коишто зависат од идната профитабилност на Банката	-	-
3.2.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК за кои банката има договорна обврска да ги купи	-	-
3.2.5.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во банката	-	-
3.2.6.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор во кои Банката нема значајно вложување	-	-
3.2.7.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор во кои Банката има значајно вложување	-	-
3.2.8.	(-) Износ на одбитни ставки од ДОК којшто го надминува вкупниот износ на ДОК	-	-
3.2.9.	(-) Износ на надминувањето на лимитите за вложувања во нефинансиски институции	-	-
3.2.10.	(-) Трошоци за данок	-	-
3.2.11.	(-) Разлика меѓу висината на потребната и извршената исправка на вредноста/посебната резерва	-	-
3.3.	Регулаторни усогласувања на РОК	-	-
3.3.1.	(-) Зголемување на РОК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	-	-
3.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	-	-
3.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на банката коишто се мерат по објективна вредност	-	-
3.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	-	-
3.4.	Позиции како резултат на консолидација	-	-
3.4.1.	Неконтролирачко (малцинско) учество коешто се признава во РОК на консолидирана основа	-	-
3.4.2.	Останато	-	-
3.5.	Други позиции од РОК	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

3. Адекватност на капиталот (продолжува)
3.1 Утврдување на адекватноста на капиталот (продолжува)
3.1.2 Извештај за сопствените средства на Банката (продолжува)

Ред. бр.	Опис	во илјади денари	
		тековна година 2023	претходна година 2022
4.	Додатен основен капитал (ДОК)	-	-
4.1.	Позиции во ДОК	-	-
4.1.1.	Капитални инструменти од ДОК	-	-
4.1.2.	Премија од капиталните инструменти од ДОК	-	-
4.2.	(-) Одбитни ставки од ДОК	-	-
4.2.1.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.1 .	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.2 .	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.3 .	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.4 .	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК за кои банката има договорна обврска да ги купи	-	-
4.2.2.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во Банката	-	-
4.2.3.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор во кои Банката нема значајно вложување	-	-
4.2.4.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор во кои Банката има значајно вложување	-	-
4.2.5.	(-) Износ на одбитни ставки од ДК којшто го надминува вкупниот износ на ДК	-	-
4.2.6.	(-) Трошоци за данок	-	-
4.3.	Регулаторни усогласувања на ДОК	-	-
4.3.1.	(-) Зголемување на ДОК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	-	-
4.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	-	-
4.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на Банката коишто се мерат по објективна вредност	-	-
4.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	-	-
4.4.	Позиции како резултат на консолидација	-	-
4.4.1.	Прифатлив додатен основен капитал којшто се признава во ДОК на консолидирана основа	-	-
4.4.2.	Останато	-	-
4.5.	Други позиции од ДОК	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

3. Адекватност на капиталот (продолжува)
3.1 Утврдување на адекватноста на капиталот (продолжува)
3.1.2 Извештај за сопствените средства на Банката (продолжува)

Ред. бр.	Опис	во илјади денари	
		тековна година 2023	претходна година 2022
5.	Дополнителен капитал (ДК)	-	-
5.1.	Позиции во ДК	-	-
5.1.1.	Капитални инструменти од ДК	-	-
5.1.2.	Субординирани кредити	-	-
5.1.3.	Премија од капиталните инструменти од ДК	-	-
5.2.	(-) Одбитни ставки од ДК	-	-
5.2.1.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК за кои Банката има договорна обврска да ги купи	-	-
5.2.2.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во Банката	-	-
5.2.3.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор во кои Банката нема значајно вложување	-	-
5.2.4.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор во кои Банката има значајно вложување	-	-
5.3.	Регулаторни усогласувања на ДК	-	-
5.3.1.	(-) Зголемување на ДК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	-	-
5.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	-	-
5.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на Банката коишто се мерат по објективна вредност	-	-
5.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	-	-
5.4.	Позиции како резултат на консолидација	-	-
5.4.1.	Прифатлив дополнителен капитал којшто се признава во ДК на консолидирана основа	-	-
5.4.2.	Останато	-	-
5.5.	Други позиции од ДК	-	-

4. Известување според сегментите

Известувањето според сегментите се врши според оперативните сегменти на Групата.

Оперативен сегмент е компонента од активностите на Групата за којашто се исполнети следниве услови:

- извршува активности како резултат на кои се остваруваат приходи и настануваат трошоци;
- се разгледуваат од страна на Надзорниот одбор на Групата, со цел оценување на остварувањата и носење одлуки за идните деловни активности на сегментот; и
- достапни се финансиски информации за сегментот.

Групата одделно ги обелоденува информациите за секој значаен оперативен сегмент. Еден сегмент се смета за значаен доколку:

- приходите на сегментот учествуваат со повеќе од 10 % во вкупните приходи на Групата;
- износот на добивката или загубата претставува 10 % или повеќе од вкупната добивка на сите оперативни сегменти коишто прикажале добивка, или од вкупната загуба на сите оперативни сегменти коишто прикажале загуба;
- вкупните средства на сегментот учествуваат со 10 % или повеќе во вкупните средства на Групата;
- раководството оцени дека се значајни за следење за потребите на управување со Групата.

За целите на финансиско известување, Групата групира два или повеќе сегменти во еден оперативен сегмент доколку тие оперативни сегменти се слични во однос на видот на производите и услугите, видот и групата на корисниците на производите и услугите и методите за дистрибуција и понуда на истите. На 31 декември 2023 и 2022 година Групата не изврши групирање на два или повеќе оперативни сегменти во еден.

Оперативните сегменти на Групата се еднакви на деловните линии пропишани со „Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот“, со примена на стандардизираниот пристап за потребите на утврдување на капиталот потребен за покривање на оперативниот ризик.

Групата обелоденува информации за концентрацијата на деловните активности кон одделни значајни клиенти. Значаен клиент е физичко или правно лице, како и лицата поврзани со него, доколку Групата остварува 10 % или повеќе од своите вкупни деловни приходи или деловни расходи. На 31 декември 2023 Групата има значајна концентрација по еден значаен клиент, додека во 2022 година не постојат значајни клиенти.

Географските подрачја според кои Групата известува се:

- земји членки на Европската Унија;
- други европски земји, надвор од Европската Унија;
- земји надвор од Европа, членки на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД), и
- други земји.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

4. Известување според сегментите (продолжува) А. Оперативни сегменти

во илјади денари

2023 (тековна година)

Нето-приходи/(расходи) од камата
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести
Нето-приходи од тргување
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност
Останати оперативни приходи
Приходи реализирани помеѓу сегментите
Вкупно приходи по сегмент

Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа
Амортизација
Трошоци за реструктурирање
Трошоци за вложување во недвижности и опрема
Останати расходи
Вкупно расходи по сегмент
Финансиски резултат по сегмент

Данок од добивка
Добивка/(загуба) за финансиската година

Вкупна актива по сегмент
Неалоцирана актива по сегмент
Вкупна актива

Вкупно обврски по сегмент
Неалоцирани обврски по сегмент
Вкупно обврски

Оперативни сегменти									Неало-цирано	Вкупно
ДЛ1: Услуги поврзани со финансирање средни и големи трговци	ДЛ2: Тргување и продажба	ДЛ 3: Банкарство на мало	ДЛ 4: Комерцијално банкарство	ДЛ 5: Платен промет и порамнување	ДЛ 6: Услуги како агент	ДЛ 7: Управување со средства	ДЛ 8: Брокерски услуги на мало	Сите останати незначајни оперативни сегменти		
-	-	774,197	4,438,001	11	-	-	-	-	-	5,212,209
-	1,237	10,495	152,392	857,025	49,149	-	7,375	68,027	19,123	1,164,823
-	(3,578)	-	-	-	-	-	-	736	-	(2,842)
-	9,198	-	-	-	-	-	-	-	-	9,198
-	344,312	302,749	(83,317)	51,116	(906)	-	10,517	92,507	16,389	733,367
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	351,169	1,087,441	4,507,076	908,152	48,243	-	17,892	161,270	35,512	7,116,755
-	-	(186,166)	(580,725)	-	-	-	-	-	-	(766,891)
-	-	-	(6,769)	-	-	-	-	-	-	(6,769)
-	(2,445)	(44,666)	(35,333)	(91,778)	(2,445)	-	(2,445)	(852)	(55,974)	(235,938)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	(25,058)	(657,608)	(276,961)	(683,744)	(16,480)	-	(17,516)	(22,958)	(468,380)	(2,168,705)
-	(27,503)	(888,440)	(899,788)	(775,522)	(18,925)	-	(19,961)	(23,810)	(524,354)	(3,178,303)
-	323,666	199,001	3,607,288	132,630	29,318	-	(2,069)	137,460	(488,842)	3,938,452
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(336,075)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,602,377
-	466,787	24,660,676	131,992,540	3,478,560	31,588	-	28,980	529,520	-	161,188,651
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,492,686	2,492,686
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	163,681,337
-	605	105,156,378	39,850,778	128,412	56,055	-	213	15,931	-	145,208,372
-	-	-	-	-	-	-	-	-	370,606	370,606
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	145,578,978

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

4. Известување според сегментите (продолжува)

А. Оперативни сегменти

во илјади денари

2022 (претходна година)

Нето-приходи/(расходи) од камата
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести
Нето-приходи од тргување
Нето-приходи од други финансиски инструменти
евидентирани по објективната вредност
Останати оперативни приходи
Приходи реализирани помеѓу сегментите

Вкупно приходи по сегмент

Исправка на вредноста на финансиските
средства, на нето-основа
Загуба поради оштетување на нефинансиските
средства, на нето-основа
Амортизација
Трошоци за реструктурирање

Трошоци за вложување во недвижности и опрема
Останати расходи

Вкупно расходи по сегмент

Финансиски резултат по сегмент

Данок од добивка

Добивка/(загуба) за финансиската година

Вкупна актива по сегмент

Неалоцирана актива по сегмент

Вкупна актива

Вкупно обврски по сегмент

Неалоцирани обврски по сегмент

Вкупно обврски

Оперативни сегменти									Неалоцирано	Вкупно
ДЛ1: Услуги поврзани со финансирање средни и големи трговци	ДЛ2: Тргување и продажба	ДЛ 3: Банкарство на мало	ДЛ 4: Комерцијално банкарство	ДЛ 5: Платен промет и порамнување	ДЛ 6: Услуги како агент	ДЛ 7: Управување со средства	ДЛ 8: Брокерски услуги на мало	Сите останати незначајни оперативни сегменти		
Нето-приходи/(расходи) од камата	-	-	769,084	2,328,105	36	-	-	-	-	3,097,225
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	-	2,681	93,228	142,380	777,054	44,006	-	8,249	71,632	1,139,285
Нето-приходи од тргување	-	(3,657)	-	-	-	-	-	-	97	(3,560)
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	4,566	-	-	-	-	-	-	-	4,566
Останати оперативни приходи	-	480,366	(164,996)	872,668	38,360	(2,122)	-	79	75,587	1,330,620
Приходи реализирани помеѓу сегментите	-	-	-	-	-	-	-	-	30,678	-
Вкупно приходи по сегмент	-	483,956	697,316	3,343,153	815,450	41,884	-	8,328	147,316	5,568,136
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	(186,162)	(807,864)	-	-	-	-	-	(994,026)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-	-	(9,734)	-	-	-	-	-	(9,734)
Амортизација	-	(2,033)	(40,983)	(33,068)	(86,270)	(2,271)	(2,271)	(973)	(49,374)	(217,243)
Трошоци за реструктурирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трошоци за вложување во недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати расходи	-	(125,070)	(582,386)	(247,163)	(620,448)	(14,660)	-	(15,715)	(21,624)	(2,008,561)
Вкупно расходи по сегмент	-	(127,103)	(809,531)	(1,097,829)	(706,718)	(16,931)	-	(17,986)	(22,597)	(3,229,564)
Финансиски резултат по сегмент	-	356,853	(112,215)	2,245,324	108,732	24,953	-	(9,658)	124,719	2,338,572
Данок од добивка										(166,864)
Добивка/(загуба) за финансиската година										2,171,708
Вкупна актива по сегмент	-	486,953	22,133,436	122,894,443	2,787,712	31,466	-	29,469	473,018	148,836,497
Неалоцирана актива по сегмент									2,213,251	2,213,251
Вкупна актива										151,049,748
Вкупно обврски по сегмент	-	4	99,191,225	35,789,780	152,920	48,748	-	4	28,366	135,211,047
Неалоцирани обврски по сегмент									166,140	166,140
Вкупно обврски										135,377,187

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

4. Известување според сегментите (продолжува)
Б. Концентрација на вкупните приходи и расходи по значајни клиенти

		Оперативни сегменти								Неалоцирано	Вкупно по значаен клиент
		ДЛ1: Услуги поврзани со финансирање средни и големи трговци	ДЛ2: Тргување и продажба	ДЛ 3: Банкарство на мало	ДЛ 4: Комерцијално банкарство	ДЛ 5: Платен промет и порамнување	ДЛ 6: Услуги како агент	ДЛ 7: Управување со средства	ДЛ 8: Брокерски услуги на мало	Сите останати незначајни оперативни сегменти	
<i>во илјади денари</i>											
2023 (тековна година)											
Клиент 1	-	-	-	1,187,852	(137,493)	-	-	-	-	(859)	1,049,500
приходи	-	-	-	1,187,852	31	-	-	-	-	-	1,187,883
(расходи)	-	-	-	-	(137,524)	-	-	-	-	(859)	(138,383)
Клиент 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиент 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно по сегмент		-	-	-	1,187,852	(137,493)	-	-	-	(859)	1,049,500
2022 (претходна година)**											
Клиент 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиент 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиент 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно по сегмент		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Со состојба 31.12.2023 година Групата има значајна концентрација по еден значаен клиент од кој остварува приходи кои изнесуваат 14,7% од вкупните приходи на Групата врз основа на: камата, провизии и надомести за вршење банкарски услуги, нето – приходи од тргување од средствата и обврските за тргување, нето – приходи од средствата и обврските по објективна вредност преку билансот на успех, реализирани добивки од средствата и обврските расположиви за продажба на нето основа, капитални вложувања и капитална добивка и други приходи. Со состојба 31.12.2022 година Групата нема значајна концентрација по значаен клиент.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

4. Известување според сегментите (продолжува)

В. Географски подрачја

	Република Северна Македонија	Земји членки на Европската Унија	Европа (останато)	Земји-членки на ОЕЦД (без европските земји- членки на ОЕЦД)	Останато (значајни географски сегменти)	Сите останати незначајни географски сегменти	Неалоцирано	Вкупно
<i>во илјади денари</i>								
2023 (тековна година)								
Вкупни приходи	7,059,638	56,656	(49,107)	3,520	-	4,337	41,711	7,116,755
Вкупна актива	153,088,348	4,500,640	4,668,565	1,343,921	-	79,863	-	163,681,337
2022 (претходна година)								
Вкупни приходи	5,786,403	(140,170)	(85,054)	3,260	-	1,938	1,759	5,568,136
Вкупна актива	138,374,087	8,255,098	3,469,885	872,174	-	78,504	-	151,049,748

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

5. Објективна вредност на финансиски средства и финансиски обврски
A. Објективна вредност на финансиските средства и обврски

	тековна година 2023		претходна година 2022	
	сметководствена вредност	објективна вредност	сметководствена вредност	објективна вредност
<i>во илјади денари</i>				
Финансиски средства				
Парични средства и парични еквиваленти	62,400,249	62,400,249	57,443,900	57,443,900
Средства за тргување	114,321	114,321	127,387	127,387
Финансиски средства по објективна вредност, преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	364,135	364,135	354,937	354,937
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	2,981,364	2,981,364	584,519	584,519
Кредити на и побарувања од други комитенти	60,206,811	60,206,811	59,856,354	59,856,354
Вложувања во хартии од вредност	29,887,949	28,761,023	27,114,944	26,092,164
Вложувања во придружени друштва	403,904	403,904	385,387	385,387
Побарувања за данок на добивка (тековен)	890	890	983	983
Останати побарувања	2,520,729	2,520,729	2,308,970	2,308,970
Заложени средства	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-
Финансиски обврски				
Обврски за тргување	599	599	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Депозити на банки	521,458	521,458	260,358	260,358
Депозити на други комитенти	142,515,749	142,220,920	133,174,137	133,126,312
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-
Обврски по кредити	876,461	876,461	698,159	698,159
Субординирани обврски	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	229,888	229,888	33,554	33,554
Одложени даночни обврски	-	-	-	-
Останати обврски	938,019	938,019	760,038	760,038

Објективната вредност претставува износ за кој некое средство може да се замени или обврска да се подмири во нормални, пазарни услови и помеѓу запознаени, доброволни странки. Објективната вредност се базира врз процената од страна на раководството на Групата, според профилот на базата на средствата и обврските.

5. **Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)**

A. **Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)**

a) ***Парични средства и парични еквиваленти***

Објективната вредност на паричните средства и паричните еквиваленти е еднаква на нивната сметководствена вредност со оглед дека истите вклучуваат готовина и ностро сметки кои претставуваат нерестриktivни побарувања по депозити и пласирања во НБРСМ и достасуваат на краток рок.

б) ***Финансиски средства евидентирани по објективна вредност преку билансот на успех***

Објективната вредност на средствата за тргување и финансиските средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање, е утврдена врз основа на пазарната вредност и со примена на техники за вреднување и е еднаква на нивната сметководствена вредност.

в) ***Кредити на и побарувања од банки***

Објективната вредност на кредити на и побарувања од банки е утврдена во согласност со постојните пазарни услови и моменталните каматни стапки. За дел од побарувањата од банки по основ на депозити поради нивните специфични карактеристики и непостоење слични инструменти на пазарот, Групата смета дека нивната сметководствена вредност апроксимативно ја претставува нивната објективна вредност.

г) ***Кредити на и побарувања од други комитенти***

Кредитите и побарувањата од други комитенти се мерат според амортизираната набавна вредност намалени за нивната исправка на вредност. Кредитите и побарувања од други комитенти во кредитното портфолио на Групата во најголем дел се со варијабилна каматна стапка. Проценетата објективна вредност на кредитите и побарувањата од други клиенти, се утврдува преку дисконтирање на идните парични текови за кои се проценува дека ќе се примат. Проценетите идни парични текови за утврдување на објективната вредност, се дисконтирани со примена на тековната пазарна каматна стапка.

Групата обезбедува кредити финансирани од кредитни линии преку Развојната банка на Северна Македонија (РБСМ), и истите се пласираат на пазарот и од други банки под истите услови како во Групата. Нивните каматни стапки се смета дека се пазарни каматни стапки. Исто така, Групата одобрува кредити на население со фиксни каматни стапки во првите години од кредитот. Производи со вакви карактеристики и каматни стапки се нудат и од други банки на пазарот, и нивните каматни стапки се смета дека се пазарни каматни стапки.

д) ***Вложување во хартии од вредност***

Вложувањата во хартии од вредност вклучуваат должнички хартии од вредност кои се чуваат до достасување прикажани според амортизирана набавна вредност со примена на методот на ефективна каматна стапка и средства расположливи за продажба прикажани според објективна вредност. Објективната вредност на средствата расположливи за продажба се утврдува според котирана пазарна цена на активен пазар или објавени цени достапни од берза, дилер и брокер. Во случаи кога овие информации не се достапни на Групата, објективната вредност се проценува според: информации за постигнатите цени на скорешни, нормални, комерцијални трансакции помеѓу запознаени и доброволни странки; применување на тековната пазарна цена на друг инструмент кој е во суштина ист; анализа на дисконтирани парични текови и други алтернативни модели за определување на цената.

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

A. Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

д) Вложување во хартии од вредност (продолжува)

За должничките хартии од вредност кои се чуваат до доспевање објективната вредност се утврдува со користење техники на дисконтирани парични текови со актуелната крива на принос на примарниот пазар на должнички хартии од вредност, за должнички хартии од вредност со слична преостаната рочност.

Вложувањата во хартии од вредност вклучуваат износ од 64,965 илјади денари (2022: 64,983 илјади денари), кои се однесуваат на вложувања во хартии од вредност за кои не постои активен пазар, и нема скорешни трансакции кои би можеле да се применат во одредувањето на објективната вредност. Истите се искажуваат по нивната набавна вредност, намалена за исправката на вредност поради оштетување. Нивното учество во вкупните вложувања во хартии од вредност е само 0.22 % (2022: 0.24 %).

ѓ) Останати побарувања

Со оглед на краткиот рок на достасување, објективната вредност на останатите побарувања е еднаква на нивната сметководствена вредност.

е) Депозити на банките

Поради незначителниот ризик од промена на вредности краткиот рок на достасување, објективната вредност на депозитите по видување и орочените депозити е еднаква со нивната сметководствена вредност.

ж) Депозити на други комитенти

Објективната вредност на каматоносните депозитите по видување, како и на каматоносните орочените депозити со прилагодлива и променлива каматна стапка, е еднаква со нивната сметководствена вредност. Од вкупните депозити на други комитенти, износот на каматоносни орочени депозити со фиксна каматна стапка изнесува 24,937,506 илјади денари (2022: 15,412,085 илјади денари). Фиксните каматни стапки во најголем дел се однесуваат за орочени депозити над една година (13,498,420 илјади денари) кои започнаа да се применуваат од 1 октомври 2017 година, а производи со вакви карактеристики и каматни стапки се нудат и од други банки на пазарот. Оттука, овие каматни стапки може да се смета дека се пазарни, поради тоа што објективната вредност на овие депозити е еднаква на нивната сметководствена вредност.

з) Обврски по кредити

Објективната вредност на обврските по кредити со променливи каматни стапки, не се разликува од сметководствената вредност, поради прилагодувањето на каматните стапки за конкретните финансиски обврски со пазарните каматни стапки за слични инструменти. Објективната вредност на кредитните линии коишто се регулирани со посебни услови и за кои на пазарот нема други финансиски инструменти со исти или слични карактеристики, апроксимативно ја претставува нивната сметководствена вредност.

с) Останати обврски

Со оглед на краткиот рок на достасување, објективната вредност на останатите обврски е еднаква на нивната сметководствена вредност.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

5. Објективна вредност на финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)
Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност
Б.1. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност

во илјади денари

31 декември 2023 (тековна година)

Финансиски средства мерени по објективна вредност

Средства за тргување
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни средства чувани за управување со ризик

Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба

Вкупно
Финансиски обврски мерени по објективна вредност

Обврски за тргување
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни обврски чувани за управување со ризик

Вкупно

31 декември 2022 (претходна година)

Финансиски средства мерени по објективна вредност

Средства за тргување
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни средства чувани за управување со ризик

Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба

Вкупно
Финансиски обврски мерени по објективна вредност

Обврски за тргување
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни обврски чувани за управување со ризик

Вкупно

Белешка	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
19	77,485	36,836	-	114,321
20	-	364,135	-	364,135
21	-	-	-	-
23.1	-	-	64,965	64,965
	77,485	400,971	64,965	543,421
32	599	-	-	599
33	-	-	-	-
21	-	-	-	-
	599	-	-	599
19	107,405	19,982	-	127,387
20	-	354,937	-	354,937
21	-	-	-	-
23.1	-	3,515,798	64,982	3,580,780
	107,405	3,890,717	64,982	4,063,104
32	-	-	-	-
33	-	-	-	-
21	-	-	-	-
	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

5. Објективна вредност на финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Б.1. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Групата ги класификува сите финансиски средства и финансиски обврски мерени по објективна вредност, со користење хиерархија на објективна вредност, којашто ја прикажува значајноста на влезните параметри користени во одредувањето на објективната вредност. Хиерархијата на објективната вредност ги опфаќа следниве нивоа:

а) Ниво 1 - Објективната вредност е утврдена со директна примена/повикување на котирана пазарна цена на финансиските инструменти на активен пазар;

б) Ниво 2 - Објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) од активни пазари, коишто можат да бидат директни, односно пазарни цени, или индиректни, односно извлечени од пазарни цени;

в) Ниво 3 - Објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) што не можат директно или индиректно да се следат на активните пазари, односно не се видливи.

Б.2. Трансфери помеѓу нивоата 1 и 2 на објективна вредност

	тековна година 2023		претходна година 2022	
	трансфери од нивото 1 на ниво 2	трансфери од нивото 2 на ниво 1	трансфери од нивото 1 на ниво 2	трансфери од нивото 2 на ниво 1
<i>во илјади денари</i>				
Финансиски средства мерени по објективна вредност				
Средства за тргување	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување на ризик	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Финансиски обврски мерени по објективна вредност				
Обврски за тргување	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

5. Објективна вредност на финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Б.3. Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во Ниво 3

во илјади денари

Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)

Добивки/(загуби) признаени во:

- Билансот на успех
- Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех

Купувања на финансиски инструменти во периодот

Продадени финансиски инструменти во периодот

Издадени финансиски инструменти во периодот

Платени финансиски инструменти во периодот

Рекласифицирани финансиски инструменти во/(од) Ниво 3

Рекласифицирани во Кредити и побарувања

Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)

Вкупно добивки/(загуби) признаени во Билансот на успех за финансиските средства и обврски кои се чуваат на 31 декември 2022 (претходна година)

Средства за тргување	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	Вкупно средства	Обврски за тргување	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вкупно обврски
-	-	64,956	64,956	-	-	-
-	-	26	26	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	64,982	64,982	-	-	-
-	-	26	26	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

5. Објективна вредност на финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Б.3. Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во Ниво 3 (продолжува)

во илјади денари

Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)

Добивки/(загуби) признаени во:

- Билансот на успех
- Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех

Купувања на финансиски инструменти во периодот

Продадени финансиски инструменти во периодот

Издадени финансиски инструменти во периодот

Платени финансиски инструменти во периодот

Рекласифицирани финансиски инструменти во/(од) Ниво 3

Рекласифицирани во Кредити и побарувања

Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)

Вкупно добивки/(загуби) признаени во Билансот на успех за финансиските средства и обврски кои се чуваат на 31 декември 2023 (тековна година)

Средства за тргување	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	Вкупно средства	Обврски за тргување	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вкупно обврски
-	-	64,982	64,982	-	-	-
-	-	(17)	(17)	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	64,965	64,965	-	-	-
-	-	(17)	(17)	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

6. Нето-приходи/(расходи) од камата
A. Структура на приходите и расходите од камата според видот на финансиските инструменти

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
Приходи од камата	
Парични средства и парични еквиваленти	1,590,273
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	350,463
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-
Кредити на и побарувања од банки	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	74,435
Вложувања во хартии од вредност	26,481
Останати побарувања	3,243,717
(Исправка на вредноста на приход од камата, на нето-основа)	2,567,118
Наплатени претходно отпишани камати	841,761
	419,076
	-
	(51,052)
	(11,336)
	73,003
	64,965
Вкупно приходи од камата	5,772,137
Расходи за камата	3,416,767
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-
Депозити на банки	-
Депозити на други комитенти	4,797
Издадени должнички хартии од вредност	12,061
Обврски по кредити	518,513
Субординирани обврски	262,819
Останати обврски	-
	-
	29,438
	17,087
	-
	-
	7,180
	27,575
Вкупно расходи за камата	559,928
Нето-приходи/(расходи) од камата	319,542
	5,212,209
	3,097,225

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

6. Нето-приходи/(расходи) од камата (продолжува)**Б. Секторска анализа на приходите и расходите од камата според секторот**

	во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Приходи од камата		
Нефинансиски друштва	1,979,188	1,500,630
Држава	844,236	473,173
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	9,375	7,074
Банки	964,634	8,692
Останати финансиски друштва (небанкарски)	227,735	226,679
Домаќинства	1,200,328	991,298
Нерезиденти	524,690	155,592
(Исправка на вредноста на приход од камата, на нето-основа)	(51,052)	(11,336)
Наплатени претходно отпишани камати	73,003	64,965
Вкупно приходи од камата	5,772,137	3,416,767
Расходи за камата		
Нефинансиски друштва	60,980	21,763
Држава	465	105
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	5,489	2,577
Банки	4,928	666
Останати финансиски друштва (небанкарски)	10,815	26,603
Домаќинства	438,741	233,466
Нерезиденти	38,510	34,362
Вкупно расходи за камата	559,928	319,542
Нето-приходи/(расходи)од камата	5,212,209	3,097,225

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

7. Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести

А. Структура на приходите и расходите од провизии и надомести според видот на финансиските активности

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
853,164	733,431
-	-
480,976	432,877
294,231	288,259
153,400	152,863
8,700	12,301
68,365	71,449
25,810	24,855
-	-
82,108	68,086
40,831	38,415
118,388	87,061
2,125,973	1,909,597
710,197	596,035
-	-
179,450	109,398
44,238	43,713
1	-
845	1,402
-	-
3,558	3,429
-	-
22,861	16,335
961,150	770,312
1,164,823	1,139,285

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

7. Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести (продолжува)**Б. Секторска анализа на приходите и расходите од провизии и надомести**

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
1,252,385	1,079,037
4,551	5,187
30,342	26,080
161,660	201,733
133,523	130,262
412,544	351,310
130,968	115,988
2,125,973	1,909,597
12,470	10,956
9	9
-	-
204,483	193,037
183,734	110,786
375	-
560,079	455,524
961,150	770,312
1,164,823	1,139,285

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

8. Нето-приходи/(расходи) од тргување**Средства за тргување**

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Приходи од дивиденда од средствата за тргување

Приходи од камата од средствата за тргување

Обврски за тргување

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите за тргување, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски за тргување, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Расходи за камата од финансиски обврски чувани за тргување

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за тргување, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Нето-приходи/(расходи) од тргување

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
1,242	-
7	228
406	484
1,400	(12,253)
2,085	2,588
321	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
(8,614)	5,393
311	-
(2,842)	(3,560)

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

9. Нето приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Приходи од дивиденда од финансиските средства по објективна вредност преку билансот на успех

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на кредитите и побарувањата по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Финансиски обврски по објективната вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на обврските по кредити по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за управување со ризик по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
9,198	4,566
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
9,198	4,566

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

10. Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики

Реализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа
Нереализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа
 курсни разлики на исправката на вредноста на финансиските средства, на нето-основа
 курсни разлики на посебната резерва за вонбилансна изложеност, на нето-основа
 останати курсни разлики, на нето-основа
Нето-приходи/(расходи) од курсните разлики

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
360,954	342,706
2,190	5,099
42	287
2,791	(11,980)
365,977	336,112

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

11. Останати приходи од дејноста

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
Добивка од продажбата на средствата расположливи за продажба	-
Дивиденда од сопственичките инструменти расположливи за продажба	2,870
Нето-приходи од вложувањата во подружници и придружени друштва	-
Капитална добивка од продажбата на:	
Недвижности и опрема	7,551
Нематеријални средства	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	151,130
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-
Приходи од кирии	6,535
Приходи од добиени судски спорови	194
Наплатени претходно отпишани побарувања	566,355
Ослободување на резервирања за:	
потенцијални обврски врз основа на судски спорови	-
пензии и други користи за вработените	2,890
преструктурирања	-
неповолни договори	-
останати резервирања	-
Останато (приходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати приходи од дејноста)	
Приходи врз основ на девизно работење	152,346
Приходите кои не претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати приходи од дејноста	29,050
Вкупно останати приходи од дејноста	918,921

Износот од 46,126 илјади денари (2022: 151,130 илјади денари) во позицијата „Капитална добивка од продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања“ произлегува од продажба на преземен имот на Банката кој опфаќа голема квадратура на административни и деловни простории на атрактивни локации во Скопје и во други градови, производни погони со производни линии и опрема за работа, како и земјиште. Продадениот преземен имот од кој е остварена капиталната добивка е преземен од должници правни лица кои во Банката имале значајна кредитна изложеност.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

12. Исправка на вредност на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа

во илјади денари

2023 (тековна година)

Исправка на вредноста и посебна резерва

Дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва (Ослободување на исправката на вредноста и посебна резерва)

Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа

Кредити на и побарувања од банки	Кредити на и побарувања од други комитенти	Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	Вложувања во финансиските средства кои се чуваат до достасување	Парични средства и парични еквиваленти	Побарувања за провизии и надомести	Останати побарувања	Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства	Посебна резерва за вонбилансна изложеност	Вкупно
399	3,867,700	-	203	9,108	13,085	70,943	3,961,438	329,970	4,291,408
(166)	(3,184,309)	-	(223)	(9,160)	(4,870)	(32,876)	(3,231,604)	(292,913)	(3,524,517)
233	683,391	-	(20)	(52)	8,215	38,067	729,834	37,057	766,891
372	2,496,327	-	3,343	7,755	14,166	43,819	2,565,782	412,099	2,977,881
(635)	(1,648,499)	-	(598)	(7,632)	(4,103)	(23,204)	(1,684,671)	(299,184)	(1,983,855)
(263)	847,828	-	2,745	123	10,063	20,615	881,111	112,915	994,026

2022 (претходна година)

Исправка на вредноста и посебна резерва

Дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва (Ослободување на исправката на вредноста и посебна резерва)

Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа

13. Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа

	во илјади денари	Недвижности и опрема	Нематеријални средства	Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	Останати нефинансиски средства	Неконтролирано учество*	Вкупно
2023 (тековна година)								
Дополнителна загуба поради оштетување (Ослободување на загубата поради оштетување)		-	-	6,769	-	-	-	6,769
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа		-	-	6,769	-	-	-	6,769
2022 (претходна година)								
Дополнителна загуба поради оштетување (Ослободување на загубата поради оштетување)		-	-	6,282	3,452	-	-	9,734
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа		-	-	6,282	3,452	-	-	9,734

* само за консолидирани финансиски извештаи

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

14. Трошоци за вработените
Краткорочни користи за вработените

Плати	886,723	744,173
Задолжителни придонеси за социјално и здравствено осигурување	308,046	264,474
Краткорочни платени отсуства	2,159	1,857
Трошоци за привремено вработување	-	-
Удел во добивката и награди	-	-
Немонетарни користи	460	628

Користи по престанокот на вработувањето

Придонеси кон пензиските планови за дефинирани придонеси	-	-
Користи при пензионирањето	-	-
Зголемување на обврската за пензиски планови за дефинирани користи	-	-
Зголемување на обврската за други долгорочни користи	-	-
Други користи при престанокот на вработувањето	307	-

Користи поради престанокот на вработувањето

Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со сопственички инструменти	-	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со парични средства	-	-
Останато	106,395	84,247
(трошоци за вработените кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните трошоци за вработените)		

Вкупно трошоци за вработените

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
886,723	744,173
308,046	264,474
2,159	1,857
-	-
-	-
460	628
1,197,388	1,011,132
-	-
-	-
-	-
-	-
307	-
307	-
337	359
-	-
-	-
106,395	84,247
1,304,427	1,095,738

Во позицијата останато се вклучени дополнителни краткорочни користи за вработените.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ**Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година****15. Амортизација**

Амортизација на нематеријалните средства
Интерно развиен софтвер
Купен софтвер од надворешни добавувачи
Други интерно развиени нематеријални средства
Други нематеријални средства
Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп
Амортизација на недвижностите и опремата
Градежни објекти
Транспортни средства
Мебел и канцелариска опрема
Останата опрема
Други ставки на недвижностите и опремата
Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп
Вкупно амортизација

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
13,913	12,506
-	-
11,765	11,438
-	-
25,678	23,944
81,377	80,820
14,848	17,368
19,873	14,684
531	76,469
-	-
8,631	3,958
210,260	193,299
235,938	235,937

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
58,760	40,086
243,992	235,705
6,503	5,582
288,849	275,034
201,116	186,114
1,646	1,510
21,745	21,124
1,563	8,190
9,834	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	101,158
4,459	6,628
25,811	31,692
864,278	912,823

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

17. Данок на добивка**A. Расходи/приходи за тековен и одложен данок****Тековен данок на добивка**

Расход/(приход) за тековниот данок на добивка за годината
Корекции за претходни години
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години
Промени во сметководствени политики и грешки
Останато

Одложен данок на добивка

Одложен данок од добивка кој произлегува од привремени разлики за годината
Признавање на претходно непризнаени даночни загуби
Промени во даночната стапка
Воведување нови даноци
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години
Останато

Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
336,075	166,864
-	-
-	-
-	-
-	-
336,075	166,864
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
336,075	166,864

Тековен данок на добивка

Признаен во билансот на успех
Признаен во капиталот и резервите

Одложен данок на добивка

Признаен во билансот на успех
Признаен во капиталот и резервите

Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
336,075	166,864
-	-
336,075	166,864
-	-
-	-
-	-
336,075	166,864

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

17. Данок на добивка (продолжува)
Б. Усогласување помеѓу просечната ефективна даночна стапка и применливата даночна стапка

	во %	во илјади денари	во %	во илјади денари
	тековна година 2023		претходна година 2022	
Добивка/(загуба) пред оданочувањето	100	3,938,452	100.00	2,311,034
Данок од добивка согласно со применливата даночна стапка	10	393,845	10	233,857
Ефект од различни даночни стапки во други земји	-	-	-	-
Корекции за претходни години и промени во даночната стапка	-	-	-	-
Оданочен приход во странство	-	-	-	-
Расходи непризнаени за даночни цели	0.6	23,683	0.9	20,617
Даночно ослободени приходи	(0.6)	(23,294)	(0.6)	(14,030)
Даночни ослободувања непризнаени во билансот на успех	-	-	-	-
Признавање на претходно непризнаени даночни загуби	-	-	-	-
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години	-	-	-	-
Промени на одложениот данок	-	-	-	-
Останато	(1.5)	(58,159)	(3.1)	(73,580)
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка		336,075	-	166,864
Просечна ефективна даночна стапка	8.4		7.1	

В. Данок на добивка од останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех

	тековна година 2023			претходна година 2022		
во илјади денари	пред оданочување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка	пред оданочување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка
Ревалоризациска резерва за средства	-	-	-	-	-	-
расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-	-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-
Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-
Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

18. Парични средства и парични еквиваленти

Парични средства во благајна
Сметка и депозити во НБРСМ, освен задолжителни депозити во странска валута
Тековни сметки и трансакциски депозити кај странски банки
Тековни сметки и трансакциски депозити кај домашни банки
Благајнички записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар
Државни записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар
Орочени депозити со период на достасување до три месеци
Останати краткорочни високо ликвидни средства
Побарувања врз основа на камати
(Исправка на вредноста)

Вклучено во паричните средства и паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричниот тек

Задолжителни депозити во странска валута
Ограничени депозити
(Исправка на вредноста)

Вкупно

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
2,400,505	1,680,542
38,788,947	32,453,421
1,776,789	2,223,628
6,612	4,481
2,514,379	2,731,250
-	-
5,277,207	9,025,152
54	458
33,222	38,134
(1,098)	(1,188)
50,796,617	48,155,878
9,909,257	7,747,118
1,694,545	1,541,058
(170)	(154)
62,400,249	57,443,900

На 31 декември 2023 Банката има ограничени депозити во вкупен износ од 1,694,545 илјади денари (2022: 1,541,058 илјади денари), и тоа:

- на сметката во КИБС на име Резервен гарантен фонд има средства во износ од 889,634 илјади денари согласно Правилата за Резервен гарантен фонд (2022: 719,059 илјади денари),
- на сметка во Euroclear за потребите на старателско работење има средства во износ од 556,516 илјади денари (2022: 576,535 илјади денари),
- на сметка во HSBC Bank PLC за потребите на работењето со Mastercard картички има средства во износ од 168,524 илјади денари (2022: 166,871 илјади денари),
- на сметка во United Overseas Bank Limited за потребите на работењето со Visa картички има средства во износ од 79,871 илјада денари (2022: 78,593 илјади денари).

Износот од 2,514,379 илјади денари (2022: 2,731,250 илјади денари) се однесува на благајнички записи издадени од НБРСМ стекнати на примарен пазар во износ од 2,509,406 илјади денари и на секундарен пазар во износ од 4,973 илјади денари (2022: 2,543,965 илјади денари издадени од НБРСМ и 187,285 илјади денари издадени од Schweizerische Nationalbank).

Износот од 9,909,257 илјади денари се однесува на обврската по задолжителна резерва во странска валута која се издвојува во согласност со регулатива на НБРСМ со која во тек на годината се направија измени во насока на зголемување на обврската за задолжителна резерва во евра (2022: 7,747,118 илјади денари).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

18. Парични средства и парични еквиваленти (продолжува)

во илјади денари

Движење на исправката на вредноста
Состојба на 1 јануари

Исправка на вредноста за годината

Дополнителна исправка на вредноста

(Ослободување на исправката на вредноста)

Трансфер во:

- исправка на вредноста за Група 1

- исправка на вредноста за Група 2

- исправка на вредноста за Група 3

(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)

Ефект од курсни разлики

(Отпишани побарувања)

Состојба на 31 декември

тековна година 2023				претходна година 2022			
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
1,342	-	-	1,342	1,193	-	-	1,193
9,108	-	-	9,108	7,755	-	-	7,755
(9,160)	-	-	(9,160)	(7,632)	-	-	(7,632)
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
(22)	-	-	(22)	26	-	-	26
-	-	-	-	-	-	-	-
1,268	-	-	1,268	1,342	-	-	1,342

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

19. Средства за тргување**А. Структура на средствата за тргување според видот на финансискиот инструмент**

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
Хартии од вредност за тргување	
<i>Должнички хартии од вредност за тргување</i>	
Благајнички записи за тргување	-
Државни записи за тргување	-
Останати инструменти на пазарот на пари	-
Обврзници издадени од државата	31,319
Корпоративни обврзници	-
Останати должнички инструменти	4,607
35,926	19,982
Котирани	31,319
Некотирани	4,607
<i>Сопственички инструменти за тргување</i>	
Сопственички инструменти издадени од банки	-
Останати сопственички инструменти	77,485
77,485	107,405
Котирани	77,485
Некотирани	-
Деривати за тргување	
Договори зависни од промената на каматната стапка	-
Договори зависни од промената на курсот	910
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9	-
910	-
Кредити и побарувања	
Кредити на и побарувања од банки	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-
114,321	127,387

Котираниите сопственички инструменти за тргување во износ од 77,485 илјади денари (2022: 107,405 илјади денари) се однесуваат на вложувања во акции издадени од домашни нефинансиски друштва.

Дериватите за тргување во износ од 910 илјади денари (2022: 0) се однесуваат на договори зависни од промена на курсот

Сите приходи и расходи од финансиските средства за тргување се признаваат како нето-приходи од тргување.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

20. Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени при почетно признавање

Должнички хартии од вредност

Благајнички записи
Државни записи
Останати инструменти на пазарот на пари
Обврзници издадени од државата
Корпоративни обврзници
Останати должнички инструменти

Котирани
Некотирани

Сопственички инструменти

Сопственички инструменти издадени од банки
Останати сопственички инструменти

Котирани
Некотирани

Кредити на и побарувања од банки
Кредити на и побарувања од други комитенти

Вкупно финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
364,135	354,937
364,135	354,937
-	-
364,135	354,937
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
364,135	354,937

Останатите некотирани должнички инструменти во износ од 364,135 илјади денари се однесуваат на вложувања во удели (2022: 354,937 илјади денари), како што следува: удели во отворениот инвестициски фонд КБ Публикум – Балансиран, во износ од 11,744 илјади денари (2022: 10,492 илјади денари), и удели во отворениот инвестициски фонд КБ Публикум – Паричен, во износ од 352,391 илјади денари (2022: 344,445 илјади денари).

21. Дериватни средства и обврски чувани за управување со ризик

		во илјади денари			
		тековна година 2023		претходна година 2022	
		дериватни средства	(дериватни обврски)	дериватни средства	(дериватни обврски)
А.	Деривати за заштита од ризик / Деривати чувани за управување со ризик				
А.1	Според видот на променливата				
	Деривати чувани за управување со ризик				
	Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на курсот	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-	-	-
	Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-
А.2	Според видот на заштита од ризик				
	Заштита од ризикот од објективната вредност	-	-	-	-
	Заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-
	Заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Б.	Вградени деривати				
	Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на курсот	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-	-	-
	Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9	-	-	-	-
	Вкупно вградени деривати	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

22. Кредити и побарувања

22.1. Кредити на и побарувања од банки

во илјади денари				
тековна година 2023		претходна година 2022		
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни	
Кредити на банки				
домашни банки	54,000	83,000	51	
странски банки	-	-	-	
Орочени депозити, со период на достасување над три месеци				
домашни банки	-	-	488	
странски банки	2,423,766	30,747	462,798	
Репо				
домашни банки	-	-	-	
странски банки	-	-	-	
Останати побарувања				
домашни банки	-	-	-	
странски банки	-	7,294	-	
Побарувања врз основа на камати	40,551	211	-	
Тековна достасаност	47	51	(51)	
Вкупно кредити на и побарувања од банки пред исправката на вредноста	2,518,364	121,303	463,286	
(Исправка на вредноста)	(252)	(12)	(58)	
Вкупно кредити на и побарувања од банки намалени за исправката на вредноста	2,518,112	121,291	463,228	

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2022 година

22. Кредити и побарувања (продолжува)
22.1. Кредити на и побарувања од банки (продолжува)

во илјади денари

Движење на исправката на вредноста
Состојба на 1 јануари

Исправка на вредноста за годината

Дополнителна исправка на вредноста

(Ослободување на исправката на вредноста)

Трансфер во:

- исправка на вредноста за Група 1

- исправка на вредноста за Група 2

- исправка на вредноста за Група 3

(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)

Ефект од курсни разлики

(Отпишани побарувања)

Состојба на 31 декември

тековна година 2023				претходна година 2022			
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
70	-	-	70	322	-	-	322
399	-	-	399	372	-	-	372
(166)	-	-	(166)	(635)	-	-	(635)
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
(2)	-	-	(2)	11	-	-	11
-	-	-	-	-	-	-	-
301	-	-	301	70	-	-	70

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

22. Кредити и побарувања (продолжува)
22.2. Кредити на и побарувања од други комитенти
А. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на должникот

во илјади денари				
	тековна година 2023		претходна година 2022	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Нефинансиски друштва				
побарувања по главница	7,814,214	29,557,387	9,830,783	29,949,662
побарувања врз основа на камати	117,093	-	95,954	-
Држава	-	-		
побарувања по главница	-	1,434,085	552	1,722,788
побарувања врз основа на камати	6,113	-	5,751	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	-	-		
побарувања по главница	79,995	240,701	109,964	232,973
побарувања врз основа на камати	748	-	509	-
Финансиски друштва, освен банки	-	-		
побарувања по главница	5,802	2,916	7,748	2,729
побарувања врз основа на камати	28	-	22	-
Домаќинства	-	-		
побарувања по главница	-	-		
станбени кредити	57,139	9,454,156	81,201	8,543,777
потрошувачки кредити	593,519	11,346,519	324,606	9,978,339
автомобилски кредити	-	630	-	1,913
хипотекарни кредити	-	-	-	-
кредитни картички	37,164	1,014,938	40,419	975,466
други кредити	868,015	453,193	856,405	388,168
побарувања врз основа на камати	57,521	-	45,505	-
Нерезиденти, освен банки	-	-		
побарувања по главница	43,642	-	42,951	215,226
побарувања врз основа на камати	38	-	1,853	-
Тековна достасаност	9,937,297	(9,937,297)	9,637,831	(9,637,831)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти пред исправката на вредноста	19,618,328	43,567,228	21,082,054	42,373,210
(Исправка на вредноста)	(1,348,464)	(1,630,281)	(1,559,555)	(2,039,355)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста	18,269,864	41,936,947	19,522,499	40,333,855

Од вкупните кредити на и побарувања од други комитенти Банката има засновано залог во форма на нотарски акт по договори за поткредит, одобрени од кредитната линија на Европската инвестициона банка („ЕИБ“), во корист на РБСМ. Со состојба на 31 декември 2023 година висината на заложените побарувања по главница изнесува 103,647 илјади денари (2022: 175,902 илјади денари) (Белешка 36).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

22. Кредити и побарувања (продолжува)
22.2. Кредити на и побарувања од други комитенти (продолжува)
A. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на должникот (продолжува)

во илјади денари

Движење на исправката на вредноста
Состојба на 1 јануари

Исправка на вредноста за годината

Дополнителна исправка на вредноста

(Ослободување на исправката на вредноста)

Трансфер во:

- исправка на вредноста за Група 1

- исправка на вредноста за Група 2

- исправка на вредноста за Група 3

(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)

Ефект од курсни разлики

(Отпишани побарувања)

Состојба на 31 декември

тековна година 2023				претходна година 2022			
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
513,186	1,982,505	1,103,219	3,598,910	435,599	1,677,993	990,945	3,104,537
1,019,956 (1,159,599)	1,341,526 (938,171)	1,506,218 (1,086,539)	3,867,700 (3,184,309)	403,266 (434,755)	1,302,637 (825,007)	790,424 (388,737)	2,496,327 (1,648,499)
(34,877)	31,257	3,620	-	(40,560)	38,916	1,644	-
50,385	(238,719)	188,334	-	138,377	(215,433)	77,056	-
11,221	10,082	(21,303)	-	11,098	8,236	(19,334)	-
-	-	(958,045)	(958,045)	-	-	-	-
4,688	949	(7,804)	(2,167)	162	(4,837)	(456)	(5,131)
-	-	(343,344)	(343,344)	-	-	(348,324)	(348,324)
404,960	2,189,429	384,356	2,978,745	513,187	1,982,505	1,103,218	3,598,910

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

22. Кредити и побарувања (продолжува)

22.2. Кредити на и побарувања од други комитенти (продолжува)

Б. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на обезбедувањето

(сегашна сметководствена вредност на кредитите и побарувањата)

Првокласни инструменти за обезбедување

парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во банката)

државни хартии од вредност

државни безусловни гаранции

банкарски гаранции

Гаранции од друштвата за осигурување и полиси за осигурување

Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштвата за осигурување)

Гаранции од физички лица

Залог на недвижен имот

имот за сопствена употреба (станови, куќи)

имот за вршење дејност

Залог на подвижен имот

Останати видови обезбедување

Необезбедени

Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
1,794,189	1,042,206
-	-
-	-
-	-
-	-
239,866	536,762
-	-
-	-
12,331,162	11,083,718
21,341,566	21,482,940
5,914,788	7,669,360
1,341,330	1,625,837
17,243,910	16,415,531
60,206,811	59,856,354

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

23. Вложување во хартии од вредност**23.1. Вложување во финансиски средства расположливи за продажба**

Структура на вложувањата во финансиски средства расположливи за продажба според видот на финансискиот инструмент

Должнички хартии од вредност

Благајнички записи
Државни записи
Останати инструменти на пазарот на пари
Обврзници издадени од државата
Корпоративни обврзници
Останати должнички инструменти

Котирани
Некотирани

Сопственички инструменти

Сопственички инструменти издадени од банки
Останати сопственички инструменти

Котирани
Некотирани

Вкупно вложувања во финансиските инструменти расположливи за продажба

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
-	3,515,798
-	-
-	-
-	-
-	-
-	3,515,798
-	-
-	3,515,798
-	-
64,965	64,983
64,965	64,983
	-
64,965	64,983
64,965	3,580,781

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

23. Вложување во хартии од вредност (продолжува)
23.1. Вложување во финансиски средства расположливи за продажба (продолжува)

Структура на вложувањата во финансиски средства расположливи за продажба според видот на финансискиот инструмент (продолжува)

во илјади денари

Движење на исправката на вредноста
Состојба на 1 јануари

Исправка на вредноста за годината

Дополнителна исправка на вредноста

(Ослободување на исправката на вредноста)

Трансфер во:

- исправка на вредноста за Група 1

- исправка на вредноста за Група 2

- исправка на вредноста за Група 3

(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)

Ефект од курсни разлики

(Отпишани побарувања)

Состојба на 31 декември

тековна година 2023				претходна година 2022			
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-

23. Вложување во хартии од вредност (продолжува)

23.1. Вложување во финансиски средства расположливи за продажба (продолжува)

Структура на вложувањата во финансиски средства расположливи за продажба според видот на финансискиот инструмент (продолжува)

Вложувањата во сопственички инструменти расположливи за продажба во износ од 64,965 илјади денари (2022: 64,983 илјади денари) се однесуваат на вложувања во хартии од вредност издадени од финансиски друштва. Со оглед на тоа што за овие вложувања не постои активен пазар, како и немањето скорешни трансакции кои би можеле да се применат во одредувањето на објективната вредност, вложувањата во хартиите од вредност расположливи за продажба се искажуваат по нивната набавна вредност, намалена за исправката на вредност. Пазарот за овие хартии од вредност е непостојан и не е доволно развиен, така што објективната вредност не може веродостојно да се измери.

Банката не планира да го продаде делот од вложувањата во сопственички инструменти расположливи за продажба издадени од финансиски друштва чие работење е поврзано со редовното работење на Банката, а остатокот од вложувањата ќе ги продаде кога ќе процени дека се создадени поволни услови на пазарот на капитал за нивна продажба.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

23. Вложување во хартии од вредност (продолжува)

23.2. Вложување во финансиски средства кои се чуваат до достасување

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
<i>Должнички хартии од вредност</i>	
Благајнички записи	-
Државни записи	3,130,562
Останати инструменти на пазарот на пари	-
Обврзници издадени од државата	24,743,273
Корпоративни обврзници	228,012
Останати должнички инструменти	1,723,917
	29,825,764
Котирани	26,695,202
Некотирани	3,130,562
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до достасување пред исправката на вредноста	29,825,764
(Исправка на вредноста)	(2,780)
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до достасување намалени за исправката на вредноста	29,822,984
	23,536,963
	23,536,963
	23,534,163

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидирани финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година
23. Вложување во хартии од вредност (продолжува)
23.2. Вложување во финансиски средства кои се чуваат до достасување (продолжува)
во илјади денари
Движење на исправката на вредноста
Состојба на 1 јануари

Исправка на вредноста за годината

Дополнителна исправка на вредноста

(Ослободување на исправката на вредноста)

Трансфер во:

- исправка на вредноста за Група 1

- исправка на вредноста за Група 2

- исправка на вредноста за Група 3

(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)

Ефект од курсни разлики

(Отпишани побарувања)

Состојба на 31 декември

тековна година 2023				претходна година 2022			
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
2,249	551	-	2,800	62	-	-	62
174	29	-	203	2,258	1,085	-	3,343
(194)	(29)	-	(223)	(64)	(534)	-	(598)
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	(7)	-	-	(7)
-	-	-	-	-	-	-	-
2,229	551	-	2,780	2,249	551	-	2,800

Должничките хартии од вредност во износ од 29,825,764 илјади денари (2022: 23,536,963 илјади денари) вклучуваат обврзници издадени од Република Северна Македонија во износ од 24,743,273 илјади денари (2022: 20,208,500 илјади денари), корпоративни обврзници издадени од странски банки и домашно финансиско друштво во износ од 228,012 илјади денари (2022: 229,606 илјади денари), останати должнички инструменти – државни обврзници издадени од странски држави во износ од 1,723,917 илјади денари (2022: 582,748 илјади денари) и државни записи издадени од Република Северна Македонија во износ од 3,130,562 илјади денари (2022: 2,516,109 илјади денари),

Државните записи во износ од 3,130,562 илјади денари се со период на достасување во 2024 година по каматна стапка од 3,50 % до 4,25 % (2022: 2,516,109 илјади денари со период на достасување во 2023 година по каматна стапка од 1,50 % до 3,50%),

23. Вложување во хартии од вредност (продолжува)**23.2. Вложување во финансиски средства кои се чуваат до достасување (продолжува)**

Обврзниците издадени од Република Северна Македонија се однесуваат на државни обврзници издадени на домашен пазар во износ од 16,258,262 илјади денари со период на достасување од 2024 до 2034 година и носат камата по стапка од 1,20 % до 5,25 % годишно (2022: 11,305,246 илјади денари со период на достасување од 2023 до 2034 година и носат камата по стапка од 1,20 % до 3,10 % годишно), и државни обврзници издадени на странски пазари(еврообврзници) во износ од 8,485,010 илјади денари со период на достасување од 2025 до 2028 година и носат камата по стапка од 1,625 % до 6,96 % годишно (2022: 8,903,254 илјади денари со период на достасување од 2023 до 2028 година и носат камата по стапка од 1,625 % до 5,58 % годишно).

Државните обврзници издадени од Република Северна Македонија вклучуваат обврзница во износ од 3,690,000 илјади денари и купонска камата во износ 47,970 илјади денари кои достасаа на 31.12.2023 година кој е неработен ден и Министерството за финансии ги исплати на првиот работен ден, на 02.01.2024 година.

Корпоративните обврзници се состојат од обврзници издадени од странски банки во износ од 222,760 илјади денари со рочност до 2025 година и купонска каматна стапка од 6 % до 8,75 % и обврзница издадена од домашно финансиско друштво во износ од 5,252 илјади денари со рочност до 2027 година и купонска каматна стапка од 6 % (2022: обврзници издадени од странски банки 224,352 илјади денари со рочност до 2025 година и купонска каматна стапка од 6 % до 8,75 % и обврзница издадена од домашно финансиско друштво во износ од 5,254 илјади денари со рочност до 2027 година и купонска каматна стапка од 6 %).

Останатите должнички инструменти се однесуваат на државни обврзници издадени од Ministry of finance France во износ од 582,748 илјади денари со рочност до 2025 година, на државни обврзници издадени од US Department of Treasury во износ од 1,120,345 илјади денари со рочност до 2024 и 2025 година и на државни обврзници издадени од државата Турција во износ од 6,098 илјади денари.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон посебните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

24. Вложување во подружници и придружени друштва

А. Процент на учество на Групата во подружници и во придружени друштва

Назив на подружниците и на придружените друштва	Земја	во %			
		Процент на учество во сопственоста		Процент на право на глас	
		тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
КБ ПРВО ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје	Република Северна Македонија	49.00 %	49.00 %	49.00 %	49.00 %
КБ ПУБЛИКУМ ИНВЕСТ АД Скопје	Република Северна Македонија	78.43%	64.29 %	78.43%	64,29 %

Во текот на 2023 година Банката го зголеми влогот во друштвото КБ Публикум Инвест АД Скопје за 99 акции, односно 14,14% сопственички удел и со 31.12.2023 година учеството на Банката во подружницата КБ Публикум Инвест АД Скопје изнесува 78,43%.

Б. Финансиски информации за придружените друштва - 100 проценти

Назив на придружените друштва	во илјади денари				
	Вкупна актива	Вкупни обврски	Вкупно капитал и резерви	Приходи	Добивка/(загуба) за финансиската година
тековна година 2023					
КБ ПРВО ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје	842,402	24,873	817,529	398,022	188,790
	842,402	24,873	817,529	398,022	188,790
претходна година 2022					
КБ ПРВО ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје	802,270	22,531	779,739	355,566	154,258
	802,270	22,531	779,739	355,566	154,258

Според методот на главнина, Банката во Билансот на успех прикажува добивка соодветна на уделот кој Банката го има во друштвото. Во 2023 година Банката во билансот на успех прикажа удел во добивката на придруженото друштво во износ од 92,507 илјади денари (2022: 75,587 илјади денари).

Во истиот извештаен период Банката доби дивиденда во износ од 73,990 илјади денари (2022:38,931 илјади денари), при што согласно метод на главнина се изврши корекција/намалување на влогот за истиот износ.

Со нанесените корекции во годината, сметководствената вредност на влогот во придруженото друштво на 31 декември 2023 година изнесува 403,904 илјади денари (31 декември 2022: 385,387 илјади денари).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

25. Останати побарувања

<i>Во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
Побарувања од купувачите	93
Однапред платени трошоци	-
Пресметани одложени приходи	-
-	-
Побарувања за провизии и надомести	28,526
Побарувања од вработените	13
Аванси за нематеријални средства	-
Аванси за недвижности и опрема	17,059
Останато (побарувањата кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати побарувања)	
Однапред платени пензии	1,501,277
Трансакции за порамнување со банкарски картички	376,434
Други побарувања по останати основи во денари	326,341
Други побарувања по останати основи во странска валута	39,000
Сомнителни и спорни побарувања по побарувања од купувачи и други побарувања	15,928
Залиха на материјали, ситен инвентар и нумизматичка колекција	42,755
Побарување за ДДВ	-
(останати побарувањата кои не претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати побарувања)	41,777
Вкупно останати побарувања пред исправката на вредноста	2,389,203
(Исправка на вредноста)	(20,419)
Вкупно останати побарувања намалени за исправката на вредноста	2,368,784

Позицијата „Однапред платени пензии“ во износ од 1,735,383 илјади денари (31 декември 2022: 1,501,277 илјади денари) се однесува на исплатени пензии за месец декември 2023 година од средства на Банката. Истите средства се наплатени од Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија со уплата на 3 јануари 2024 година (за 2022 на 5 јануари 2023 година).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2022 година
25. Останати побарувања (продолжува)
во илјади денари
Движење на исправката на вредноста
Состојба на 1 јануари

Исправка на вредноста за годината

Дополнителна исправка на вредноста

(Ослободување на исправката на вредноста)

Трансфер во:

- исправка на вредноста за Група 1

- исправка на вредноста за Група 2

- исправка на вредноста за Група 3

(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)

Ефект од курсни разлики

(Отпишани побарувања)

Состојба на 31 декември

тековна година 2023				претходна година 2022			
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
1,409	400	18,610	20,419	1,206	236	10,773	12,215
31,678	2,304	50,046	84,028	19,620	1,763	36,602	57,985
(26,929)	(2,212)	(8,604)	(37,745)	(19,429)	(1,557)	(6,321)	(27,307)
-	-	-	-	-	-	-	-
(5)	1	4	-	(5)	1	4	-
2	(55)	53	-	2	(55)	53	-
16	12	(28)	-	16	12	(28)	-
-	-	(1,950)	(1,950)	-	-	-	-
(1)	-	4	3	(1)	-	1	-
-	-	(27,695)	(27,695)	-	-	(22,474)	(22,474)
6,170	450	30,440	37,060	1,409	400	18,610	20,419

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

26. Заложени средства

Должнички хартии од вредност
Сопственички инструменти
Кредити на и побарувања од банки
Кредити на и побарувања од други клиенти
Останати побарувања
Вкупно заложени средства

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

27. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

во илјади денари		Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Станбени објекти и станови	Други вредности	Вкупно
Почетна сметководствена вредност							
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)		41,580	1,175,735	99,194	43,427	3,259	1,363,195
преземени во текот на годината		6,716	16,618	435	22,029	-	45,798
(продадени во текот на годината)		(4,862)	(151,726)	(12,506)	(8,302)	(54)	(177,450)
(пренос во сопствени средства)		-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)		43,434	1,040,627	87,123	57,154	3,205	1,231,543
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)		43,434	1,040,627	87,123	57,154	3,205	1,231,543
преземени во текот на годината		259,225	1,201,083	1,780,449	39,449	-	3,280,206
(продадени во текот на годината)		(12,654)	(52,291)	(2,189)	(1,030)	-	(68,164)
(пренос во сопствени средства)		-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)		290,005	2,189,419	1,865,383	95,573	3,205	4,443,585
Оштетување							
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)		40,725	1,160,188	96,379	43,427	3,178	1,343,897
загуба поради оштетување во текот на годината		6,832	17,384	2,781	22,029	15	49,041
(пренос во сопствени средства)		-	-	-	-	-	-
(продадени во текот на годината)		(4,806)	(151,708)	(12,506)	(8,302)	(49)	(177,371)
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)		42,751	1,025,864	86,654	57,154	3,144	1,215,567
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)		42,751	1,025,864	86,654	57,154	3,144	1,215,567
загуба поради оштетување во текот на годината		101,543	561,497	631,024	39,447	12	1,333,523
(пренос во сопствени средства)		-	-	-	-	-	-
(продадени во текот на годината)		(12,654)	(52,290)	(2,189)	(1,030)	-	(68,163)
Состојба на 31 декември 2022 (тековна година)		131,640	1,535,071	715,489	95,571	3,156	2,480,927
Сегашна сметководствена вредност							
на 1 јануари 2022 (претходна година)		855	15,547	2,815	-	81	19,298
на 31 декември 2022 (претходна година)		683	14,763	469	-	61	15,976
на 31 декември 2023 (тековна година)		158,365	654,348	1,149,894	2	49	1,962,658

27. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (продолжува)

Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се средства кои не се користат во редовното работење на Групата. Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се во сопственост на Банката.

Дел од овие средства, до моментот на нивно отуѓување, Групата ги издава под закуп. Нето-вредноста на средствата кои Групата ги издава на 31 декември 2023 изнесува 18,508 илјади денари (со состојба 31 декември 2022 година изнесува 7,920 илјади денари).

Објективната вредност на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања со состојба на 31 декември 2023 година изнесува 4.158.248 илјади денари (со состојба на 31 декември 2022 година изнесува 971,621 илјади денари).

Дел од признаеното оштетување во 2023 година во износ од 6,769 илјади денари (2022: 6,282 илјади денари) е признаено како расход во билансот на успех (види белешка 13), а остатокот е признаено во билансот на состојба.

Групата во текот на 2023 година оствари капитална добивка од продажба на преземени средства по основ на ненаплатени побарувања во износ од 46,126 илјади денари (2022: 151,130 илјади денари) (види белешка 11).

Во овој извештаен период, покрај останатиот имот кој беше преземен, Банката изврши и преземање на имот (недвижност и опрема) од три должници према кои постоеше поголема кредитна изложеност, и на тој начин се стекна со сопственост на имоти кои претставуваат значајни стопански капацитети.

По тој основ има зголемување на состојбата на преземени средства по основ на ненаплатени побарувања во износ од 1,946,682 илјади денари

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

28. Нематеријални средства
A. Усогласување на сегашната сметководствена вредност

		Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Неконтролирано учество*	Вкупно
<i>во илјади денари</i>									
Набавна вредност									
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)		-	244,144	-	92,227	18,576	-	-	354,947
зголемувања преку нови набавки		-	28,045	-	1,632	(9,997)	-	-	19,680
зголемувања преку интерен развој		-	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања преку деловни комбинации		-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)		-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓувања преку деловни комбинации)		-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)		-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба		-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)		-	272,189	-	93,859	8,579	-	-	374,627
Состојба на 1 јануари 2022 (тековна година)		-	272,189	-	93,859	8,579	-	-	374,627
зголемувања преку нови набавки		-	10,683	-	569	3,860	-	-	15,112
зголемувања преку интерен развој		-	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања преку деловни комбинации		-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)		-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓувања преку деловни комбинации)		-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)		-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба		-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)		-	282,872	-	94,428	12,439	-	-	389,739

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

28. Нематеријални средства (продолжува)
A. Усогласување на сегашната сметководствена вредност (продолжува)

		Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Неконтролирано учество*	Вкупно
<i>во илјади денари</i>									
Амортизација и оштетување									
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)		-	211,159	-	57,286	-	-	-	268,445
амортизација за годината		-	12,487	-	11,457	-	-	-	23,944
загуба поради оштетување во текот на годината		-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)		-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)									
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)		-	223,646	-	68,743	-	-	-	292,389
Состојба на 1 јануари 2022 (тековна година)		-	223,646	-	68,743	-	-	-	292,389
амортизација за годината		-	13,913	-	11,765	-	-	-	25,678
загуба поради оштетување во текот на годината		-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)		-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)									
Состојба на 31 декември 2023(тековна година)		-	237,559	-	80,508	-	-	-	318,067
Сегашна сметководствена вредност									
на 1 јануари 2022 (претходна година)		-	32,985	-	34,941	18,576	-	-	86,502
на 31 декември 2022 (претходна година)		-	48,543	-	25,116	8,579	-	-	82,238
на 31 декември 2023 (тековна година)		-	45,313	-	13,920	12,439	-	-	71,672

*само за консолидираните финансиски извештаи

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

28. Нематеријални средства (продолжува)

Б. Сметководствена вредност на нематеријалните средства каде што постои ограничување на сопственоста и/или се заложени како обезбедување за обврските на Групата

		Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Вкупно
во илјади денари								
Сегашна сметководствена вредност на:								
На 31 декември 2022 (претходна година)		-	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2023 (тековна година)								

На 31 декември 2023 година, Групата нема заложено нематеријални средства како обезбедување на обврските на Банката (на 31 декември 2022: нема).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

29. Недвижности и опрема

А. Усогласување на сегашната сметководствена вредност

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земен под закуп	Вкупно
<i>во илјади денари</i>									
Набавна вредност									
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)	89,200	3,228,016	159,602	360,378	793,094	13,472	55,025	65,386	4,764,173
Зголемувања	-	-	-	-	-	-	152,457	-	152,457
зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување)	-	-	(16,351)	(45,799)	(92,005)	-	-	(800)	(154,955)
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	(11,584)	-	-	-	-	-	-	(11,584)
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	46,582	4,512	33,076	90,450	37	(184,914)	10,257	-
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)	89,200	3,263,014	147,763	347,655	791,539	13,509	22,568	74,843	4,750,091
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)	89,200	3,263,014	147,763	347,655	791,539	13,509	22,568	74,843	4,750,091
зголемувања	-	-	-	-	-	-	200,969	-	200,969
зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување)	-	(177)	(3,769)	(27,243)	(55,939)	-	-	(9,856)	(96,984)
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	45,901	10,247	29,371	92,941	-	(192,742)	14,282	-
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)	89,200	3,308,738	154,241	349,783	828,541	13,509	30,795	79,269	4,854,076

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон посебните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година
29. Недвижности и опрема (продолжува)
A. Усогласување на сегашната сметководствена вредност (продолжува)
во илјади денари
Амортизација и оштетување

Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)

амортизација за годината

загуба поради оштетување во текот на годината

(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)

(отуѓување и расходување)

(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)

пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба

останати преноси

Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)

Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)

амортизација за годината

загуба поради оштетување во текот на годината

(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)

(отуѓување и расходување)

(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)

пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба

останати преноси

Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)

Сегашна сметководствена вредност

на 1 јануари 2022(претходна година)

на 31 декември 2022 (претходна година)

на 31 декември 2023 (тековна година)

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцеларис- ка опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижности- те и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)	-	910,766	116,768	321,233	610,905	-	-	45,827	2,005,499
амортизација за годината	-	80,820	17,402	14,668	76,451	-	-	3,958	193,299
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	(16,351)	(45,799)	(91,964)	-	-	(800)	(154,914)
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	(2,679)	-	-	-	-	-	-	(2,679)
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)	-	988,907	117,819	290,102	595,392	-	-	48,985	2,041,205
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)	-	988,907	117,819	290,102	595,392	-	-	48,985	2,041,205
амортизација за годината	-	81,377	14,848	19,873	85,531	-	-	8,631	210,260
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	(43)	(3,769)	(27,100)	(55,219)	-	-	(9,856)	(95,987)
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)	-	1,070,241	128,898	282,875	625,704	-	-	47,760	2,155,478
Сегашна сметководствена вредност	89,200	2,317,250	42,834	39,145	182,189	13,472	55,025	19,559	2,758,674
на 1 јануари 2022(претходна година)	89,200	2,274,107	29,944	57,553	196,147	13,509	22,568	25,858	2,708,886
на 31 декември 2022 (претходна година)	89,200	2,238,497	25,343	66,908	202,837	13,509	30,795	31,509	2,698,598
на 31 декември 2023 (тековна година)									

29. Недвижности и опрема (продолжува)

Б. Сметководствена вредност на ставките на недвижностите и опремата каде што постои ограничување на сопственоста и/или се заложени како обезбедување за обврските на Групата

во илјади денари

Сегашна сметководствена вредност на:
 На 31 декември 2022 (претходна година)
 На 31 декември 2023 (тековна година)

Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижности-те и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	Вкупно
-	-	-	-	-	-	-	-	-

Износот на неисплатени обврски за набавка на недвижности и опрема за 2023 година изнесува 12,995 илјади денари (2022: 5,053 илјади денари).

На 31 декември 2023 година, Групата нема заложено недвижности и опрема како обезбедување на обврските на Групата (на 31 декември 2022: нема).

30. Тековни и одложени даночни средства и обврски

30.1. Тековни даночни средства и тековни даночни обврски

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
Побарувања за данок на добивка (тековен)	890
Обврски за данок на добивка (тековен)	229,888
	983
	33,554

30.2. Одложени даночни средства и одложени даночни обврски

A. Признаени одложени даночни средства и одложени даночни обврски

	тековна година 2022			претходна година 2021		
	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето- основа	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето- основа
<i>во илјади денари</i>						
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/обврски признаени во билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/обврски признаени во капиталот	-	-	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-	-	-

30. Тековни и одложени даночни средства и обврски (продолжува)

Б. Непризнаени одложени даночни средства

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
-	-
-	-

Даночни загуби

Даночни кредити

Вкупно непризнаени одложени даночни средства

30. Тековни и одложени даночни средства и обврски (продолжува)

В. Усогласување на движењата на одложените даночни средства и одложените даночни обврски во текот на годината

	Состојба на 1 јануари	Признаени во текот на годината во:		Состојба на 31 декември
		билансот на успех	капиталот	
<i>во илјади денари</i>				
претходна година 2021				
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-
тековна година 2022				
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-

A. Нетековни средства кои се чуваат за продажба

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
5,453	5,453
5,453	5,453

Средството е во фаза на продажба, и се очекува истата да се реализира во првиот квартал на 2024 година.

Б. Група за отуѓување

[illegible]

В. Добивка/(загуба) признаена од продажбата на средствата кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	

32. Обврски за тргување

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
<i>Депозити на банки</i>	
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ	-
Орочени депозити	-
Останати депозити	-
	-
<i>Депозити на други комитенти</i>	
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ	-
Орочени депозити	-
Останати депозити	-
	-
<i>Издадени должнички хартии од вредност</i>	
Инструменти на пазарот на пари	-
Сертификати за депозит	-
Издадени обврзници	-
Останато	-
	-
<i>Останати финансиски обврски</i>	
	-
<i>Деривати за тргување</i>	
Договори зависни од промената на каматната стапка	-
Договори зависни од промената на курсот	599
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9	-
	-
Вкупно обврски за тргување	599

Обврските за тргување во 2023 година во износ од 599 илјади денари се однесуваат на дериватите за тргување, договори зависни од промена на курсот (2022: нема).

33. Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање

во илјади денари			
тековна година 2023		претходна година 2022	
Сегашна сметководствена вредност	договорна вредност, платлива на достасување	Сегашна сметководствена вредност	договорна вредност, платлива на достасување
<i>Депозити на банки</i>			
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ	-	-	-
Орочени депозити	-	-	-
Останати депозити	-	-	-
-	-	-	-
<i>Депозити на други комитенти</i>			
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ	-	-	-
Орочени депозити	-	-	-
Останати депозити	-	-	-
-	-	-	-
<i>Издадени должнички хартии од вредност</i>			
Инструменти на пазарот на пари	-	-	-
Сертификати за депозит	-	-	-
Издадени обврзници	-	-	-
Останато	-	-	-
-	-	-	-
<i>Субординирани обврски</i>			
Останати финансиски обврски	-	-	-
-	-	-	-
Вкупно финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање			
-	-	-	-

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
Движење на промените во кредитната способност на Банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност	
Состојба на 1 јануари	-
Признаено во Останата сеопфатна добивка за годината (Трансфер во други резервни фондови)	-
Состојба на 31 декември	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година
34. Депозити
34.1. Депозити на банки

во илјади денари				
тековна година 2023		претходна година 2022		
краткорочни		долгорочни	краткорочни	долгорочни
Тековни сметки				
домашни банки	118,835	-	233,191	-
странски банки	15,006	-	27,167	-
Депозити по видување				
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Орочени депозити				
домашни банки	387,419	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Ограничени депозити				
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Останати депозити				
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити				
домашни банки	198	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Тековна достасаност	-	-	-	-
Вкупно депозити на банки	521,458	-	260,358	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година
34. Депозити (продолжува)
34.2. Депозити на други комитенти

<i>во илјади денари</i>				
тековна година 2022		претходна година 2022		
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни	
Нефинансиски друштва				
Тековни сметки	30,457,139	-	29,139,361	-
Депозити по видување	394,361	-	544,314	-
Орочени депозити	2,482,680	825,971	775,890	467,609
Ограничени депозити	512,424	1,215,430	580,392	872,007
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	17,730	-	9,012	-
	33,864,334	2,041,401	31,048,969	1,339,616
Држава				
Тековни сметки	528,559	-	569,735	-
Депозити по видување	2,534	-	2,347	-
Орочени депозити	35,000	20,000	35,000	-
Ограничени депозити	186	-	199	-
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	440	-	85	-
	566,719	20,000	607,366	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Тековни сметки	2,578,486	-	2,326,746	-
Депозити по видување	471	-	483	-
Орочени депозити	362,996	191,952	379,622	178,095
Ограничени депозити	16,260	2,035	14,055	2,028
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	3,869	-	994	-
	2,962,082	193,987	2,721,900	180,123
Финансиски друштва, освен банки				
Тековни сметки	371,320	-	430,012	-
Депозити по видување	397	-	419	-
Орочени депозити	-	388,779	41,500	468,779
Ограничени депозити	11,433	13,807	6,217	28,803
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	4,607	-	2,849	-
	387,757	402,586	480,997	497,582
Домаќинства				
Тековни сметки	42,084,096	-	38,274,502	-
Депозити по видување	8,880,744	-	9,767,958	-
Орочени депозити	28,088,605	19,051,498	30,542,772	14,286,155
Ограничени депозити	891,861	1,336,281	1,096,202	791,705
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	207,222	-	116,101	-
	80,152,528	20,387,779	79,797,535	15,077,860
Нерезиденти, освен банки				
Тековни сметки	962,241	-	750,128	-
Депозити по видување	1,493	-	1,494	-
Орочени депозити	70,192	287,478	80,355	244,446
Ограничени депозити	206,834	7,560	337,919	7,403
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	778	-	444	-
	1,241,538	295,038	1,170,340	251,849
Тековна достасаност	5,317,536	(5,317,536)	6,593,390	(6,593,390)
Вкупно депозити на други комитенти	124,492,494	18,023,255	122,420,497	10,753,640

34. Депозити (продолжува)**34.2. Депозити на други комитенти (продолжува)**

Ограничените депозити претставуваат депозити од кои Групата во име на депонентите врши плаќања во странство, отвора акредитиви, набавува странски средства за плаќање, а дел од нив служат како обезбедување по кредити и издадени гаранции кои Групата ги одобрила на одредени претпријатија, депозити како обезбедување по одобрени потрошувачки кредити и кредити на население.

35. Издадени должнички хартии од вредност

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

Инструменти на пазарот на пари

Сертификати за депозит

Издадени обврзници

Останато

Обврски врз основа на камати за издадени хартии од вредност

Вкупно издадени должнички хартии од вредност

36. Обврски по кредити

А. Структура на обврските по кредити според видот на обврската и секторот на давателот

во илјади денари				
тековна година 2023		претходна година 2022		
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни	
Банки				
Резиденти				
Обврски по кредити	34	463,738	34	176,073
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	192	-	80	-
Нерезиденти				
Обврски по кредити	-	409,385	-	520,110
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	3,112	-	1,862	-
Нефинансиски друштва				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Држава				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Финансиски друштва, освен банки				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Нерезиденти, освен банки				
Нефинансиски друштва				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Држава				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Финансиски друштва, освен банки				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Домаќинства				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Тековна достасаност	285,474	(285,474)	270,512	(270,512)
Вкупно обврски по кредити	288,812	587,649	272,488	425,671

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година
36. Обврски по кредити (продолжува)
Б. Обврски по кредити според кредитодавателот (продолжува)

<i>во илјади денари</i>				
тековна година 2023		претходна година 2022		
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни	
<i>домашни извори:</i>				
Развојна банка на Северна				
Македонија – РБСМ (поранешна				
МБПР) – ЗКДФ				
34	34	34	170	
135	433,917	80	175,902	
57	29,787	-	-	
РБСМ – ЕИБ				
РБСМ- Дигитализација/Енергетска				
ефикасност/Обновливи извори на енергија				
226	463,738	114	176,072	
<i>странски извори:</i>				
EBRD - TARA (Transfer and Amendment				
and Restatement Agreement)				
687	60,342	917	80,837	
EBRD - CSP (SME Competitiveness				
Support Programme)				
94	137,996	93	196,090	
EBRD - GEFF (Western Balkans Green				
Economy Financing Facility)				
1	1,928	7	28,640	
EBRD – CSP II (SME Competitiveness				
Support Programme)				
11	17,560	38	87,799	
EBRD - GEFF II (Western Balkans				
Green Economy Financing Facility)				
647	36,551	579	60,917	
EBRD – REBOOT (Sustainable Reboot				
SME Programme)				
642	81,989	228	65,828	
EBRD - GEFF III (Western Balkans				
GEFF III – REpower Residential Programme)				
1,030	73,019	-	-	
3,112	409,385	1,862	520,111	
Тековна достасаност				
285,474	(285,474)	270,512	(270,512)	
288,812	587,649	272,488	425,671	

Вкупно обврски по кредити

36. Обврски по кредити (продолжува)

Б. Обврски по кредити според кредитодавателот (продолжува)

Кредитодавател	Валута	Каматна стапка	Година на достасување	Вид на обезбедување
РБСМ - ЗКДФ	МКД/ЕУР	0,5 %	согласно договорите склучени со крајните корисници	3 меници
РБСМ - ЗКДФ	МКД	-	15.07.2022 година	4 меници
РБСМ – ЕИБ	ЕУР	0 %, 1,5 % фиксна	согласно договори за кредит склучени со РБСМ	8 меници во форма на нотарски акт *Залог на побарувања по договори за поткредит со крајните корисници во форма на нотарски акт
РБСМ-Дигитализација/Енергетска ефикасност/Обновливи извори на енергија	ЕУР	0,9% фиксна	согласно договори за кредит склучени со РБСМ	2 меници во форма на нотарски акт *Ќе се воспостави залог на побарувања по договори за поткредит со крајните корисници во форма на нотарски акт
EBRD - TARA	ЕУР	6,5 %-фиксна, 5 %-прилагодлива	согласно договорите склучени со крајните корисници	необезбедено
EBRD - CSP	ЕУР	3м ЕУРИБОР + 2 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	28.09.2026	необезбедено
EBRD-GEFF	ЕУР	6м ЕУРИБОР + 1,85 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	30.12.2025	необезбедено
EBRD – CSP II	ЕУР	3м ЕУРИБОР + 1,7 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	28.03.2024	необезбедено
EBRD-GEFF II	ЕУР	6м ЕУРИБОР + 1,7 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	10.03.2025	необезбедено
EBRD-REBOOT	ЕУР	3м ЕУРИБОР + 1,7 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	12.05.2025	необезбедено
EBRD-GEFF III	ЕУР	6м ЕУРИБОР + 1,55 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	03.04.2025	необезбедено

36. Обврски по кредити (продолжува)**Б. Обврски по кредити според кредитодавателот (продолжува)**

Групата има засновано залог на побарувања во форма на нотарски акт во корист на РБСМ по договори за поткредит со крајните корисници одобрени од кредитните линии на ЕИБ, администрирани преку РБСМ. Со состојба на 31 декември 2023 година износот на обврските по кредити за кои Банката има воспоставено залог на побарувања по договори за поткредит изнесува 103,647 илјади денари (2022: 175,902 илјади денари) (Белешка 22.2).

Со состојба на 31.12.2023 година Банката е усогласена со ковенантите согласно договорите со EBRD.

37. Субординирани обврски

Обврски по субординирани депозити

Обврски врз основа на камати

Обврски по субординирани кредити

Обврски врз основа на камати

Обврски по субординирани издадени должнички хартии од вредност

Обврски врз основа на камати

Откупливи приоритетни акции

Вкупно субординирани обврски

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

38. Посебна резерва и резервирања

	Посебна резерва за вонбилансни кредитни изложености	Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови	Резервирања за пензиите и за други користи за вработените	Резервирања за реструктурирањето	Резервирања за неповолните договори	Останати резервирања	Вкупно
<i>во илјади денари</i>							
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)	301,662	-	38,973	-	-	-	340,635
дополнителни резервирања во текот на годината	412,099	-	209	-	-	-	412,308
(искористени резервирања во текот на годината)	-	-	(3,493)	-	-	-	(3,493)
(ослободување на резервирањата во текот на годината)	(299,184)	-	(3,099)	-	-	-	(302,283)
Ефект од курсни разлики	(287)	-	-	-	-	-	(287)
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)	414,290	-	32,590	-	-	-	446,880
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)	414,290	-	32,590	-	-	-	446,880
дополнителни резервирања во текот на годината	329,970	-	10,283	-	-	-	340,253
(искористени резервирања во текот на годината)	-	-	(4,058)	-	-	-	(4,058)
(ослободување на резервирањата во текот на годината)	(292,913)	-	(449)	-	-	-	(293,362)
Ефект од курсни разлики	(43)	-	-	-	-	-	(43)
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)	451,304	-	38,366	-	-	-	489,670

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

Активните вонбилансни позиции изложени на кредитен ризик за кои се утврдува посебна резерва, се класифицирани во различни ризични категории соодветно на проценетиот ризик за потенцијални загуби. На 31 декември 2023 година 93,03% од вкупните активни вонбилансни позиции се класифицирани во ризична категорија А, ризичната категорија Б учествува со 4,08%, а ризичните категории В, Г и Д со 2,89%.

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
50,019	30,765
13,732	5,949
17,848	11,425
35,316	36,814
-	
-	
538	418
37,293	64,588
519,240	278,323
13,033	5,868
207,768	273,488
6,596	3,643
8,756	9,263
35,014	43,555
945,153	764,099

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

40. Запишан капитал

A. Запишан капитал

во денари		број на издадени акции				во илјади денари	
Номинална вредност по акција		обични акции		неоткупливи приоритетни акции		Вкупно запишан капитал	
обични акции	неоткупливи приоритетни акции	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
Состојба на 1 јануари - целосно платени	1,000	-	2,279,067	2,279,067	-	2,279,067	2,279,067
Запишани акции во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
Реализација на опциите на акции	-	-	-	-	-	-	-
Поделба/окрупнување на номиналната вредност на акција	-	-	-	-	-	-	-
Останати промени во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
Конверзија на приоритетни во обични акции	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември - целосно платени	1,000	-	2,279,067	2,279,067	-	2,279,067	2,279,067

Издадените обични акции на Банката се целосно платени. Имателите на обични акции имаат право на дивиденда и имаат право на еден глас на Собранието. Сите акции носат право на сразмерно учество во поделбата на остатокот на стечајната, односно ликвидационата маса. Согласно акционерската книга, на 31 декември 2023 година кај 144.236 обични акции, односно 6,33% од вкупниот акционерски капитал (на 31 декември 2022 година кај 137,496 обични акции, односно 6,03%), има ограничување/а на правото/ата засновани на закон и/или на Одлука или акт на надлежен орган.

На 31 декември 2023 година Банката не поседува сопствени акции. Отворените инвестициски фондови управувани од подружницата на Банката, КБ Публикум Инвест АД Скопје, поседуваат вкупно 13.846 обични акции, односно 0,61 % од вкупниот акционерски капитал, и тоа КБ Публикум - Балансиран поседува 2,610 обични акции, односно 0.115 % од вкупниот акционерски капитал и КБ Публикум МБИ 10 поседува 11.236 обични акции, односно 0.49 % од вкупниот акционерски капитал (со 31.12.2022 година вкупно 17,666 акции односно 0.78 %, и тоа КБ Публикум - Балансиран поседува 2610 обични акции, односно 0.115 % и КБ Публикум МБИ 10 поседува 15,056 обични акции, односно 0.66 %).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

40. Запишан капитал (продолжува)**Б. Дивиденди****Б.1. Објавени дивиденди и платени дивиденди од страна на Групата**

Објавени дивиденди и платени дивиденди за годината

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-

Дивиденда по обична акција

Дивиденда по приоритетна акција

во денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
-	-

Б.2. Објавени дивиденди по денот на билансот на состојба (не се прикажани обврски за дивиденди во билансот на состојба)

Објавени дивиденди по 31 декември

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
2,073,951	1,139,534

Дивиденда по обична акција

Дивиденда по приоритетна акција

во денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
910	500
-	-

Предлог Одлуката за определување на износот на дивидендата и датуми на исплата на дивиденда за 2023 година е одобрена од страна на Надзорниот одбор.

До датумот на издавање на финансиските извештаи, дивидендата се уште не е усвоена од страна на Собанието на акционери.

В. Акционери чија сопственост надминува 5% од акциите со право на глас

	во илјади денари		во %	
	тековна година 2023	претходна година 2022	тековна година 2023	претходна година 2022
Име на акционерот	Запишан капитал (номинална вредност)	Запишан капитал (номинална вредност)	право на глас	право на глас
АДОРА ИНЖЕНЕРИНГ ДООЕЛ експорт импорт Скопје	341,700	341,700	14.99 %	14.99 %
Вкупно	341,700	341,700	14.99 %	14.99 %

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

41. Заработка по акција**A. Основна заработка по акција**

Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции

Нето-добивка за годината

Дивиденда за неоткупливи приоритетни акции

Корекции на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции

Вредност на емитирани акции

Вредност на повлечени акции

Вредност на дивиденда исплатена во акции

Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
3,587,308	2,156,076
-	-
-	-
-	-
3,587,308	2,156,076

Пондериран просечен број на обичните акции

Издадени обични акции на 1 јануари

Ефекти од промените на бројот на обичните акции во текот на годината

Ефект од конверзија на неоткупливи приоритетни во обични акции

Ефект на продажба на сопствени акции на пазарот

Ефект од нова емисија на обични акции

Пондериран просечен број на обичните акции на 31 декември

Основна заработка по акција (во денари)

<i>број на акции</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
2,279,067	2,279,067
-	-
-	-
-	-
2,279,067	2,279,067
1,574	946

B. Разводната заработка по акција

Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции разводната

Нето-добивка за годината која има припаѓа на имателите на обични акции (разводната)

Корекции на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции за ефектите на сите издадени потенцијални обични акции (наведете поодделно)

Дивиденда на приоритетни акции конвертирани во обични акции

Приход од реализирани опции

Вредност на откупени сопствени акции

Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции (разводната)

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
3,587,308	2,156,076
-	-
-	-
-	-
3,587,308	2,156,076

Пондериран просечен број на обичните акции (разводната)

Издадени обични акции на 1 јануари

Ефект од издавањето на потенцијалните обични акции

Пондериран просечен број на обичните акции (разводнети) на 31 декември

Разводната заработка по акција (во денари)

<i>Број на акции</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
2,279,067	2,279,067
-	-
2,279,067	2,279,067
1,574	946

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

42. Потенцијални обврски и потенцијални средства**42.1. Потенцијални обврски**

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2022	претходна година 2021
Платежни непокриени гаранции	
во денари	1,173,754
во странска валута	807,244
во денари со валутна клаузула	2,164,235
Чинидбени непокриени гаранции	182,329
во денари	4,456,528
во странска валута	4,669,366
во денари со валутна клаузула	79,229
Непокриени акредитиви	445,477
во денари	1,181,139
во странска валута	1,510,482
во денари со валутна клаузула	-
Неискористени пречекорувања по тековни сметки	-
Неискористени лимити на кредитни картички	424,060
Преземени обврски за кредитирање и неискористени кредитни лимити	761,920
Издадени покриени гаранции	-
Покриени акредитиви	-
Останати потенцијални обврски	2,093,893
Вкупно потенцијални обврски пред посебната резерва	1,968,916
(Посебна резерва)	1,261,384
Вкупно потенцијални обврски намалени за посебната резерва	1,183,159
	2,453,396
	2,560,791
	922,184
	876,585
	46,907
	2,940
	1,604,626
	2,189,896
	17,202,883
	19,323,340
	(451,304)
	(414,290)
	16,751,579
	18,909,050

Заклучно со 31 декември 2023 година, Групата води 13 судски постапки (2022: 15 судски постапки) во кои е тужена страна од правни и физички лица, а кои произлегуваат од нејзиното работење. Вкупниот износ на потенцијални обврски кои можат да произлезат од овие постапки на 31 декември 2023 година изнесуваше 127,704 илјади денари плус камата (2022: 402,307 илјади денари плус камата)

Групата обезбедува банкарски гаранции и акредитиви за гарантирање на работењето на клиентите пред трети страни. Овие договори имаат фиксни лимити и вообичаено се одобруваат за период до една година. Достасувањата не се концентрирани во ниту еден период.

Овие потенцијални обврски имаат вонбилансен кредитен ризик затоа што во билансот на состојба се признаваат само провизиите и исправките за потенцијални загуби сè до моментот кога преземените и потенцијални обврски ќе бидат исполнети или ќе достасаат. Голем дел од преземените и потенцијалните обврски ќе достасаат без да бидат авансирани во целост или делумно. Поради тоа износите не претставуваат идни парични текови. Износот на отповикливи потенцијални обврски изнесува 1,604,626 илјади денари, а износот на неотповикливи (неискористени неотповикливи кредитни лимити) 5,808,673 илјади денари (2022: 2,189,896 илјади денари, а износот на неотповикливи 5,712,866 илјади денари).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

42. Потенцијални обврски и потенцијални средства (продолжува)

42.1. Потенцијални обврски (продолжува)

Даночен ризик

Деловните книги и сметководствената регулатива на Групата подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во период од 5 години по поднесената даночна пријава за финансиската година и евентуално можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според процените на раководството на Групата, на датумот на овие финансиски извештаи нема сознанија за какви било дополнителни околности кои можат да создадат потенцијални материјални обврски во тој поглед.

42.2. Потенцијални средства

Наведете ги одделно позначајните потенцијални средства:

Вкупно потенцијални средства

во илјади денари	
тековна година 2023	претходна година 2022
-	-
-	-

43. Работи во име и за сметка на трети лица

Администрирање на средствата во име и за сметка на трети лица

Депозити во денари

Депозити во странска валута

Кредити во денари

Кредити во странска валута

Други побарувања во денари

Други побарувања во странска валута

Управување на средствата во име и за сметка на трети лица

Депозити во денари

Депозити во странска валута

Кредити во денари

Кредити во странска валута

Други побарувања во денари

Други побарувања во странска валута

Старателски сметки

Останато

Вкупно

во илјади денари					
тековна година 2023			претходна година 2022		
Средства	Обврски	Нето позиција	Средства	Обврски	Нето позиција
44,419	44,419	-	42,994	44,419	(1,425)
-	-	-	-	-	-
113,983	115,454	(1,471)	153,292	152,354	938
-	-	-	-	-	-
-	80	(80)	-	61	(61)
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
94,473	94,473	-	104,619	101,426	3,193
1,422	3,940	(2,518)	1,721	4,165	(2,444)
254,297	258,366	(4,069)	302,626	302,425	201

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

44. Трансакции со поврзаните страни

А. Биланс на состојба

во илјади денари

Состојба на 31 декември 2023

Средства

	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Групата	Останати поврзани страни	Вкупно
Тековни сметки	-	-	-	-	-	-
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања	-	-	-	-	-	-
хипотекарни кредити	-	-	-	155,673	-	155,673
потрошувачки кредити	-	-	-	34,600	-	34,600
побарувања по финансиски лизинг	-	-	-	-	-	-
побарувања по факторинг и форфетирање	-	-	-	-	-	-
останати кредити и побарувања	-	-	14	1,115,580	-	1,115,594
Вложувања во хартиите од вредност	-	-	403,904	-	-	403,904
(Исправка на вредноста)	-	-	-	(12,144)	-	(12,144)
Останати средства	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	403,918	1,293,709	-	1,697,627
Обврски						-
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-
Депозити	-	-	1,429	1,136,117	-	1,137,546
Издадени хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	-	-
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	1,429	1,136,117	-	1,137,546

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)
A. Биланс на состојба (продолжува)

во илјади денари

Состојба на 31 декември 2023
Потенцијални обврски

Издадени гаранции

Издадени акредитиви

Останати потенцијални обврски

(Посебна резерва)

Вкупно
Потенцијални средства

Примени гаранции

Останати потенцијални средства

Вкупно

Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Групата	Останати поврзани страни	Вкупно
-	-	-	89,682	-	89,682
-	-	-	-	-	-
-	-	296	42,164	-	42,460
-	-	(3)	(434)	-	(437)
-	-	293	131,412	-	131,705
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

во илјади денари

Состојба на 31 декември 2022
Средства

Тековни сметки

Средства за тргување

Кредити и побарувања

хипотекарни кредити

потрошувачки кредити

побарувања по финансиски лизинг

побарувања по факторинг и форфетирање

останати кредити и побарувања

Вложувања во хартиите од вредност

(Исправка на вредноста)

Останати средства

Вкупно

Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Групата	Останати поврзани страни	Вкупно
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	100,334	-	100,334
-	-	-	20,653	-	20,653
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	17	1,181,355	-	1,181,372
-	-	385,387	-	-	385,387
-	-	-	(18,528)	-	(18,528)
-	-	-	-	-	-
-	-	385,404	1,283,814	-	1,669,218

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

А. Биланс на состојба (продолжува)

Обврски

Обврски за тргување

Депозити

Издадени хартии од вредност

Обврски по кредити

Субординирани обврски

Останати обврски

Вкупно**Потенцијални обврски**

Издадени гаранции

Издадени акредитиви

Останати потенцијални обврски

(Посебна резерва)

Вкупно**Потенцијални средства**

Примени гаранции

Останати потенцијални средства

Вкупно

Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Групата	Останати поврзани страни	Вкупно
-	-	-	-	-	-
-	-	2,737	1,049,563	-	1,052,300
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	2,737	1,049,563	-	1,052,300
-	-	-	40,153	-	40,153
-	-	-	-	-	-
-	-	292	36,214	-	36,506
-	-	(7)	(390)	-	(397)
-	-	285	75,977	-	76,262
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

Б. Приходи и расходи кои произлегуваат од трансакциите со поврзаните страни

во илјади денари		Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Групата	Останати поврзани страни	Вкупно
2023 (тековна година)							
Приходи							
Приходи од камата		-	-	-	59,772	-	59,772
Приходи од провизии и надомести		-	-	266	7,461	-	7,727
Нето-приходи од тргување		-	-	-	-	-	-
Приходи од дивиденда		-	-	-	-	-	-
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства		-	-	-	-	-	-
Останати приходи		-	-	92,549	3,216	-	95,765
Трансфери помеѓу субјектите		-	-	-	-	-	-
Вкупно		-	-	92,815	70,449	-	163,264
Расходи							
Расходи за камата		-	-	-	14,996	-	14,996
Расходи за провизии и надомести		-	-	-	-	-	-
Нето-загуби од тргување		-	-	-	-	-	-
Расходи за набавка на нетековните средства		-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа		-	-	(5)	(5,033)	-	(5,038)
Останати расходи		-	-	1	2,526	-	2,527
Трансфери помеѓу субјектите		-	-	-	-	-	-
Вкупно		-	-	(4)	12,489	-	12,485

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

Б. Приходи и расходи кои произлегуваат од трансакциите со поврзаните страни (продолжува)

во илјади денари		Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Групата	Останати поврзани страни	Вкупно
2022 (претходна година)							
Приходи							
Приходи од камата		-	-	-	40,035	-	40,035
Приходи од провизии и надомести		-	-	187	7,036	-	7,223
Нето-приходи од тргување		-	-	-	-	-	-
Приходи од дивиденда		-	-	-	-	-	21,285
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства		-	-	-	-	-	-
Останати приходи		-	-	75,629	3,002	-	78,631
Трансфери помеѓу субјектите		-	-	-	-	-	-
Вкупно		-	-	75,816	50,073	-	125,889
Расходи							
Расходи за камата		-	-	-	8,814	-	8,814
Расходи за провизии и надомести		-	-	-	-	-	-
Нето-загуби од тргување		-	-	-	-	-	-
Расходи за набавка на нетековните средства		-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа		-	-	-	(349)	-	(349)
Останати расходи		-	-	2	1,650	-	1,652
Трансфери помеѓу субјектите		-	-	-	-	-	-
Вкупно		-	-	2	10,115	-	10,117

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)**В. Надомести на раководниот кадар на Групата**

Краткорочни користи за вработените	303,433
Користи по престанокот на вработувањето	-
Користи поради престанок на вработувањето	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со сопственички инструменти	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со парични средства	-
Останато	16,196
Вкупно	319,629

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2023	претходна година 2022
	245,600
	-
	-
	-
	-
	-
	15,707
319,629	261,307

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

45. Наеми

A. Наемодавател

A.1. Побарувања по финансиски наеми

во илјади денари
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Вкупно побарувања по финансиски наем	Период на достасување на побарувањата по финансиски наем		
	до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

A.2. Побарувања по неотповикливи оперативни наеми

во илјади денари
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Вкупно побарувања по неотповикливи оперативни наеми	Период на достасување на побарувањата по неотповикливи оперативни наеми		
	до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

45. Наеми (продолжува)

A. Наемодавател (продолжува)

A.2. Побарувања по неотповикливи оперативни наеми (продолжува)

во илјади денари

Вредност на имотот даден под оперативен наем:

состојба на 31 декември 2023 (тековна година)

состојба на 31 декември 2022 (претходна година)

Вкупно

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-

Б. Наемател

Б.1. Обврски по финансиски наеми

во илјади денари

Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)

Вкупно

Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)

Вкупно

Вкупно обврски по финансиски наем	Период на достасување на обврските по финансиски наем		
	до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

45. Наеми (продолжува)

Б. Наемател (продолжува)

Б.1. Обврски по финансиски наеми (продолжува)

во илјади денари		Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
Вредност на имотот земен под финансиски наем:								
Набавна вредност								
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)		-	-	-	-	-	-	-
Зголемувања		-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)		-	-	-	-	-	-	-
Останато		-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022(претходна година)		-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)		-	-	-	-	-	-	-
Зголемувања		-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)		-	-	-	-	-	-	-
Останато		-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)		-	-	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година
45. Наеми (продолжува)
Б. Наемател (продолжува)
Б.1. Обврски по финансиски наеми (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
Акумулирана амортизација и оштетување							
Состојба на 1 јануари 2022 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
амортизација за годината	-	-	-	-	-	-	-
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2023 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
амортизација за годината	-	-	-	-	-	-	-
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
Сегашна сметководствена вредност на 1 јануари 2022 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2022 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2023 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

45. Наеми (продолжува)

Б. Наемател (продолжува)

Б.2. Обврски по неотповикливи оперативни наеми

во илјади денари

	Вкупно побарувања по неотповикливи оперативни наеми	Период на достасување на побарувањата по неотповикливи оперативни наеми		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)	37,575	4,285	11,524	21,766
Вкупно	37,575	4,285	11,524	21,766
Состојба на 31 декември 2022 (претходна година)	45,780	4,285	13,943	27,552
Вкупно	45,780	4,285	13,943	27,552

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

46. Плаќања врз основа на акции

Датум на давање на опцијата
Датум на истекување на опцијата
Цена на реализација на опцијата
Цена на акцијата на датумот на давање на опцијата
Варијанса
Очекуван принос на дивидендата
Каматна стапка
Објективна вредност на датумот на давање на опцијата

во илјади денари			
тековна година 2023		претходна година 2022	
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

Состојба на 1 јануари

Промени во текот на годината
опции дадени на членовите на Надзорниот одбор
опции дадени на членовите на Управниот одбор
останати дадени опции
форфетирани опции
реализирани опции
опции со истечен краен рок

Состојба на 31 декември

тековна година 2023		претходна година 2022	
број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции	број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

47. Подружници на Групата

Види сметководствена политика в).

Значајни подружници

Значајна подружница на Групата е КБ Публикум Инвест АД Скопје. Своите активности ги извршува во Република Северна Македонија. Групата има 78.43 % од акциите со право на глас во Подружницата (2022: 64.29 %).

Значајни ограничувања

Групата нема значајни ограничувања на својата способност да ги користи средствата или да ги подмирува обврските.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година

47. Подружници на Групата (продолжува)**Неконтролирано учество во подружници**

Табелата во продолжение дава информации за подружниците каде што има материјално неконтролирано учество.

КБ Публикум

Во илјади денари

На 31 декември 2023

Средства

Парични средства и парични еквиваленти	1,904
Финансиски средства чувани за тргување	40,405
Вложувања во хартии од вредност чувани до достасување	74,727
Депозити во банки	31,100
Недвижности и опрема	513
Нематеријални средства	754
Останати средства	9,913

Вкупно средства **159,316**

Обврски

Обврски кон добавувачи и други обврски	16,574
--	--------

Вкупно обврски **16,574**

Нето-средства **142,742**

Сметководствена вредност на неконтролираното учество **30,789**

За годината завршена на
31 декември 2023

Приходи	79,165
Расходи	(36,967)
Добивка/(загуба)	42,198
Вкупна сеопфатна добивка/(загуба)	42,198
Добивка/(загуба) на неконтролираното учество	15,069

За годината завршена на
31 декември 2023

Парични текови од оперативни активности	50,526
Парични текови од инвестициони активности	(22,261)
Парични текови од финансиски активности, пред дивиденди на неконтролираното учество	(21,286)
Парични текови од финансиски активности, дивиденди на неконтролираното учество	(11,824)
Нето-зголемување/(намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти	(4,845)

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ**Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година****47. Подружници на Групата (продолжува)****КБ Публикум***Во илјади денари***На 31 декември 2022****Средства**

Парични средства и парични еквиваленти	1,281
Финансиски средства чувани за тргување	21,830
Вложувања во хартии од вредност чувани до достасување	55,767
Депозити во банки	73,000
Недвижности и опрема	930
Нематеријални средства	768
Останати средства	8,634

Вкупно средства **162,210****Обврски**

Обврски кон добавувачи и други обврски	28,556
--	--------

Вкупно обврски **28,556****Нето-средства** **133,654****Сметководствена вредност на неконтролираното учество** **47,727****За годината завршена на
31 декември 2022**

Приходи	78,005
Расходи	(34,233)
Добивка/(загуба)	43,772
Вкупна сеопфатна добивка/(загуба)	43,772
Добивка/(загуба) на неконтролираното учество	15,632

**За годината завршена на
31 декември 2022**

Парични текови од оперативни активности	26,186
Парични текови од инвестициони активности	7,547
Парични текови од финансиски активности, пред дивиденди на неконтролираното учество	(21,286)
Парични текови од финансиски активности, дивиденди на неконтролираното учество	(33,110)
Нето-зголемување/(намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти	623

48. Настаните по датумот на билансот на состојба

Нема настани кои треба да бидат обелоденети помеѓу датумот на билансот на состојба и датумот кога финансиските извештаи се одобрени за издавање.